

COOPERA

Pla de Cooperació Universitària per al Desenvolupament 2011/2015

Plan de Cooperación
Universitaria
para el Desarrollo
2011/2015

University
Development
Cooperation Plan
2011/2015

© Autor Autor Author

Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP)

Consell Editorial Consejo Editorial Edited by

Dídac Ramírez. Rector de la Universitat de Barcelona

Ana Ripoll. Rectora de la Universitat Autònoma de Barcelona

Antoni Giró. Rector de la Universitat Politècnica de Catalunya

Josep Joan Moreso. Rector de la Universitat Pompeu Fabra

Anna Maria Geli. Rectora de la Universitat de Girona

Joan Viñas. Rector de la Universitat de Lleida

Francesc Xavier Grau. Rector de la Universitat Rovira i Virgili

Imma Tubella. Rectora de la Universitat Oberta de Catalunya

Coordinació Coordinación Coordinated by

Josep M. Vilalta

Nadja Gmelch

Equip de treball Equipo de trabajo Project Team

Nadja Gmelch

Marta Crespo

Correcció/Traducció Corrección/Traducción Corrected by/Translated by

Joan Riba

Skye Language Solutions

Disseny Diseño Graphics by

Mètode Design

Tiratge Tiraje Print run

500

Dipòsit legal Depósito legal Legal deposit

B-2237-2011

Primera edició Primera edición First edition

Barcelona, gener del 2011 Enero del 2011 January 2011

Índex

Pròleg	4	B La responsabilitat de les universitats en el desenvolupament humà global i en la formació d'una ciutadania responsable	30
Introducció	6	Formació d'una ciutadania responsable	31
A La importància de l'educació superior i la recerca per al desenvolupament humà sostenible	14	Recerca que tingui en compte les necessitats dels països socis	32
Formació	15	Les universitats: espai de debat acadèmic	33
Les universitats com a principals centres per a la recerca	16	C Les universitats com a actors de cooperació per al desenvolupament	34
Transferència de coneixement	17	La cooperació universitària per al desenvolupament (CUD) a Europa i en altres països donants	34
Les universitats i els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni	18	El desenvolupament de la CUD a Espanya i a Catalunya	37
Reptes actuals de les institucions d'educació superior als països socis	20		
Universitats i sistemes de recerca i innovació forts per al desenvolupament	28		

Índice

Prólogo	4	B La responsabilidad de las universidades en el desarrollo humano global y en la formación de una ciudadanía responsable	30
Introducción	6	Formación de una ciudadanía responsable	31
A La importancia de la educación superior y la investigación para el desarrollo humano sostenible	14	Investigación que tenga en cuenta las necesidades de los países socios	32
Formación	15	Las universidades: espacio de debate académico	33
Las universidades como principales centros para la investigación	16	C Las universidades como actores de cooperación para el desarrollo	34
Transferencia de conocimiento	17	La cooperación universitaria para el desarrollo (CUD) en Europa y en otros países donantes	34
Las universidades y los Objetivos de Desarrollo del Milenio	18	El desarrollo de la CUD en España y en Cataluña	37
Retos actuales de las instituciones de educación superior en los países socios	20		
Universidades y sistemas de investigación e innovación fuertes para el desarrollo	28		

Index

Foreword	4	B The responsibility of universities for global human development and training of a responsible society	30
Introduction	6	Training of a responsible society	31
A The importance of higher education and research for sustainable human development	14	Research that takes into account the needs of partner countries	32
Training	15	Universities: a space for academic debate	33
Universities as the main centres for research	16	C Universities as actors in development cooperation	34
Knowledge transfer	17	University Development Cooperation (UDC) in Europe and in other donor countries	34
Universities and the Millennium Development Goals	18	The development of UDC in Spain and Catalonia	37
Current challenges of higher education institutions in partner countries	20		
Strong universities and research and innovation systems for development	28		

D Reptes actuals de la cooperació universitària per al desenvolupament a Catalunya i Espanya	50	Eix 2: Les universitats com a centres de creació i transferència de coneixement per al desenvolupament	74
Establir la CUD com a element central de responsabilitat social a les universitats	52	Eix 3: Les universitats com a institucions de formació de professionals de la cooperació per al desenvolupament	80
Reforçar el valor afegit de la CUD	52	Eix 4: Les universitats com a institucions que fomentin una ciutadania responsable	84
Fomentar vincles estratègics i estables	53	Eix 5: Una CUD plenament institucionalitzada en el si de les universitats	88
Promoure polítiques i instruments nacionals i estatals suficients per a la CUD	54	Eix 6: La Universitat de Catalunya	94
Altres tendències globals de l'educació superior que impacten en la CUD	56		
E Finalitat, eixos i estratègies	60	Acrònims	100
Eix 1: Una CUD de qualitat basada en el valor afegit de les universitats com a actors de desenvolupament	68	Bibliografia	102
		Documents i enllaços	104
		Notes	106
D Retos actuales de la cooperación universitaria para el desarrollo en Cataluña y España	50	Eje 2: Las universidades como centros de creación y transferencia de conocimiento para el desarrollo	74
Establecer la CUD como elemento central de responsabilidad social en las universidades	52	Eje 3: Las universidades como instituciones de formación de profesionales de la cooperación para el desarrollo	80
Reforzar el valor añadido de la CUD	52	Eje 4: Las universidades como instituciones que fomenten una ciudadanía responsable	84
Fomentar vínculos estratégicos y estables	53	Eje 5: Una CUD plenamente institucionalizada en el seno de las universidades	88
Promover políticas e instrumentos nacionales y estatales suficientes para la CUD	54	Eje 6: La Universidad de Cataluña	94
Otras tendencias globales de la educación superior que impactan en la CUD	56		
E Finalidad, ejes y estrategias	60	Acrónimos	100
Eje 1: Una CUD de calidad basada en el valor añadido de las universidades como actores de desarrollo	68	Bibliografía	102
		Documentos y enlaces	104
		Notas	106
D Current challenges facing university development cooperation in Catalonia and Spain	50	Line 2: Universities as centres of creation and transfer of knowledge for development	74
Establish UDC as a central element of social responsibility in universities	52	Line 3: Universities as institutions for the training of professionals in development cooperation	80
Reinforce the added value of UDC	53	Line 4: Universities as institutions which promote a responsible society	84
Promote stable strategic links	54	Line 5: A fully institutionalised UDC established at the heart of the universities	88
Promote policies and instruments in Catalonia and Spain which are appropriate for UDC	56	Line 6: The University of Catalonia	94
Other global trends in higher education which have an impact on UDC	60		
E Aims, lines of action and strategies	60	Acronyms	100
Line 1: High-quality UDC based on added value from universities as development actors	68	Bibliography	102
		Documents and links	104
		Notes	106

Pròleg

Avui dia ningú posa en dubte que l'educació superior, la recerca i la innovació són factors claus per al desenvolupament social, cultural i econòmic de les nostres societats. Els canvis estructurals que s'estan produint darrerament posen en evidència el paper fonamental que juga el coneixement i la seva utilització efectiva per garantir la competitivitat i el benestar. En aquest context, les universitats representen actors imprescindibles per crear economies i societats fortes a través del coneixement i l'expertesa. Una població altament qualificada i inversions en recerca i innovació són requisits bàsics per al creixement econòmic i el progrés social i cultural de les societats.

Com a resposta a aquesta nova situació, l'any 2000 la Unió Europea (UE) es compromet en l'Estratègia de Lisboa a esdevenir l'economia més competitiva i dinàmica del món, basada en el coneixement, capaç de mantenir un creixement econòmic sostingut amb més i millors llocs de treball i una major cohesió social. Tenint en compte la crisi actual,

la UE corrobora a l'Estratègia 2020 la importància de promoure un creixement intel·ligent, sostenible i integrador. En aquest sentit, situa l'educació superior, la recerca i la innovació com a prioritats polítiques per al creixement i la competitivitat dels països membres.

Tal com ho són a Europa, la recerca i l'educació superior igualment són essencials per als països en vies de desenvolupament. Contribueixen, entre d'altres, a crear economies actives, fomentar la bona governança i assegurar la pau i el progrés social. L'educació superior representa un instrument imprescindible per aconseguir els objectius de desenvolupament. El coneixement ajuda a crear la base per a la prosperitat i, per tant, l'eradicació de la pobresa.

Aquesta importància de l'educació superior com a instrument poderós per al desenvolupament però ha estat subestimat durant molt de temps. No obstant, al llarg dels darrers anys, s'ha començat a reconèixer la importància de les universitats per al desenvolupament.

Prólogo

Hoy en día nadie pone en duda que la educación superior, la investigación y la innovación son factores clave para el desarrollo social, cultural y económico de nuestras sociedades. Los cambios estructurales producidos en los últimos años ponen de manifiesto el papel fundamental que desempeñan el conocimiento y su uso efectivo para garantizar la competitividad y el bienestar. En este contexto, las universidades representan actores imprescindibles para crear economías y sociedades fuertes a través del conocimiento y la experiencia. Una población altamente cualificada e inversiones en investigación e innovación son requisitos básicos para el crecimiento económico y el progreso social y cultural de las sociedades.

Como respuesta a esta nueva situación, en el año 2000 la Unión Europea (UE) se comprometió en la Estrategia de Lisboa a convertirse en la economía más competitiva y dinámica del mundo, basada en el conocimiento, capaz de mantener un crecimiento económico sostenido

y con más y mejores puestos de trabajo y una cohesión social mayor. Teniendo en cuenta la crisis actual, la UE corrobora en la Estrategia 2020 la importancia de promover un crecimiento inteligente, sostenible e integrador. En este sentido, sitúa la educación superior, la investigación y la innovación como prioridades políticas para el crecimiento y la competitividad de los países miembros.

Tal y como sucede en Europa, la investigación y la educación superior son también esenciales para los países en vías de desarrollo. Contribuyen, entre otros, a crear economías activas, fomentar la buena gobernanza y asegurar la paz y el progreso social. La educación superior representa un instrumento imprescindible para conseguir los objetivos de desarrollo. El conocimiento ayuda a crear la base para la prosperidad y, por tanto, la erradicación de la pobreza.

Sin embargo, esta importancia de la educación superior como poderoso instrumento para el desarrollo se ha subestimado durante

Foreword

Today, nobody doubts that higher education, research and innovation are key factors for the sustainable social, cultural and economic development of society. The structural changes occurring in recent years demonstrate the fundamental role played by knowledge and its effective use to ensure competitiveness and social welfare. In this context, universities represent key players in creating strong economies and societies through knowledge and expertise. A highly skilled population and investment in research and innovation are basic requirements for economic growth and the social and cultural progress of societies.

In response to this new situation, in 2000 the European Union (EU) committed to the Lisbon Strategy. Its strategic goal was to make the EU the most competitive and dynamic knowledge-based economy in the world, capable of sustainable economic growth with more and better jobs and greater social cohesion. Given the current crisis, the EU 2020 Strategy confirms the importance of promoting smart,

sustainable and inclusive growth. In this sense, it places higher education, research and innovation as policy priorities for growth and competitiveness of member countries.

As in Europe, research and higher education are also essential for developing countries. They contribute to, among others, creating active economies, promoting good governance and ensuring peace and social progress. Higher education represents an indispensable instrument for achieving development goals. Knowledge helps create the basis for prosperity and, therefore, the eradication of poverty.

The importance of higher education as a powerful instrument for development has been underestimated for a long time. However, in recent years the importance of universities for development has begun to be recognised. Donor countries and organisations such as the World Bank or the United Nations (UN) have increased their support for

Tant diversos països donants com a institucions com el Banc Mundial o Nacions Unides (NU) han augmentat el seu suport per a la recerca i les universitats. Al mateix temps, i encara més important, els propis països socis comencen a adonar-se que per esdevenir societats del coneixement i participar com a actors actius, integrats en la societat global, es requereix invertir en el sector d'educació superior.

Amb el document *Pla de Cooperació Universitària per al Desenvolupament 2011 – 2015 (Pla CUD)* les universitats de Barcelona (UB), Autònoma de Barcelona (UAB), Politècnica de Catalunya (UPC), Pompeu Fabra (UPF), Girona (UdG), Lleida (UdL), Rovira i Virgili (URV) i Oberta de Catalunya (UOC) que formen l'Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP) reafirmen i impulsen el seu compromís amb el desenvolupament humà i sostenible. Les universitats catalanes tenen una llarga tradició de cooperació amb institucions d'educació i de recerca dels països del Sud. El *Pla CUD* es basa en aquesta

mucho tiempo. No obstante, a lo largo de los últimos años, se ha empezado a reconocer la importancia de las universidades para el desarrollo. Varios países donantes así como instituciones como el Banco Mundial o Naciones Unidas (NU) han aumentado su apoyo para la investigación y las universidades. A la vez, y aún más importante, los propios países del Sur empiezan a reconocer que, para convertirse en sociedades del conocimiento y participar como actores activos, integrados en la sociedad global, es preciso invertir en el sector de la educación superior.

Con el documento *Plan de Cooperación Universitaria para el Desarrollo 2011 - 2015 (Plan CUD)* las universidades de Barcelona (UB), Autònoma de Barcelona (UAB), Politècnica de Catalunya (UPC), Pompeu Fabra (UPF), Girona (UdG), Lleida (UdL), Rovira i Virgili (URV) y Oberta de Catalunya (UOC) que forman la Asociación Catalana de Universidades Públicas (ACUP) reafirman e impulsan su compromiso

research and universities. At the same time, and more importantly, partner countries themselves are starting to realise that, to become knowledge societies and to participate as active players, integrated in the global society, investment in the higher education sector is required.

With the document *University Development Cooperation Plan 2011 - 2015 (UDC Plan)*, the Universitat de Barcelona (UB), Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), Universitat Politècnica de Catalunya (UPC), Universitat Pompeu Fabra (UPF), Universitat de Girona (UdG), Universitat de Lleida (UdL), Universitat Rovira i Virgili (URV) and the Universitat Oberta de Catalunya (UOC), which form the Catalan Association of Public Universities (ACUP), reaffirm and advance their commitment to promote human and sustainable development. Catalan universities have a long tradition of cooperation with educational and research institutions in partner countries. The *UDC Plan*

experiència i té com a objectiu assolir a Catalunya i a Espanya un ple reconeixement de la importància de l'educació superior per al desenvolupament així com de les universitats com a actors de desenvolupament. Al mateix temps vol contribuir a augmentar la cooperació universitària per al desenvolupament i millorar el seu impacte real sobre el desenvolupament de les universitats i els països del Sud i sobre la conscienciació de la societat.

Dídac Ramírez i Sarrió
President de l'ACUP

con el desarrollo humano y sostenible. Las universidades catalanas tienen una larga tradición de cooperación con instituciones de educación e investigación de los países del Sur. El *Plan CUD* se basa en esta experiencia y tiene como objetivo conseguir en Cataluña y en España un pleno reconocimiento de la importancia de la educación superior para el desarrollo así como de las universidades como actores de desarrollo. Asimismo, quiere contribuir a aumentar la cooperación universitaria para el desarrollo y mejorar su impacto real sobre el desarrollo de las universidades y los países del Sur y sobre la concienciación de la sociedad.

Dídac Ramírez i Sarrió
Presidente de la ACUP

is based on this experience and aims to achieve in Catalonia and Spain full recognition of the importance of higher education for the development as well as the role of universities as players in development. At the same time it aims to increase university development cooperation and improve its real impact on the development of universities, partner countries and the awareness of society.

Dídac Ramírez i Sarrió
President of the ACUP

Introducció

Les universitats modernes són actors globals. El coneixement i els resultats de recerca es comparteixen més enllà de les fronteres gràcies a les xarxes acadèmiques internacionals i a la mobilitat d'estudiants i professorat en tots els àmbits i nivells. El sector universitari de Catalunya no és cap excepció en aquest sentit; les universitats públiques han estat històricament i són en l'actualitat agents actius internacionalment. Com queda palès en el *Pla de Projecció Internacional de les Universitats Públiques Catalanes 2010-2015* (ACUP, 2010), la cooperació internacional en l'àmbit acadèmic i la col·laboració amb universitats de tot el món són prioritats estratègiques per a totes les universitats públiques catalanes.

Introducción

Las universidades modernas son actores globales. El conocimiento y los resultados de investigación se comparten más allá de las fronteras gracias a las redes académicas internacionales y a la movilidad de estudiantes y profesores en todos los ámbitos y niveles. El sector universitario de Cataluña no es una excepción en este sentido; las universidades públicas han sido históricamente y son en la actualidad agentes activos a nivel internacional. Tal como se pone de relieve en el *Plan de Proyección Internacional de las Universidades Públicas Catalanas 2010-2015* (ACUP, 2010), la cooperación internacional en el ámbito académico y la colaboración con universidades de todo el mundo son prioridades estratégicas para todas las universidades públicas catalanas.

Introduction

Modern universities are global actors. Knowledge and research results are shared beyond borders through international academic networks and the mobility of students and professors in all areas and levels. The university sector in Catalonia is no exception in this respect. Public universities have historically been and currently are active players worldwide. As is evident in the *Internationalisation Plan for Catalan Public Universities 2010-2015* (ACUP, 2010), international cooperation and academic cooperation with universities worldwide are strategic priorities for all Catalan public universities.

**“If you are planning for a year, sow rice;
if you are planning for a decade, plant trees;
if you are planning for a lifetime, educate people.”**

Chuang Tzu, Chinese philosopher, 4th century BC

Al mateix temps, cada vegada és més evident que la recerca i l'educació superior són motors imprescindibles per al desenvolupament socioeconòmic de les societats. Tal com destaca el Banc Mundial en l'informe *Constructing Knowledge Societies*, “el paper de l'educació terciària en la construcció d'economies del coneixement i societats democràtiques és més rellevant que mai. De fet, l'educació terciària és clau en la creació de capacitat intel·lectual de la qual depèn la producció i la utilització del coneixement” (Banc Mundial, 2002). La Declaració de la Conferència Mundial sobre Educació Superior de la UNESCO també afirma que “en cap moment de la història ha estat tan important invertir en educació superior per construir una societat basada en el

coneixement, inclusiva i diversa, i per avançar en recerca, innovació i creativitat” (UNESCO, 2009). Finalment, la recentment publicada Estratègia 2020 de la Comissió Europea torna a destacar la importància de la recerca i la innovació, la millora dels sistemes d'educació superior i les iniciatives d'educació al llarg de la vida (Comissió Europea, 2010). En aquest sentit, la ministra de Ciència i Innovació, Cristina Garmendia, va destacar a la conferència “Ciència contra la Pobresa”, organitzada en el marc de la presidència espanyola de la UE el mes d'abril de 2010, “el paper essencial de la ciència i la tecnologia [...] en la promoció del desenvolupament humà”.

Asimismo, cada vez es más evidente que la investigación y la educación superior son motores imprescindibles para el desarrollo socioeconómico de las sociedades. Tal como destaca el Banco Mundial en el informe *Constructing Knowledge Societies*, “el papel de la educación terciaria en la construcción de economías del conocimiento y sociedades democráticas es más relevante que nunca. De hecho, la educación terciaria es fundamental para la creación de capacidad intelectual, de la que dependen la producción y la utilización del conocimiento” (Banco Mundial, 2002). La Declaración de la Conferencia Mundial sobre Educación Superior de la UNESCO también afirma que “en ningún momento de la historia ha sido tan importante invertir en educación superior para construir

una sociedad basada en el conocimiento, inclusiva y diversa, y para avanzar en investigación, innovación y creatividad” (UNESCO, 2009). Finalmente, la recientemente publicada Estrategia 2020 de la Comisión Europea vuelve a destacar la importancia de la investigación, la mejora de los sistemas de educación superior y las iniciativas de educación a lo largo de la vida (Comisión Europea, 2010). En este sentido, la ministra de Ciencia e Innovación, Cristina Garmendia, destacó en la conferencia “Ciencia contra la Pobreza”, organizada en el marco de la presidencia española de la UE en el mes de abril de 2010, “el papel esencial de la ciencia y la tecnología [...] en la promoción del desarrollo humano”.

At the same time, it is increasingly clear that research and higher education are essential for the socioeconomic development of societies. As highlighted in the World Bank report *Constructing Knowledge Societies*, “the role of tertiary education in the construction of knowledge economies and democratic societies is more influential than ever. Indeed, tertiary education is central to the creation of the intellectual capacity on which knowledge production and utilization depend” (World Bank, 2002). The UNESCO Declaration of the World Conference on Higher Education also stated that, “at no time in history has it been more important to invest in higher education as a major

force in building an inclusive and diverse knowledge society and to advance research, innovation and creativity.” (UNESCO, 2009). Finally, the recently published strategy from the European Commission, Europe 2020, again stresses the importance of research and innovation, the improvement of higher education systems and lifelong education initiatives (European Commission, 2010). In this regard, the Spanish Minister for Science and Innovation, Cristina Garmendia, emphasised during the “Science against Poverty” conference, organised under the Spanish presidency of the EU in April 2010, “the active role of science and technology [...] in the promotion of social cohesion”.

Per contribuir de manera efectiva a aquest desenvolupament, les universitats que formen l'ACUP han elaborat aquest *Pla de Cooperació Universitària per al Desenvolupament 2011-2015 (Pla CUD)*, una proposta conjunta d'actuació en l'àmbit de la cooperació universitària per al desenvolupament. Un primer pas en aquesta direcció va ser la publicació del *Llibre blanc de la Universitat de Catalunya* l'any 2008, en el qual es proposava "potenciar una política integrada i articulada de les universitats en matèria de cooperació al desenvolupament" (ACUP, 2008). Al *Pla de Projecció Internacional de les Universitats Públiques Catalanes* (ACUP, 2010) es va reiterar aquesta iniciativa, reconeixent, a més, la cooperació universitària per al desenvolupament com un dels sis eixos prioritaris de la internacionalització de les universitats catalanes.

Para contribuir de manera efectiva a este desarrollo, las universidades que conforman la ACUP han elaborado este *Plan de Cooperación Universitaria para el Desarrollo 2011-2015 (Plan CUD)*, una propuesta conjunta de actuación en el ámbito de la cooperación universitaria para el desarrollo. Un primer paso en esta dirección fue la publicación del *Libro blanco de la Universidad de Cataluña* el año 2008, en el que se proponía "potenciar una política integrada y articulada de las universidades en materia de cooperación para el desarrollo" (ACUP, 2008). En el *Plan de Proyección Internacional de las Universidades Públicas Catalanas* (ACUP, 2010) se reiteró esta iniciativa, reconociendo, además, la cooperación universitaria para el desarrollo como uno de los seis ejes prioritarios de la internacionalización de las universidades catalanas.

To contribute effectively to this development, the universities that form the ACUP have developed this *Plan for University Cooperation for Development 2011-2015 (UDC Plan)*, a joint action plan in the field of university development cooperation. A first step in this direction was the publication of the *White Paper of the University of Catalonia* in 2008, which proposed "to promote an integrated and articulated policy of the universities in terms of development cooperation" (ACUP, 2008). The *Internationalisation Plan for Catalan Public Universities* (ACUP, 2010) reiterates this initiative. Additionally, it recognises university development cooperation as one of the six priority lines of action of the internationalisation of Catalan universities.

The *UDC Plan* is the result of the ACUP's work under the direction of its presidents, and has been carried out by the secretariat of the

El *Pla CUD* és fruit del treball de l'ACUP sota l'impuls dels seus rectors i rectores, i s'ha portat a terme mitjançant la secretaria de l'ACUP i la Comissió de Cooperació Universitària per al Desenvolupament (Comissió CUD), formada pels vicerectors i vicerectores responsables de la CUD i els directors i directores i caps de les oficines de cooperació de les vuit universitats públiques catalanes. Ha tingut el suport de l'Agència Catalana de Cooperació per al Desenvolupament (ACCD). L'elaboració del *Pla CUD* s'ha estructurat en diverses fases que es van desenvolupar al llarg dels anys 2009 i 2010 i que es presenten a continuació:

- **Informe i anàlisi de l'estat actual de la CUD a les universitats públiques catalanes.** Es van elaborar vuit informes sobre l'estat actual de la CUD a cada una de les universitats públiques

El *Plan CUD* es fruto del trabajo de la ACUP bajo el impulso de sus rectores y rectoras, y se ha llevado a cabo mediante la secretaria de la ACUP y la Comisión de Cooperación Universitaria para el Desarrollo (Comisión CUD), formada por los vicerrectores y vicerrectoras responsables de la CUD y los directores, directoras y jefes de las oficinas de cooperación de las ocho universidades públicas catalanas. Ha contado con el apoyo de la Agencia Catalana de Cooperación para el Desarrollo (ACCD).

La elaboración del *Plan CUD* se ha estructurado en diversas fases desarrolladas a lo largo de los años 2009 y 2010, que se presentan a continuación:

- **Informe y análisis del estado actual de la CUD en las universidades públicas catalanas.** Se elaboraron ocho informes sobre el estado actual de la CUD en cada una de las universidades

ACUP and the Commission for University Development Cooperation (UDC Commission), formed by the vice-presidents responsible for UDC and the directors and heads of offices of cooperation of the eight public universities. It has had the support of the Catalan Agency for Development Cooperation (ACCD).

The preparation of the *UDC Plan* has been divided into several phases that were developed from 2009 to 2010 and are presented below:

- **Report and analysis of the current state of UDC at Catalan public universities.** Eight reports were prepared on the current state of UDC in each of the Catalan public universities; these documents served as a basis for analysing the status of UDC in Catalonia. The most important results of these reports are collected in the fifth part of Chapter 1, titled "Current challenges of university development cooperation in Catalonia and Spain" (pp. 20).

catalanes, documents que van servir com a base per analitzar la situació de la CUD a Catalunya. Els resultats més destacats d'aquests informes es recullen al cinquè apartat del capítol 1 anomenat "Reptes actuals de la cooperació universitària per al desenvolupament a Catalunya i Espanya" (pàg. 20).

- **Estudi de referenciació (benchmarking) de la CUD en altres països europeus** mitjançant l'anàlisi dels casos de l'Organització dels Països Baixos per a la Cooperació Internacional en Educació Superior (NUFFIC), del Servei Alemany d'Intercanvi Acadèmic (DAAD) i del Centre Noruec per a la Cooperació Internacional en Educació Superior (SIU), i l'organització del seminari "Cooperació per al desenvolupament: tres experiències internacionals de referència", que va tenir lloc el 13 de juliol de 2009 a Barcelona.

públicas catalanas, documentos que sirvieron como base para analizar la situación de la CUD en Cataluña. Los resultados más destacados de estos informes se recogen en el quinto apartado del capítulo 1, llamado "Retos actuales de la cooperación universitaria para el desarrollo en Cataluña y España" (pág. 20).

- **Estudio de referenciación (benchmarking) de la CUD en otros países europeos** mediante el análisis de los casos de la Organización de los Países Bajos para la Cooperación Internacional en Educación Superior (NUFFIC), del Servicio Alemán de Intercambio Académico (DAAD) y del Centro Noruego para la Cooperación Internacional en Educación Superior (SIU), y la organización del seminario "Cooperación para el desarrollo: tres experiencias internacionales de referencia", que tuvo lugar el 13 de julio de 2009 en Barcelona.

“En ningún momento de la historia ha sido tan importante invertir en educación superior.”

UNESCO

- **Benchmarking of UDC in other European countries** through the analysis of different cases from the Netherlands Organization for International Cooperation in Higher Education (NUFFIC), the German Academic Exchange Service (DAAD), the Norwegian Centre for International Cooperation in Higher Education (SIU) and the organisation of the seminar on "Development Cooperation: three international benchmarking experiences", which took place on 13 July 2009 in Barcelona. The most important results of this benchmarking study are discussed in the first section of Chapter 3, titled "University Development Cooperation (UDC) in Europe and other donor countries" (pp. 34).

Els resultats més destacats d'aquest estudi de referenciació es tracten al primer apartat del capítol 3, anomenat “La cooperació universitària per al desenvolupament (CUD) a Europa i en altres països donants” (pàg. 34).

- **Reunions periòdiques de reflexió, debat i treball amb la Comissió CUD.**
- **Consulta d'experts** de l'àmbit de la cooperació universitària i d'altres parts interessades (*stakeholders*).

L'impuls i la coordinació del *Pla CUD* han estat a càrrec de Josep M. Vilalta, secretari executiu, i Nadja Gmelch, tècnica de l'ACUP. L'equip de treball l'han format els membres de la Comissió de Cooperació al Desenvolupament i l'equip tècnic de l'ACUP format per Alicia Betts, Adrià Calvet, Marta Crespo, Nadja Gmelch i Maria Pardo.

Los resultados más destacados de este estudio de referenciación se tratan en el primer apartado del capítulo 3, llamado “La cooperación universitaria para el desarrollo (CUD) en Europa y en otros países donantes” (pág. 34).

- **Reuniones periódicas de reflexión, debate y trabajo con la Comisión CUD.**
- **Consulta a expertos** del ámbito de la cooperación universitaria y otras partes interesadas (*stakeholders*).

El impulso y la coordinación del *Plan CUD* han corrido a cargo de Josep M. Vilalta, secretario ejecutivo, y Nadja Gmelch, técnica de la ACUP. El equipo de trabajo ha sido integrado por los miembros de la Comisión CUD y el equipo técnico de la ACUP formado por Alicia Betts, Adrià Calvet, Marta Crespo, Nadja Gmelch y Maria Pardo.

- **Regular meetings for reflection, debate and work with the UDC Commission.**
- **Consultation of experts** in the field of university cooperation and other stakeholders.

Josep M. Vilalta, executive secretary, and Nadja Gmelch, ACUP Project Manager, have been responsible for the promotion and coordination of the *UDC Plan*. The work team was made up of the Members of the UDC Commission and the technical team of the ACUP consisting of Alicia Betts, Adrià Calvet, Marta Crespo, Nadja Gmelch and Maria Pardo.

Membres de la Comissió de Cooperació per al Desenvolupament de l'ACUP

Miembros de la Comisión de Cooperación para el Desarrollo de la ACUP

Members of the ACUP Commission for Development Cooperation

Josep M. Vilalta, secretari executiu de l'ACUP i coordinador de la Comissió CUD

Secretario ejecutivo de la ACUP y coordinador de la Comisión CUD

Executive Secretary of the ACUP and Coordinator of the UDC Commission

---

Nadja Gmelch, tècnica de projectes de l'ACUP i tècnica de la Comissió CUD

Técnica de proyectos de la ACUP y técnica de la Comisión CUD

Project Manager of the ACUP and of the UDC Commission

Gemma Fonrodona, vicerectora d'Estudiants, UB

Vicerectora de Estudiantes, UB

Vice-president of Students, UB

Xavier López, director de la Fundació Solidaritat, UB

Director de la Fundación Solidaridad, UB

Director of the Solidaritat Foundation, UB

Bonaventura Bassegoda, vicerector de Transferència Social i Cultural, UAB

Vicerector de Transferencia Social y Cultural, UAB

Vice-president of Social and Cultural Transfer, UAB

Begoña Navarrete, directora de la Fundació Autònoma Solidària, UAB

Directora de la Fundación Autónoma Solidària, UAB

Director of the Foundation Autónoma Solidària, UAB

Jordi Prat, coordinador de l'Àrea de Cooperació per al Desenvolupament de la Fundació Autònoma Solidària, UAB

Coordinador del Àrea de Cooperación para el Desarrollo de la Fundación Autónoma Solidària, UAB

Coordinator of the Area of Development Cooperation of the Foundation Autónoma Solidària, UAB

Agustí Pérez, comissionat de Sostenibilitat, Cooperació i Desenvolupament, UPC

Comisionado para Sostenibilidad, Cooperación y Desarrollo, UPC

Committee for Sustainability, Cooperation and Development, UPC

Daniel López, director del Centre de Cooperació per al Desenvolupament, UPC

Director del Centro de Cooperación para el Desarrollo, UPC

Director of the Centre for Development Cooperation, UPC

Xavier Ortega, coordinador del Centre de Cooperació per al Desenvolupament, UPC

Coordinador del Centro de Cooperación para el Desarrollo, UPC

Coordinator of the Centre for Development Cooperation, UPC

Emma Rodero, vicerectora d'Estudiants i Cooperació per al Desenvolupament, UPF

Vicerectora de Estudiantes y Cooperación para el Desarrollo, UPF

Vice-president of Students and Development Cooperation, UPF

Júlia Garrusta, directora d'UPF Solidària

Directora de UPF Solidària

Director of UPF Solidària

Maria Rosa Terradellas, vicerectora delegada d'Estudiants, Cooperació i Igualtat, UdG

Vicerectora delegada de Estudiantes, Cooperación e Igualdad, UdG

Delegated vice-president of Students, Cooperation and Equality, UdG

Maria Carme Figuerola, vicerectora de Relacions Internacionals i Cooperació per al Desenvolupament, UdL

Vicerectora de Relaciones Internacionales y Cooperación para el Desarrollo, UdL

Vice-president of International Relations and Development Cooperation, UdL

Santiago Castellà, vicerector de Relacions Externes, URV (fins al 18 de maig de 2010)

Vicerector de Relaciones Externas, URV (hasta el 18 de mayo de 2010)

Vice-president of External Relations, URV (until 18 May 2010)

Encarnació Ricart, vicerectora de Societat i Relacions Institucionals, URV (a partir de 19 de maig de 2010)

Vicerectora de Sociedad y Relaciones Institucionales, URV (a partir del 19 de mayo de 2010)

Vice-president of Society and Institutional Relations, URV (beginning 19 May 2010)

Joan Fuster, coordinador del Centre de Cooperació al Desenvolupament URV Solidària

Coordinador del Centro de Cooperación para el Desarrollo URV Solidària

Coordinator of the Centre for Development Cooperation, URV Solidària

---

Eduard Vinyamata, director del Campus per la Pau, UOC

Director del Campus por la Paz, UOC

Director of Campus for Peace, UOC

Experts consultats per a l'elaboració del Pla CUD

Expertos consultados para la elaboración del Plan CUD

Experts consulted for the elaboration of the UDC Plan

Ad Boeren, tècnic de l'Organització dels Països Baixos per a la Cooperació Internacional en Educació Superior (NUFFIC)

Técnico de la Organización de los Países Bajos para la Cooperación Internacional en Educación Superior (NUFFIC)

Senior Policy Officer of the Netherlands Organization for International Cooperation in Higher Education (NUFFIC)

Núria Casamitjana, directora del Centre de Recerca de Salut Internacional de Barcelona (CRESIB)

Directora del Centro de Investigación de Salud Internacional de Barcelona (CRESIB)

Director of the Barcelona Centre for International Health Research (CRESIB)

Josep Casanovas, vicerector de Política Universitària, UPC

Vicerector de Política Universitària, UPC

Vice-president of University Policy, UPC

Cristina Escrigas, directora executiva de la Global University Network for Innovation (GUNI)

Directora ejecutiva de la Global University Network for Innovation (GUNI)

Executive director of the Global University Network for Innovation (GUNI)

Agustí Fernández de Losada, director de Relacions Internacionals de la Diputació de Barcelona

Director de Relaciones Internacionales de la Diputación de Barcelona

Director of International Relations of the Barcelona Provincial Council (Diputació de Barcelona)

Rafael Grasa, president de l'Institut Català Internacional per la Pau

Presidente del Instituto Catalán Internacional por la Paz

President of the Catalan International Institute for Peace

Christoph Hansert, cap d'àrea del Servei Alemany d'Intercanvi Acadèmic (DAAD)

Jefe de Área del Servicio Alemán de Intercambio Académico (DAAD)

Head of Section of the German Academic Exchange Service (DAAD)

Paul Manger, cap d'àrea del Centre Noruec per a la Cooperació Internacional en Educació Superior (SIU)

Jefe de Área del Centro Noruego para la Cooperación Internacional en Educación Superior (SIU)

Head of Section of the Norwegian Centre for International Cooperation in Higher Education (SIU)

Pepa Martínez i Montse Santolino, Federació Catalana d'ONGD

Federación Catalana de ONGD

Catalan Federation of NGOs

Francesc Mateu, president de la Federació Catalana d'ONGD

Presidente de la Federación Catalana de ONGD

President of the Catalan Federation of NGOs

David Minoves, director general de Cooperació per al Desenvolupament i Acció Humanitària de la Generalitat de Catalunya

Director general de Cooperación para el Desarrollo y Acción Humanitaria de la Generalitat de Catalunya

Director General of Cooperation for Development and Humanitarian Aid of the Government of Catalonia (Generalitat de Catalunya)

Javier Pérez Iglesias, cap del Departament de Cooperació Universitària i Científica, de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (AECID)

Jefe del Departamento de Cooperación Universitaria y Científica, de la Agencia Española de Cooperación Internacional para el Desarrollo (AECID)

Head of the Department of University and Scientific Cooperation of the Spanish Agency for International Development Cooperation (AECID)

El Pla CUD considera un horitzó temporal de cinc anys. La primera part analitza la importància de l'educació superior i la recerca per al desenvolupament, la responsabilitat de les universitats en el desenvolupament humà global i el seu paper en la formació d'una ciutadania responsable, a més del rol de les universitats com a actors de desenvolupament. Igualment, fa un repàs de la situació actual de la cooperació universitària per al desenvolupament a les universitats catalanes i les polítiques respectives en l'àmbit català, espanyol i europeu. La segona part estableix els objectius principals que es volen aconseguir, i també els eixos prioritaris i les línies estratègiques de treball per als anys 2011-2015.

El Plan CUD considera un horizonte temporal de cinco años. La primera parte analiza la importancia de la educación superior y la investigación para el desarrollo, la responsabilidad de las universidades en el desarrollo humano global y su papel en la formación de ciudadanos responsables, además del rol de las universidades como actores de desarrollo. Asimismo, hace un repaso de la situación actual de la cooperación universitaria para el desarrollo en las universidades catalanas y las políticas en el ámbito catalán, español y europeo respectivamente. La segunda parte establece los objetivos principales que se pretenden conseguir, así como los ejes prioritarios y las líneas estratégicas de trabajo para los años 2011-2015.

The UDC Plan foresees a timespan of five years. The first part analyses the importance of higher education and research for development, the responsibility of universities for global human development and their role in the training of a responsible society in addition to the role of universities as development actors. Similarly, it makes a review of the current situation of university development cooperation in Catalan universities and the respective policies in Catalonia, Spain and Europe. The second part sets out the main objectives to be achieved, and the priority action lines and strategies for the years 2011-2015.

La importància de l'educació superior i la recerca per al desenvolupament humà sostenible

Per garantir l'èxit de les estratègies de reducció de pobresa i de desenvolupament humà sostenible és molt important que les institucions d'educació superior i recerca als països socis reforcin les seves capacitats. Uns sistemes forts d'educació superior i de recerca afavoreixen el progrés social, el desenvolupament sostenible i la reducció de la pobresa. Així mateix, universitats locals fortes són essencials perquè els països socis puguin esdevenir societats basades en el coneixement.

Per fomentar el desenvolupament sostenible i millorar el benestar social es requereix, entre d'altres factors, la disponibilitat de professionals

La importancia de la educación superior y la investigación para el desarrollo humano sostenible

Para garantizar el éxito de las estrategias de reducción de la pobreza y de desarrollo humano sostenible, es muy importante que las instituciones de educación superior e investigación de los países socios refuercen sus capacidades. Unos sistemas fuertes de educación superior y de investigación favorecen el progreso social, el desarrollo sostenible y la reducción de la pobreza. Asimismo, es esencial que haya universidades locales fuertes para que los países socios puedan convertirse en sociedades basadas en el conocimiento.

Para fomentar el desarrollo sostenible y mejorar el bienestar social se requiere, entre otros factores, la disponibilidad de profesionales

The importance of higher education and research for sustainable human development

To ensure the success of poverty reduction strategies and sustainable human development, it is very important that institutions of higher education and research in partner countries strengthen their capacities. Strong systems of higher education and research promote social progress, sustainable development and poverty reduction.

Furthermore, strong local universities are essential for partner countries to become knowledge-based societies.

A

“No són les espècies més fortes les que sobreviuen, ni tampoc les més intel·ligents, sinó les més sensibles al canvi.”

Charles Darwin

altament qualificats i la capacitat de la societat d'innovar i adaptar les tecnologies i els coneixements a un context nacional específic. Les universitats ofereixen habilitats i coneixement per desenvolupar tots els sectors de la societat i per gestionar de manera efectiva el desenvolupament.

Concretament, les universitats contribueixen al desenvolupament dels seus països per mitjà dels seus tres àmbits principals d'actuació: la formació, la recerca i la transferència de coneixement.

Formació

A les universitats es formen els futurs líders polítics i econòmics, i també els i les professionals de la societat. Un àmbit clau en aquest sentit que demostra la importància de l'educació superior és la formació de professorat per a l'educació primària i secundària. A més, les universitats són espais per garantir la llibertat de pensament i d'expressió, amb el foment del lideratge intel·lectual i les habilitats de bona governança. Les universitats tenen la responsabilitat, conjuntament amb d'altres actors, de formar les persones en valors i actituds, perquè es puguin convertir en la ciutadania necessària per construir societats civils actives i responsables, i per millorar la governança i la democràcia dels seus

altamente cualificados y la capacidad de la sociedad para innovar y adaptar las tecnologías y los conocimientos a un contexto nacional específico. Las universidades ofrecen habilidades y conocimiento para desarrollar todos los sectores de la sociedad y gestionar el desarrollo de manera efectiva.

Concretamente, las universidades contribuyen al desarrollo de sus países por medio de sus tres ámbitos principales de actuación: la formación, la investigación y la transferencia de conocimiento.

Formación

En las universidades se forman los futuros líderes políticos y económicos, así como los i las profesionales de la sociedad. Un ámbito clave en este sentido que demuestra la importancia de la educación superior es la formación de profesorado para la educación primaria y secundaria. Además, las universidades son espacios para garantizar la libertad de pensamiento y expresión con el fomento del liderazgo intelectual y las habilidades de buena gobernanza. Las universidades son responsables de formar a las personas en valores y actitudes, para que puedan convertirse en la ciudadanía necesaria

To promote sustainable development and improve social welfare it is necessary to have, among other factors, highly qualified professionals available and a society that is able to innovate and adapt technologies and expertise to a specific national context. Universities provide skills and knowledge to develop all sectors of society and to effectively manage development.

Specifically, universities contribute to the development of their countries through their three main areas of action: training, research and knowledge transfer.

Training

Universities train society's future political and economic leaders, as well as its professionals. An example demonstrating the importance of higher education is the training of primary and secondary education instructors. Moreover, universities are places that ensure freedom of thought and expression, by promoting intellectual leadership and good governance skills. Universities have a responsibility, together with other actors, to train people in values and attitudes, so as to become the citizens necessary to build active and responsible civil

països. Només unes universitats locals fortes poden crear l'expertesa pròpia del país i contribuir a retenir els millors talents. Cal esmentar en aquest sentit l'aportació de les universitats catalanes que al llarg dels darrers anys han contribuït a formar un gran nombre d'estudiants de grau i postgrau dels països del Sud.

Les universitats com a principals centres per a la recerca

Les universitats són clau per a la recerca. Creen les capacitats locals per generar i adaptar el coneixement als reptes del desenvolupament. Per mitjà de la recerca aplicada fomenten noves perspectives i enfocaments, i al mateix temps ajuden a dissenyar solucions localment rellevants i de llarg termini per als problemes de desenvolupament.

para construir sociedades civiles activas y responsables, y para mejorar la gobernanza y la democracia de sus países. Solamente unas universidades locales fuertes pueden crear el conocimiento y la experiencia propios del país y contribuir a retener a los mejores talentos. Cabe destacar en este sentido la aportación de las universidades catalanas que, a lo largo de los últimos años, han contribuido a formar a un gran número de estudiantes de grado y posgrado de los países del Sur.

Las universidades como principales centros para la investigación

Las universidades son clave para la investigación. Crean las capacidades locales necesarias para generar y adaptar el conocimiento a los retos del desarrollo. Mediante la investigación aplicada, fomentan nuevas perspectivas y enfoques, a la vez que ayudan a diseñar soluciones localmente relevantes y a largo plazo para los problemas de desarrollo.

societies, and to improve countries' governance and democracy. Only strong local universities can create the country's own expertise and help retain talent. In this regard, it is worth mentioning the contribution of Catalan universities in recent years to train a large number of undergraduate and postgraduate students of southern countries.

Universities as the main centres for research

Universities are essential to research. They create local capacities to generate and adapt knowledge to the challenges of development. Through applied research, they develop new perspectives and approaches, while helping to design locally relevant and long-term solutions to development problems.

Transferència de coneixement

Finalment, les universitats tenen el potencial de reforçar els sectors públic i privat amb la transferència de coneixement. Tant les universitats com els investigadors i investigadores que s'hi formen utilitzen el seu coneixement per assessorar els governs locals i nacionals sobre les formes més efectives de fer front als problemes de desenvolupament més importants. Mitjançant la transferència de coneixement s'estableixen vincles entre les universitats i el sector privat que faciliten la creació de riquesa a llarg termini a través de la innovació. En l'àmbit públic, les universitats formen persones capacitades per participar en les decisions del seu país i per desenvolupar les polítiques públiques adients.

Transferencia de conocimiento

Finalmente, las universidades tienen el potencial de reforzar los sectores público y privado mediante la transferencia de conocimiento. Tanto las universidades como los investigadores e investigadoras que se forman en éstas utilizan su conocimiento para asesorar a los gobiernos locales y nacionales sobre las formas más efectivas de hacer frente a los problemas de desarrollo más importantes. Mediante la transferencia de conocimiento se establecen vínculos entre las universidades y el sector privado que facilitan la creación de riqueza a largo plazo a través de la innovación. En el ámbito público, las universidades forman a personas capacitadas para participar en las decisiones de su país y para desarrollar políticas públicas adecuadas.

Unos sistemas fuertes de educación superior y de investigación favorecen el progreso social, el desarrollo sostenible y la reducción de la pobreza

Knowledge transfer

Finally, universities have the potential to strengthen the public and private sectors through knowledge transfer. Both universities and researchers use their knowledge to advise local and national governments on the most effective ways to deal with major development problems. Through knowledge transfer they establish links between universities and the private sector to facilitate long-term wealth creation through innovation. In the public sector, universities train people to participate in their country's decisions and to develop appropriate public policies.

“Les capacitats científiques i el coneixement possibiliten que els països trobin les seves pròpies solucions als seus propis problemes.”

Comissió per a l'Àfrica

Les universitats i els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni

Les institucions d'educació superior i de recerca tenen un paper imprescindible per contribuir a aconseguir els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM). Proporcionen expertesa i coneixement fonamental per a tots els sectors de la societat i l'economia. En particular, tenen una incidència especial en els sectors que tenen un impacte rellevant en el desenvolupament i, per tant, en els ODM, com per exemple l'alimentació, l'educació, la salut i el medi ambient. Tal com destaquen les NU en l'informe *Innovation: Applying Knowledge in Development* (NU, 2005), la ciència, la tecnologia i la innovació han d'estar al capdavant i al centre de les polítiques per poder assolir els ODM.

Las universidades y los Objetivos de Desarrollo del Milenio

Las instituciones de educación superior y de investigación tienen un papel imprescindible para contribuir a alcanzar los Objetivos de Desarrollo del Milenio (ODM). Proporcionan experiencia y conocimiento fundamentales para todos los sectores de la sociedad y de la economía. En particular, tienen una incidencia especial en los sectores que tienen un impacto relevante en el desarrollo y, por tanto, en los ODM, como por ejemplo la alimentación, la educación, la salud y el medio ambiente. Tal como destacan las NU en el informe *Innovation: Applying Knowledge in Development* (NU, 2005), la ciencia, la tecnología y la innovación deben estar al frente y en el centro de las políticas para poder lograr los ODM.

Universities and the Millennium Development Goals

Higher education and research institutions play a vital role in helping to achieve the Millennium Development Goals (MDGs). They provide fundamental expertise and knowledge for all sectors of society and economy. In particular, they have a special influence on the sectors that have a significant impact on development and therefore on the MDGs, such as food, education, health and the environment. As highlighted by the UN in the report *Innovation: Applying Knowledge in Development* (UN, 2005), science, technology and innovation should be at the front and centre of policies to achieve the MDGs.

Així mateix, els investigadors de la Universitat de Harvard, David Bloom, David Canning i Kevin Chan, argumenten que a l'Àfrica, on els ODM estan lluny de ser assolits, "un augment d'un any en el pressupost global d'educació elevaria el PIB africà un 0,24% per any. Però un augment d'un any en el pressupost de l'educació superior elevaria el rendiment africà un 0,39% per any suplementari, cosa que generaria un augment total del 0,63 % per any, fruit de l'increment de l'educació superior" (Bloom, Canning, Chan, 2005: 29).

En aquest sentit, la Comissió per a l'Àfrica¹ fa una crida a la comunitat internacional a l'informe *Our Common Interest* per ajudar a "revitalitzar les institucions africanes d'educació superior" (Comission for Africa, 2005: 65). A causa del seu paper central a l'hora de crear unes condicions propícies per al desenvolupament, "les capacitats

científiques i el coneixement possibiliten que els països trobin les seves pròpies solucions als seus propis problemes. A més, i de manera destacada, obren pas al fet que la innovació i la tecnologia accelerin el creixement econòmic i facilitin l'entrada a l'economia global" (ibid: 131). Altres iniciatives en aquest sentit són el Decenni de les NU de l'educació per al desenvolupament sostenible 2005-2014, que considera l'educació superior com a element clau, i també la Dècada d'Educació per a l'Àfrica 2006-2015.

Asimismo, los investigadores de la Universidad de Harvard David Bloom, David Canning y Kevin Chan argumentan que, en África, donde los ODM están lejos de conseguirse, "un aumento de un año en el presupuesto global de educación elevaría el PIB africano en un 0,24% anual. Pero un aumento de un año en el presupuesto de la educación superior elevaría el rendimiento africano en un 0,39% por año suplementario, cosa que generaría un aumento total del 0,63% anual, fruto del incremento de la educación superior" (Bloom, Canning, Chan, 2005: 29).

En este sentido, la Comisión para África¹ hace un llamamiento a la comunidad internacional en el informe *Our Common Interest* para ayudar a "revitalizar las instituciones africanas de educación superior"

(Comission for Africa, 2005: 65). Por su papel principal a la hora de crear unas condiciones propicias para el desarrollo, "las capacidades científicas y el conocimiento hacen posible que los países encuentren sus propias soluciones a sus propios problemas. Además, y de manera destacada, posibilitan que la innovación y la tecnología puedan acelerar el crecimiento económico y facilitar la entrada a la economía global" (ibid: 131). Otras iniciativas en este sentido son el Decenio de las NU de la educación para el desarrollo sostenible 2005-2014, que considera la educación superior como elemento clave, y la Dècada de Educación para África 2006-2015.

Likewise, Harvard University researchers David Bloom, David Canning and Kevin Chan argue that in Africa, where the MDGs are far from being achieved, "a one-year increase in the total education stock would raise African GDP by 0.24 percentage points per year. But a one-year increase in tertiary-education stock would raise African output by an added 0.39 percentage points per year, thus generating a total increase of 0.63 percentage points per year from increased tertiary education" (Bloom, Canning, Chan, 2005: 29).

In this regard, the Commission for Africa¹ calls upon the international community in the report *Our Common Interest* to help "revitalise Africa's higher education institutions" (Commission for Africa, 2005: 65). Because of its central role in creating conditions conducive to development,

"scientific skills and knowledge enable countries to find their own solutions to their own problems, and bring about step-changes in areas ranging from health, water supply, sanitation and energy to the new challenges of urbanisation and climate change. And, critically, they unlock the potential of innovation and technology to accelerate economic growth and enter the global economy" (ibid: p. 131). Other initiatives in this regard are the UN Decade of Education for Sustainable Development 2005-2014, which considers higher education as a key element, and the Decade of Education for Africa 2006-2015.

Taula 1. Percentatge del PIB invertit en R+D

Tabla 1. Porcentaje del PIB invertido en I+D Table 1. Percentage of GDP Invested in R & D

	2002	2007
Mundial <small>Mundial Global</small>	1,7%	1,7%
Amèrica <small>América America</small>	2,1%	2,1%
Amèrica del Nord <small>América del Norte North America</small>	2,6%	2,6%
Amèrica Llatina i Carib <small>América Latina y Caribe Latin America and Caribbean</small>	0,6%	0,6%
Europa <small>Europa Europe</small>	1,7%	1,6%
Unió Europea <small>Unión Europea European Union</small>	1,8%	1,8%
Europa Central, de l'Est i resta d'Europa <small>Europa Central, del Este y resto de Europa Central, Eastern Europe and others</small>	1,2%	1,3%
Àfrica <small>África Africa</small>	0,4%	0,4%
Sud-àfrica <small>Sudáfrica South Africa</small>	0,7%	1,0%
Altres països subsaharians (excepte Sud-àfrica) <small>Otros países Subsaharianos (excepto Sudáfrica) Other sub-Saharan countries (except South Africa)</small>	0,3%	0,3%
Àsia <small>Asia Asia</small>	1,5%	1,6%
Japó <small>Japón Japan</small>	3,2%	3,4%
Xina <small>China China</small>	1,1%	1,5%
Israel <small>Israel Israel</small>	4,7%	4,7%
Índia <small>India India</small>	0,7%	0,8%
Oceania <small>Oceania Oceania</small>	1,7%	2,1%

Font: Institut d'Estadística de la UNESCO (UIS).

Fuente: Instituto de Estadística de la UNESCO (UIS).

Source: UNESCO Institute for Statistics (UIS).

Reptes actuals de les institucions d'educació superior als països socis

S'ha d'actuar ràpidament perquè l'oportunitat que representen l'educació superior i la recerca per al desenvolupament dels països socis no es converteixi en una amenaça en ser cada dia més gran el diferencial de coneixement (*knowledge gap*) que separa els països més avançats dels països menys desenvolupats.

El percentatge del producte interior brut (PIB) invertit en recerca i desenvolupament (R+D) és un element clau perquè aquesta distància es torni més ampla o disminueixi, ja que repercuteix de manera

Retos actuales de las instituciones de educación superior en los países socios

Se debe actuar rápidamente para que la oportunidad que representan la educación superior y la investigación para el desarrollo de los países socios no se convierta en una amenaza por ser cada día mayor el diferencial de conocimiento (*knowledge gap*) que separa a los países más avanzados de los países menos desarrollados.

El porcentaje del producto interior bruto (PIB) invertido en investigación y desarrollo (I+D) es un elemento clave para que esta distancia se vuelva más amplia o disminuya, ya que repercute de forma directa

Current challenges of higher education institutions in partner countries

We must act quickly so that the opportunity that higher education and research represents for the development of partner countries does not become a threat due to the increasingly large knowledge gap that separates more advanced countries from less developed countries.

The percentage of gross domestic product (GDP) invested in research and development (R & D) is a key element because, as this distance increases or decreases, it has a direct impact on countries' economic

directa en el desenvolupament econòmic dels països. Es pot observar una gran diferència entre la inversió en R+D als països membres de la UE i els Estats Units, i la majoria dels països del Sud (taula 1).

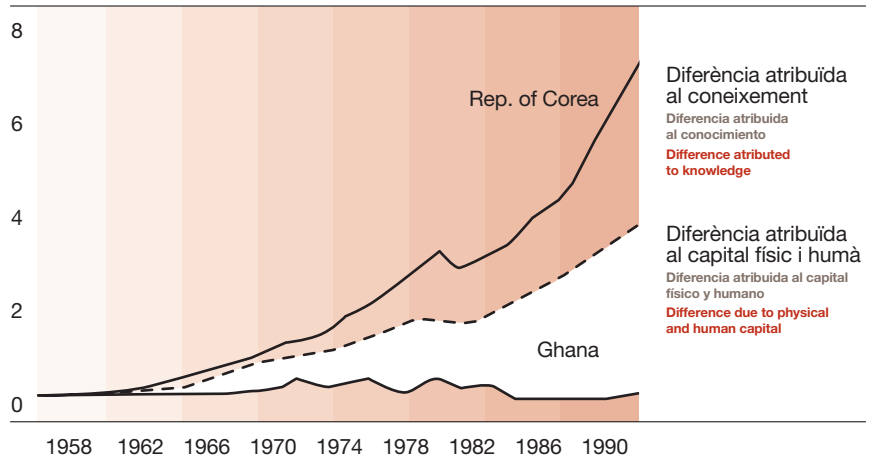
Que la inversió en recerca i innovació és un dels factors determinants per al desenvolupament, en aquest cas econòmic, es mostra en les situacions de desenvolupament de Corea del Sud i Ghana, dos països que l'any 1960 van tenir el mateix PIB però que, arran del nivell d'inversió en el coneixement, han evolucionat de manera molt diferent (quadre 1).

en el desarrollo económico de los países. Se puede observar una gran diferencia entre la inversión en I+D de los países miembros de la UE y Estados Unidos por un lado, y la mayoría de los países del Sur por otro (tabla 1).

Que la inversión en investigación e innovación es uno de los factores determinantes para el desarrollo, en este caso económico, se pone de manifiesto en las situaciones de desarrollo de Corea del Sur y Ghana, dos países que en el año 1960 tenían el mismo PIB, pero que, a raíz del nivel de inversión en el conocimiento, han evolucionado de un modo muy diferente (cuadro 1).

Quadre 1. El coneixement com a factor diferencial d'ingressos entre països: Ghana i la República de Corea, 1956-1990

Cuadro 1. El conocimiento como factor diferencial de ingresos entre países: Ghana y la República de Corea, 1956-1990
Figure 1. Knowledge as a factor in income differences between countries: Ghana and the Republic of Korea, 1956-1990

Font Fuente Source: World Bank (1999c): 22

development. A big difference can be seen between investment in R & D in EU member countries and the United States and that of most developing countries (table 1).

The fact that investment in R & D is one of the determining factors for development, in this case economic, is shown in the differing development scenarios of South Korea and Ghana, two countries that in 1960 had the same GDP but, due to the level of investment in knowledge, have evolved very differently (figure 1).

Les activitats d'R+D d'un país són un clar reflex de la seva capacitat per crear coneixement i aplicar-lo. El Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament (PNUD) va elaborar l'any 2004 una categorització dels països a partir del seu índex d'abast de la tecnologia, segons la qual els països es dividirien d'acord amb la taula 2.

En comparar les dades relatives a la investigació en diferents regions, queda patent la desigualtat entre les universitats dels països del Nord i dels països del Sud. Com demostra la taula 3, el nombre d'investigadors i investigadores es multiplica als països europeus i en altres països de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) respecte als països d'Àfrica, Àsia o Amèrica Llatina.

Aquesta desigualtat es tradueix en una presència limitada dels investigadors i investigadores dels països del Sud en les publicacions científiques a escala mundial (gràfic 1).

Las actividades de I+D de un país son un claro reflejo de su capacidad para crear conocimiento y aplicarlo. El Programa de las Naciones Unidas para el Desarrollo (PNUD) elaboró el año 2004 una clasificación de los países partiendo de su índice de alcance de la tecnología, según la cual, los países se dividirían de acuerdo con la tabla 2.

Al comparar los datos relativos a la investigación en diferentes regiones, se hace patente la desigualdad entre las universidades de los países del Norte y los países del Sur. Como muestra la tabla 3, el número de investigadores se multiplica en los países europeos y en otros países de la Organización para la Cooperación y el Desarrollo Económico (OCDE) respecto a los países de África, Asia o América Latina.

Esta desigualdad se traduce en una presencia limitada de los investigadores e investigadoras de los países del Sur en las publicaciones científicas a escala mundial (gráfico 1).

The R & D activities of a country are a clear reflection of their ability to create and apply knowledge. In 2004 the United Nations Development Programme (UNDP) published a categorisation of countries based on their level of technology, according to which countries were divided according to the table 2.

When comparing data on research from different regions the inequality between the universities of northern countries and southern countries becomes evident. As shown in table 3, the number of researchers in European countries and other countries of the Organisation of Economic Cooperation and Development (OECD) greatly surpasses that of the countries of Africa, Asia or Latin America.

This inequality translates into a limited presence of researchers from southern countries in scientific publications worldwide (graphic 1).

Taula 2. Abast tecnològic

Tabla 2. Alcance tecnológico Table 2. Level of technology

Líders Líderes Leaders

Països molt desenvolupats: Estats Units, Regne Unit, França, Alemanya...

Países muy desarrollados: Estados Unidos, Reino Unido, Francia, Alemania...

Highly developed countries: USA, UK, France, Germany...

Líders potencials Líderes potenciales Potential leaders

Països amb un gran nivell de capacitació que han aplicat tecnologies antigues, però que no han innovat: Espanya, Xile, Mèxic i Argentina.

Países con un gran nivel de capacitación que han aplicado antiguas tecnologías, pero que no han innovado: España, Chile, México y Argentina.

Countries with a high level of training that have implemented old technologies, but have not innovated: Spain, Chile, Mexico and Argentina...

Adaptadors dinàmics Adaptadores dinámicos Dynamic adaptors

Països que expandeixen amb rapidesa l'ús de les tecnologies i que tenen indústries d'alta tecnologia, però en els quals la difusió de les tecnologies antigues ha estat lenta: Xina, Índia, Brasil, Equador, Sud-àfrica, Tunísia...

Países que expanden con rapidez el uso de las tecnologías y que tienen industrias de alta tecnología, pero en los que la difusión de las antiguas tecnologías ha sido lenta: China, India, Brasil, Ecuador, Sudáfrica, Túnez...

Countries that rapidly expand the use of technologies and that have high-tech industries, but in which the diffusion of older technologies has been slow: China, India, Brazil, Ecuador, South Africa, Tunisia...

Marginats Marginados Marginalised

Països amb un nivell de capacitació molt baix, amb grans segments de la població que encara no s'han beneficiat de les tecnologies antigues: Àfrica subsahariana, Nepal, Nicaragua...

Países con un nivel de capacitación muy bajo, con grandes segmentos de la población que aún no se han beneficiado de las antiguas tecnologías: África subsahariana, Nepal, Nicaragua...

Countries with a very low level of training, with large segments of the population that have not yet benefited from older technologies: sub-Saharan Africa, Nepal, Nicaragua...

Font Fuente Source: UNESCO 2006

Taula 3. Investigadors per milió d'habitants

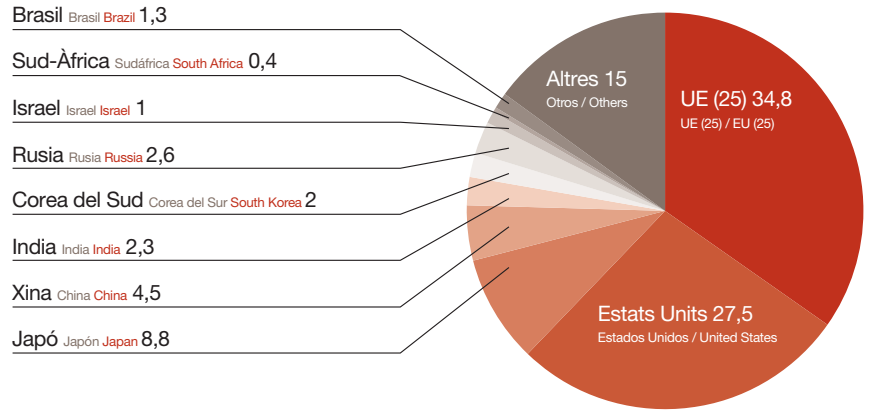
Tabla 3. Investigadores por millón de habitantes Table 3. Researchers per million inhabitants

	2002	2007
Mundial Mundial Global	919,3	1.063,3
Amèrica Amèrica America	1.890,9	2.012,9
Amèrica del Nord Amèrica del Norte North America	4.527,3	4.654,3
Amèrica Llatina i Carib Amèrica Latina y Caribe Latin America and Caribbean	310,4	449,6
Europa Europa Europe	2.320,0	2.514,8
Unió Europea Unió Europea European Union	2.420,3	2.727,7
Europa Central, de l'Est i resta d'Europa Europa Central, Est y resto de Europa Central Europe, Eastern Europe and others	920,7	1.164,5
Àfrica Àfrica Africa	154,9	169,2
Sud-àfrica Sudàfrica South Africa	308,2	384,7
Altres països subsaharians (excepte Sud-àfrica) Otros países subsaharianos (excepto Sudáfrica) Other sub-Saharan countries (except South Africa)	51,3	60,3
Àsia Àsia Asia	550,5	741,6
Japó Japón Japan	5.071,6	5.548,1
Xina China China	629,1	1.071,3
Israel Israel Israel	110,8	136,5
Índia India India	570,2	526,1
Oceania Oceania Oceania	3.712,1	4.262,2

Font Fuente Source: UIS

Gràfic 1. Percentatge mundial de publicacions científiques

Gráfico 1. Porcentaje mundial de publicaciones científicas
Graphic 1. Percentage of scientific publications worldwide

Món Mundo World 100

Total de publicacions Total de publicaciones Total publications 748.893

Font: Observatori de les Ciències i de les Tecnologies (OST).
Fuente: Observatorio de las Ciencias y de las Tecnologías (OST).
Source: Observatory of Sciences and Technology (OST).

Taula 4. Emigració de personal altament qualificat de l'Àfrica a l'OCDE (persones de més de 25 anys), situació a l'any 2000

Tabla 4. Emigración de personal altamente cualificado de África a la OCDE (personas mayores de 25 años), situación en el año 2000

Table 4. Emigration of highly qualified staff from Africa to the OECD (People over 25 Years Old), situation in 2000

	Emigrants altament qualificats		Proporció d'emigrants altament qualificats (%)	
	Emigrantes altamente cualificados	Highly qualified emigrants	Proporción de emigrantes altamente cualificados (%)	Proportion of highly qualified emigrants (%)
	Xifres totals (en milers)	% del total	Entre emigrants	A la regió d'origen
	Cifras totales (en miles)	% total	Entre emigrantes	En la región de origen
	Total figures (in thousands)	% of the total	Among emigrants	In the region of origin
Àfrica <i>África Africa</i>	1.407	100%	32%	4%
Àfrica sub-sahariana <i>África subsahariana Sub-Saharan Africa</i>	960	68%	44%	3%
Àfrica del nord <i>África del norte North Africa</i>	465	33%	20%	7%
Àfrica oriental <i>África oriental East Africa</i>	348	25%	43%	2%
Àfrica central <i>África central Central Africa</i>	96	7%	37%	2%
Àfrica del sud <i>África del sur South Africa</i>	177	13%	65%	10%
Àfrica occidental <i>África occidental West Africa</i>	320	23%	40%	10%

Nota: Segons la classificació internacional dels països, Sudan està inclòs a l'Àfrica del nord i a l'Àfrica sub-sahariana. Font: Docquier, Lowell i Marfouk, a: Abdeslam Marfouk, *A current picture of brain drain from Africa: Scope and effect*.

Nota: Según la clasificación internacional de los países, Sudán está incluido en África del norte y en África subsahariana. Fuente: Docquier, Lowell y Marfouk, en: Abdeslam Marfouk, *A current picture of brain drain from Africa: Scope and effect*.

Note: According to the international classification of countries, the Sudan is included in both northern and sub-Saharan Africa. Source: Docquier, Lowell and Marfouk, in: Abdeslam Marfouk, *A current picture of brain drain from Africa: Scope and effect*.

Per poder millorar la recerca als països del Sud és imprescindible assolir la retenció del talent en les institucions locals. Com és ben sabut, hi ha una forta tendència que les persones altament qualificades dels països del Sud acabin marxant a altres països en benefici de la seva carrera professional. La fuga de cervells significa un greu problema per al desenvolupament de les universitats del Sud i els països socis en general. Encara que hi hagi tendències de fuga de cervells arreu del món, aquest fenomen assoleix la màxima dimensió a l'Àfrica subsahariana. Segons l'Organització Mundial de la Salut (OMS), en aquesta regió que té una població de 817 milions d'habitants, la qual cosa representa el 12% de la població mundial, l'any 2009 només hi havia 126.000 metges, xifra equivalent a l'1,5% de la totalitat de metges del món (per establir una comparació, a França, amb una població total de 62 milions, hi ha 207.000 metges)¹¹. La taula 4 mostra amb més detall l'emigració de personal altament qualificat de l'Àfrica cap als països de l'OCDE.

Para poder mejorar la investigación en los países del Sur es imprescindible lograr la retención del talento en las instituciones locales. Como bien es sabido, hay una fuerte tendencia a que las personas altamente cualificadas de los países del Sur se acaben marchando a otros países en beneficio de su carrera profesional. La fuga de cerebros significa un grave problema para el desarrollo de las universidades del Sur y los países socios en general. Aunque haya tendencias de fuga de cerebros por todo el mundo, este fenómeno adquiere su máxima dimensión en África subsahariana. Según la Organización Mundial de la Salud (OMS), en esta región que tiene una población de 817 millones de habitantes, lo que representa el 12% de la población mundial, en el año 2009 solo había 126.000 médicos, una cifra equivalente al 1,5% del total de médicos del mundo (para establecer una comparación, en Francia, con una población de 62 millones, hay 207.000 médicos)¹¹. La tabla 4 muestra con más detalle la emigración de personal altamente cualificado de África a los países de la OCDE.

El apoyo a las instituciones de investigación y educación superior debe formar parte de una estrategia de desarrollo a largo plazo

To improve research in partner countries it is very important to retain talent in local institutions. It is a well-known fact that there is a strong tendency for highly qualified people from partner countries to relocate to other countries to benefit their careers. This brain drain represents a serious problem for the development of universities in Southern countries and partner countries in general. Although there are brain drain trends around the world, this phenomenon is greatest in sub-Saharan Africa. According to the World Health Organization (WHO), the region has a population of 817 million, which represents 12% of the world population. In 2009 there were only 126,000 physicians, a figure equivalent to 1.5% of all doctors worldwide (by way of comparison, in France, with a total population of 62 million, there are 207,000 physicians)¹¹. Table 4 shows in more detail the emigration of highly qualified staff from Africa to OECD countries.

Finalment, i d'acord amb les Nacions Unides, cal destacar els grans desequilibris que existeixen pel que fa a l'accés a l'educació superior, sobretot a l'Àfrica subsahariana. Aquesta desigualtat s'accentua encara més si comparem la diferència en l'accés entre els homes i les dones (taules 5 i 6). Malgrat que les matriculacions en l'educació terciària hagin augmentat més ràpidament en aquesta regió que en qualsevol altra regió del món —prop del 66% des de l'any 1999—, el nombre d'estudiants que accedeix a l'educació superior només constitueix el 6% del grup d'edat elegible (any 2008). Tenint en compte que es considera que la participació d'entre un 40% i 50% dels joves en l'educació superior és clau per al desenvolupament econòmic de les societats, queda clar que als països del Sud, particularment a l'Àfrica, els queda un llarg camí per recórrer.

Finalmente, y de acuerdo con las Naciones Unidas, cabe destacar los grandes desequilibrios que existen respecto al acceso a la educación superior, especialmente en África subsahariana. Esta desigualdad se acentúa todavía más si se compara la diferencia en el acceso entre hombres y mujeres (tablas 5 y 6). Aunque las matriculaciones en educación terciaria hayan aumentado más rápidamente en esta región que en cualquier otra región del mundo —cerca del 66% desde el año 1999—, el número de estudiantes que accede a educación superior solo constituye el 6% del grupo de edad elegible (año 2008). Teniendo en cuenta que se considera que una participación entre un 40% y 50% de los jóvenes en educación superior es fundamental para el desarrollo económico de las sociedades, queda claro que a los países del Sur, particularmente en África, les queda un largo camino por recorrer.

Finally, according to the UN, the large imbalances that exist in terms of access to higher education must be emphasised, especially concerning sub-Saharan Africa. This inequality is accentuated even more if we compare the difference in access to education between men and women (tables 5 and 6). Although enrolment in tertiary education has increased more rapidly in this region than in any other region of the world, nearly 66% since 1999 - the number of students entering higher education is only 6% of the eligible age group (2008). Given that it is considered that the participation of between 40% and 50% of young people in higher education is essential to the economic development of societies, it is clear that the South, particularly Africa, has a long way to go.

Taula 5. Percentatge de la població amb estudis terciaris (Gross Enrolment Ratio in Tertiary Education)

Tabla 5. Porcentaje de la población con estudios terciarios
Table 5. Percentage of population with tertiary studies

	2000	2008
Estats àrabs <small>Estados árabes Arab States</small>	(**) 19	(**) 21
Europa Central i de l'Est <small>Europa Central y del Este Central and Eastern Europe</small>	(**) 42	64
Àsia central <small>Àsia Central Central Asia</small>	21	25
Àsia oriental i Pacífic <small>Àsia oriental y Pacífic Eastern and Pacific Asia</small>	15	–
Amèrica Llatina i Carib <small>América Latina y Caribe Latin America and Caribbean</small>	22	(**) 38
Amèrica del Nord i Europa occidental <small>América del Norte y Europa occidental North America and Europe</small>	59	70
Sud-oest asiàtic <small>Suroeste asiático South-east Asia</small>	9	–
Àfrica subsahariana <small>Àfrica subsahariana Sub-Saharan Africa</small>	(**) 4	(**) 6

Font: UIS. (*) Dades estimades per l'UIS.
Fuente: UIS. (**) Datos estimados por el UIS.
Source: UIS. (**) Data estimated by the UIS.

Without significant increases in the capabilities of universities in partner countries, the MDGs cannot be achieved

Taula 6. Nombre d'homes i dones a l'educació terciària per 100.000 habitants; selecció de països

Tabla 6. Número de hombres y mujeres en educación terciaria por 100.000 habitantes; selección de países

Table 6. Number of men and women in tertiary education per 100,000 inhabitants, selected countries

	Homes Hombres Men		Dones Mujeres Women	
	2002	2007	2002	2007
Marroc Marruecos Morocco	(**) 1.231	1.276	(**) 935	1.120
Territoris autònoms palestins Territorios autónomos palestinos Palestinian Autonomous Territories	2.790	3.961	2.652	4.763
República Txeca República Checa Czech Republic	2.793	3.299	2.782	3.795
Romania Rumania Romania	2.429	3.398	2.492	3.590
Armènia Armenia Armenia	2.429	3.885	2.806	4.711
Uzbekistan Uzbekistán Uzbekistan	1.543	1.288	1.204	883
Austràlia Australia Australia	4.776	4.699	5.520	5.688
Cambodja Camboya Cambodia	362	871	138	450
Guatemala Guatemala Guatemala	1.103	1.767	799	1.736
Mèxic México Mexico	2.180	2.396	2.080	2.358
Noruega Noruega Norway	3.560	3.688	5.162	5.504
Espanya España Spain	4.304	3.809	4.692	4.341
Bangla Desh Bangladesh Bangladesh	802	948	387	520
Índia India India	1.172	1.524	810	1.050
Malawi Malawi Malawi	(**) 53	62	(**) 21	31
Tanzània Tanzania Tanzania	(**) 117	187	(**) 35	88

Font: UIS. Estimacions del juny de 2010. (**): Estimació de l'UIS.

Fuente: UIS. Estimaciones de junio de 2010. (**): Estimación del UIS.

Source: UIS. Estimates from June 2010. (**): Data estimated by the UIS.

**Per poder millorar la recerca
als països del Sud és
imprescindible assolir
la retenció del talent
en les institucions locals**

**Universitats i sistemes de recerca i innovació
forts per al desenvolupament**

Queda clar, doncs, que les institucions de recerca i d'educació superior als països socis han de millorar les seves capacitats per respondre als reptes actuals de desenvolupament. Per esdevenir estats estables i pròspers, el suport a les institucions de recerca i d'educació superior ha de formar part d'una estratègia de desenvolupament a llarg termini. L'enfortiment de les institucions d'educació superior i de recerca és, per tant, una inversió important en el desenvolupament de capacitats i el desenvolupament humà sostenible dels països socis. Les institucions d'educació superior i de recerca tenen un paper transversal per al desenvolupament per mitjà de la generació, la transmissió i la transformació del coneixement. Sense augmentar significativament les capacitats de les universitats dels països socis, els ODM no es podran assolir.

**Universidades y sistemas de investigación
e innovación fuertes para el desarrollo**

Queda claro, pues, que las instituciones de investigación y educación superior en los países socios deben mejorar sus capacidades para responder a los retos de desarrollo actuales. Para poder llegar a ser estados estables y prósperos, el apoyo a las instituciones de investigación y educación superior debe formar parte de una estrategia de desarrollo a largo plazo. El fortalecimiento de las instituciones de educación superior e investigación es, por tanto, una inversión importante en el desarrollo de capacidades y el desarrollo humano sostenible de los países socios. Las instituciones de educación superior e investigación tienen un papel transversal para el desarrollo mediante la generación, la transmisión y la transformación del conocimiento. Sin el aumento significativo de las capacidades de las universidades de los países socios, los ODM no se podrán alcanzar.

**Strong universities and research and innovation
systems for development**

Therefore, it is clear that higher education and research institutions in partner countries must improve their capabilities to meet the challenges of development. To become stable and prosperous countries, support for higher education and research institutions must be part of a long-term development strategy. The strengthening of these institutions is therefore an important investment in both capacity and sustainable human development in partner countries. Higher education and research institutions play a cross-cutting role in development through the generation, transmission and transformation of knowledge. Without significantly increasing the capabilities of universities in the partner countries, the MDGs cannot be achieved.

La responsabilitat de les universitats en el desenvolupament humà global i en la formació d'una ciutadania responsable

S'ha demostrat el paper destacat que tenen les universitats del Sud per contribuir al desenvolupament dels seus països. No obstant això, no només als països socis les universitats tenen un paper fonamental per contribuir al desenvolupament humà sostenible. En un món globalitzat i interconnectat, també recau una gran responsabilitat sobre les universitats als països del Nord, conjuntament amb els ministeris corresponents d'educació superior, recerca i innovació, per garantir el desenvolupament global.

La responsabilidad de las universidades en el desarrollo humano global y en la formación de una ciudadanía responsable

Se ha demostrado el papel destacado que tienen las universidades del Sur en la contribución al desarrollo de sus países. No obstante, no sólo en los países socios tienen las universidades un papel fundamental para contribuir al desarrollo humano sostenible. En un mundo globalizado e interconectado, también recae una gran responsabilidad sobre las universidades en los países del Norte, conjuntamente con los ministerios correspondientes de educación superior, investigación e innovación, para garantizar el desarrollo global.

The responsibility of universities for global human development and training of a responsible society

We have demonstrated the prominent role that universities in the South have in contributing to their countries' development. However, universities also play a key role in contributing to sustainable human development beyond partner countries. In a globalised and interconnected world, universities in northern countries also have a great responsibility to ensure global development, together with the corresponding ministries of higher education, research and innovation.

B

*“Living is the business that I wish to teach him.
When he leaves my care he will, I grant,
be neither magistrate, nor soldier, nor priest:
He will be, primarily, a man.”*

Jean-Jaques Rousseau in *Émile*; Or, on Education

Formació d'una ciutadania responsable

Moltes de les nostres actuacions locals tenen efectes globals, com tot el que fa referència al canvi climàtic, el consum responsable o els processos migratoris. Per tant, hi ha una gran necessitat d'educar la societat per tal que estigui informada i actuï de manera conscient, contribuint al desenvolupament sostenible global. La formació professional i científica que ofereixen les universitats ha d'anar acompanyada d'una educació de la ciutadania amb capacitat de reflexió, capaç d'actuar de manera sostenible en un món globalitzat.

Així ho afirmen declaracions i cartes de compromís en les quals tant els ministres d'educació com els responsables de les universitats

acorden que és una funció primordial de la universitat “formar diplomats altament qualificats, ciutadans responsables, capaços d'atendre les necessitats de tots els aspectes de l'activitat humana” i “constituir un espai per a la formació superior amb l'objectiu de formar ciutadans que participin activament en la societat” (UNESCO, 1998).

La importància que tenen les institucions d'educació superior a l'hora de fomentar valors i comportaments responsables també es demostra en la conferència anual de l'any 2010 de l'Associació Internacional d'Universitats (IAU), amb el títol “Ètica i valors en l'educació superior en l'era de la globalització: quin paper hi tenen les disciplines?”, de la qual deriva la iniciativa per desenvolupar un codi de conducta global per a l'ètica a l'educació superior^{III}.

Formación de una ciudadanía responsable

Muchas de nuestras actuaciones locales tienen efectos globales, como todo aquello referente al cambio climático, el consumo responsable o los procesos migratorios. Por consiguiente, existe una gran necesidad de educar a la sociedad para que esté informada y actúe de manera consciente, contribuyendo al desarrollo sostenible global. La formación profesional y científica que ofrecen las universidades debe ir acompañada de una educación de la ciudadanía con capacidad de reflexión, que sea capaz de actuar de forma sostenible en un mundo globalizado.

Así lo afirman declaraciones y cartas de compromiso en las que tanto los ministros de educación como los responsables de las universidades

acuerdan que es una función primordial de la universidad “formar diplomados altamente cualificados, ciudadanos responsables, capaces de atender las necesidades de todos los aspectos de la actividad humana” y “constituir un espacio para la formación superior con el objetivo de formar ciudadanos que participen activamente en la sociedad” (UNESCO, 1998).

La importancia que tienen las instituciones de educación superior a la hora de fomentar valores y comportamientos responsables también se pone de relieve en la conferencia anual del año 2010 de la Asociación Internacional de Universidades (IAU), con el título “Ética y valores en la educación superior en la era de la globalización: ¿qué papel tienen las disciplinas?”, de la que deriva la iniciativa de desarrollar un código de conducta global para la ética en la educación superior^{III}.

Training of a responsible society

Many of our local actions have global effects, like all matters relating to climate change and responsible consumption or migration processes. Therefore, there is a need to educate society in order to be informed and act consciously, contributing to global sustainable development. The professional and scientific training that universities offer must be accompanied by the education of a society with the capacity for reflection, capable of acting in a sustainable way in a globalised world.

These claims are affirmed by statements and letters of commitment in which both ministers of education and university heads agree that

a primary function of the university is, “to train highly skilled graduates and responsible citizens, who are able to meet the needs of all aspects of human activity,” and, “create a space for higher education in order to train citizens to participate actively in society” (UNESCO, 1998).

The importance of higher education in promoting values and responsible behaviour was also demonstrated in the 2010 annual conference of the International Association of Universities (IAU) under the theme, “Ethics and values in higher education in the era of globalization: what role for the disciplines?” This is where the initiative derives to develop a global code of conduct of ethics for higher education^{III}.

Recerca que tingui en compte les necessitats dels països socis

Tal com destaca la Comissió Europea, “la ciència i la tecnologia són exemples fonamentals del caràcter internacional de la cerca de coneixement, ja que és obvi que moltes qüestions no poden abordar-se efectivament per part d’institucions o fins i tot països de forma individual. A més, qüestions clau com el canvi climàtic, la seguretat energètica, la gestió dels recursos naturals, els aspectes demogràfics i la infraestructura del coneixement així com la recerca basada en principis ètics s’han de tractar de manera integral” (Comissió Europea, 2007).

No obstant això, i a causa de legislacions com la llei de patents i les restriccions en l’accés, la recerca i els nous coneixements no es

comparteixen de manera extensiva amb els països socis. A més, la recerca moltes vegades es concentra exclusivament en temes d’interès, bàsicament, per als països europeus, oblidant les necessitats dels països socis. El cas de la recerca en problemes de salut global és un exemple clar en aquest sentit: només un 10% dels recursos disponibles s’inverteixen en els problemes de salut que afecten el 90% de la població del planeta^{IV}.

Cal destacar, per tant, la responsabilitat de les universitats (i dels governs corresponents) de fomentar una recerca que també tingui en compte les necessitats dels països socis, és a dir, la responsabilitat d’augmentar les activitats de recerca en àmbits rellevants per a la gran majoria de la població mundial.

Investigación que tenga en cuenta las necesidades de los países socios

Tal y como destaca la Comisión Europea, “la ciencia y la tecnología son ejemplos fundamentales del carácter internacional de la búsqueda de conocimiento, ya que es obvio que muchas cuestiones no pueden ser abordadas efectivamente por parte de instituciones o incluso países de forma individual. Además, cuestiones clave como el cambio climático, la seguridad energética, la gestión de los recursos naturales, los aspectos demográficos y la infraestructura del conocimiento así como la investigación basada en principios éticos deben tratarse de manera integral” (Comisión Europea, 2007).

Sin embargo, y a causa de legislaciones como la ley de patentes y de las restricciones en el acceso, la investigación y los nuevos

conocimientos no se comparten de manera extensiva con los países socios. Además, la investigación a menudo se concentra exclusivamente en temas de interés, básicamente, para los países europeos, olvidando las necesidades de los países socios. El caso de la investigación en problemas de salud global es un claro ejemplo en este sentido: sólo un 10% de los recursos disponibles se invierten en los problemas de salud que afectan al 90% de la población del planeta^{IV}.

Cabe destacar, por tanto, la responsabilidad de las universidades (y de los correspondientes gobiernos) de fomentar una investigación que también tenga en cuenta las necesidades de los países socios, es decir, la responsabilidad de aumentar las actividades de investigación en ámbitos relevantes para la gran mayoría de la población mundial.

Research that takes into account the needs of partner countries

As stressed by the European Commission, “science and technology are also prime examples of the international nature of the quest for knowledge, as it is obvious that many issues cannot be effectively addressed by institutions or even countries on their own. Moreover, key issues such as climate change, energy security, biodiversity conservation in conjunction with health and public health, food security and safety, management of natural resources, attention to demography and knowledge infrastructure and ethically sound research activities need to be addressed in integrated ways.” (European Commission, 2007).

However, due to legislation concerning matters such as patent laws and restrictions on access, research and new knowledge, there is not extensive sharing with partner countries. In addition, research often focuses exclusively on issues of interest mainly to European countries, ignoring the needs of partner countries. The case of research in global health issues is a clear example in this respect: only 10% of available resources are invested in the health problems that affect 90% of the world population^{IV}.

Therefore, the responsibility of universities (and the governments concerned) to promote research that also takes into account the needs of partner countries should be emphasised, namely, the responsibility for increasing research activities in areas relevant to the vast majority of the world population.

Les universitats: espai de debat acadèmic

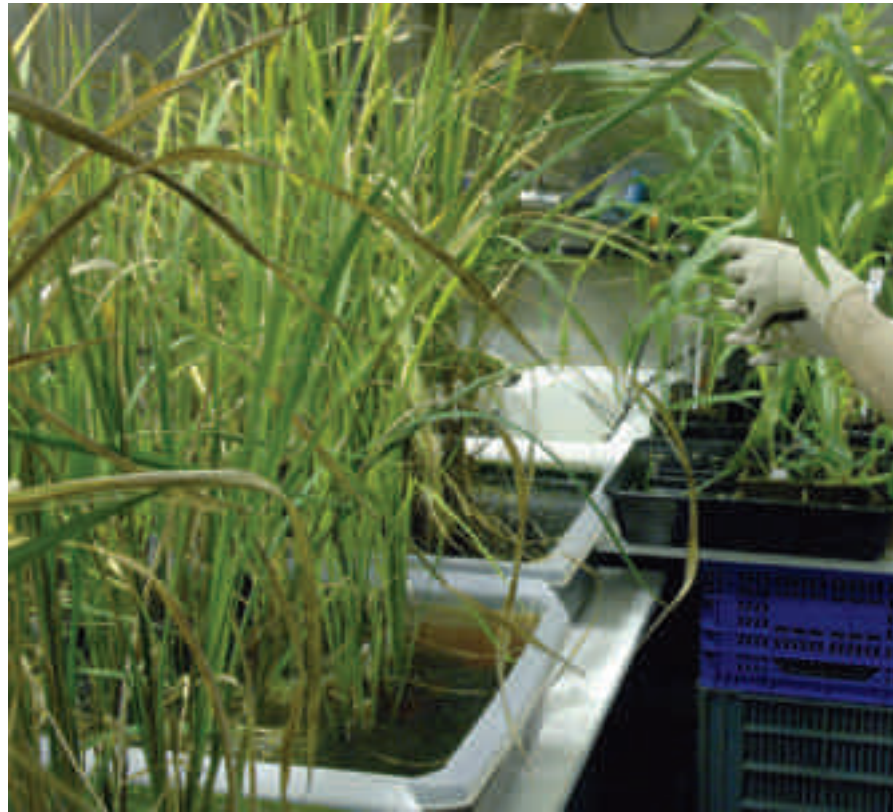
En darrer lloc, les universitats representen els espais idonis per portar a terme una reflexió crítica sobre el desenvolupament que es pretén fomentar. Sobre la base de l'autonomia acadèmica, és a les universitats on pot tenir lloc un debat acadèmic i independent sobre les qüestions relacionades amb el desenvolupament. Tenint en compte l'actual crisi econòmica mundial, aquest debat i aquesta reflexió adquireixen encara més importància per definir quin model de desenvolupament volem en el futur.

Las universidades: espacio de debate académico

Por último, las universidades constituyen espacios idóneos para llevar a cabo una reflexión crítica sobre el desarrollo que se pretende fomentar. Sobre la base de la autonomía académica, es en las universidades donde puede tener lugar un debate académico e independiente sobre las cuestiones relacionadas con el desarrollo. Teniendo en cuenta la actual crisis económica mundial, este debate y esta reflexión adquieren, si cabe, más importancia para definir qué modelo de desarrollo queremos en el futuro.

Universities: a space for academic debate

Finally, universities represent the ideal place to conduct critical reflection on the kinds of development to be promoted. On the basis of academic autonomy, universities can have an academic and independent debate on issues related to development. Given the current global economic crisis, this debate and this reflection acquire even more importance in defining what model of development we want to achieve in the future.

**We need to encourage
research that takes into
account the needs of
partner countries**

Les universitats com a actors de cooperació per al desenvolupament

La cooperació universitària per al desenvolupament a Europa i en altres països donants

Per a un nombre elevat de països, l'educació superior i les universitats tenen un rol important a l'hora de fomentar el desenvolupament humà sostenible als països socis. En analitzar diferents models de cooperació universitària per al desenvolupament, concretament, i d'una manera més profunda, els models dels Països Baixos, Noruega i Alemanya, s'han identificat els següents punts de referència (*benchmarks*) que es pretenen assolir en un futur proper a Catalunya i a Espanya:

Las universidades como actores de cooperación para el desarrollo

La cooperación universitaria para el desarrollo en Europa y en otros países donantes

Para un número elevado de países, la educación superior y las universidades tienen un rol importante a la hora de fomentar el desarrollo humano sostenible en los países socios. Al analizar diferentes modelos de cooperación universitaria para el desarrollo, concretamente, y de manera más profunda, los modelos de los Países Bajos, Noruega y Alemania, se han identificado los siguientes puntos de referencia (*benchmarks*), que se pretenden lograr en un futuro próximo en Cataluña y España:

Universities as actors in development cooperation

University development cooperation in Europe and in other donor countries

For a large number of countries, higher education and universities have an important role in promoting sustainable human development in partner countries. By analysing different models of university development cooperation, and more deeply and specifically, the models of the Netherlands, Norway and Germany, the following benchmarks have been identified as goals to be achieved in the near future in Catalonia and Spain:

Excel·lència i cooperació universitària per al desenvolupament no són excloents, sinó que es reforcen entre elles

- 1) En tots aquests països es posa èmfasi a fomentar programes a llarg termini. Els projectes de col·laboració generalment tenen una perspectiva de treball d'entre deu i dotze anys, fet que facilita la possibilitat d'establir relacions estables i sostenibles amb les institucions del Sud. Aquesta perspectiva a llarg termini està relacionada normalment amb fonts de finançament adequades, estables i altament competitius.
  - 2) En el cas d'Alemanya, cal esmentar la iniciativa Exceed, que fomenta l'excel·lència en cooperació interuniversitària per al desenvolupament, demostrant d'aquesta manera que excel·lència i CUD no són excloents, sinó que es reforcen entre elles.
  - 3) Quant al finançament per a les activitats de CUD, aquest prové generalment, d'una banda, dels ministeris responsables de la cooperació internacional per al desenvolupament, i, d'altra banda, dels ministeris encarregats de l'educació superior i la recerca.
  - 4) Finalment, s'ha pogut observar una tendència a obrir les convocatòries a les contraparts del Sud, perquè siguin elles mateixes les que liderin els projectes i els presentin a aquestes.
- 1) En todos estos países se pone énfasis en el fomento de programas a largo plazo. Los proyectos de colaboración generalmente tienen una perspectiva de trabajo de entre diez y doce años, hecho que facilita la posibilidad de establecer relaciones estables y sostenibles con las instituciones del Sur. Esta perspectiva a largo plazo está relacionada normalmente con fondos de financiación adecuados, estables y altamente competitivos.
  - 2) En el caso de Alemania, cabe destacar la iniciativa Exceed, que fomenta la excelencia en colaboración interuniversitaria para el desarrollo, demostrando de este modo que excelencia y CUD no son excluyentes, sino que se refuerzan mutuamente.
  - 3) En cuanto a la financiación para las actividades de CUD, ésta proviene, por un lado, de los ministerios responsables de la cooperación internacional para el desarrollo y, por otro, de los ministerios encargados de la educación superior y la investigación.
  - 4) Finalmente, se ha podido observar una tendencia a abrir las convocatorias a las contrapartes del Sur, para que sean ellas mismas quienes lideren los proyectos y los presenten a éstas.
- 1) In all these countries the emphasis is put on promoting long-term programmes. Collaborative projects generally have a work perspective of between ten and twelve years, which facilitates the possibility of establishing stable and sustainable relationships with institutions in the South. This long-term perspective is usually associated with adequate, stable and highly competitive funding.
  - 2) In the case of Germany, the Exceed initiative is worthy of mention. It promotes excellence in inter-university development cooperation, thus demonstrating that UDC and excellence are not mutually exclusive but, rather, reinforce each other.
  - 3) Regarding funding for the activities of UDC, this is usually provided by the ministries responsible for international development cooperation and the ministries responsible for higher education and research.
  - 4) Finally, there has been a tendency to open the calls to southern counterparts so that they themselves may lead the projects and submit to them.

Actualment, hi ha diverses iniciatives a escala europea i internacional que fomenten l'harmonització i la coordinació entre els diferents donants i actors en aquest àmbit. En aquest sentit, cal esmentar l'*Harmonisation Workshop*, organitzat per NUFFIC i SIU al mes de setembre a la Haia, i el projecte *Access to Success*, de l'Associació Europea d'Universitats (EUA) i l'Associació Africana d'Universitats (AAU), que va concloure fa poc amb la publicació d'un llibre blanc sobre la cooperació en l'àmbit de l'educació entre l'Àfrica i Europa^v.

Finalment, cal esmentar que la Comissió Europea, un dels donants més significatius mundialment, ofereix diferents possibilitats de finançament per a projectes de col·laboració interuniversitària per mitjà de convocatòries com, per exemple, Erasmus Mundus, Edulink o el Programa marc de recerca i desenvolupament tecnològic.

Actualmente, existen diversas iniciativas a escala europea e internacional que fomentan la armonización y la coordinación entre los diferentes donantes y actores en este ámbito. En este sentido, cabe destacar el *Harmonisation Workshop*, organizado por NUFFIC y SIU en el mes de setiembre en La Haya, y el proyecto *Access to Success*, de la Asociación Europea de Universidades (EUA) y la Asociación Africana de Universidades (AAU), que concluyó hace poco con la publicación de un libro blanco sobre la cooperación en el ámbito de la educación entre África y Europa^v.

Finalmente, cabe destacar que la Comisión Europea, uno de los donantes más significativos a nivel mundial, ofrece diferentes posibilidades de financiación para proyectos de colaboración interuniversitaria mediante convocatorias como, por ejemplo, Erasmus Mundus, Edulink o el Programa marco de investigación y desarrollo tecnológico.

There are currently several initiatives at European and international level that promote harmonisation and coordination between the different donors and actors in this field. In this regard, the *Harmonisation Workshop* organised by the NUFFIC and SIU in September in The Hague, and the *Access to Success* project, organised by the European University Association (EUA) and the African Association of Universities (AAU), which concluded recently with the publication of a white paper on cooperation in education between Africa and Europe should be mentioned^v.

Lastly, it should also be noted that the European Commission, one of the most significant donors worldwide, offers several funding opportunities for projects of inter-university cooperation through programmes such as the Erasmus Mundus, Edulink or the Framework Programme for Research and Technological Development.

El desenvolupament de la CUD a Espanya i a Catalunya

Igual que en altres països donants, també a Espanya i a Catalunya es pot observar una importància creixent dels temes relacionats amb la recerca, la innovació i l'educació superior en general, i també un major reconeixement de les universitats com a actors de desenvolupament en les seves polítiques de cooperació internacional per al desenvolupament.

Antecedents

L'origen de la universitat com a actor en cooperació per al desenvolupament es pot establir a la dècada del 1990, quan va créixer una forta mobilització social que reclamava un canvi en la lluita contra la pobresa en molts països d'Àfrica, Àsia i Amèrica Llatina. Una de les expressions d'aquesta conscienciació va ser reclamar als governs

El desarrollo de la CUD en España y en Cataluña

Al igual que en otros países donantes, también en España y en Cataluña se puede observar una importancia creciente de los temas relacionados con la investigación, la innovación y la educación superior en general, y también un reconocimiento mayor de las universidades como actores de desarrollo en sus políticas de cooperación internacional para el desarrollo.

Antecedentes

El origen de la universidad como actor en cooperación para el desarrollo puede establecerse en la década de 1990, cuando se desarrolló una fuerte movilización social que reclamaba un cambio en la lucha contra la pobreza en muchos países de África, Asia

The development of UDC in Spain and Catalonia

Like in other donor countries, in Spain and Catalonia, a growing importance of issues related to research, innovation and higher education in general can be observed, as well as a greater recognition of universities as development actors in the international development cooperation policies.

Background

The origin of the university as a player in development cooperation can be established in the 1990s, when a strong social mobilisation grew that called for a shift in the fight against poverty in many countries in Africa, Asia and Latin America. One of the goals of this

l'aportació del 0,7% del PIB o dels seus pressupostos en accions de cooperació al desenvolupament. En el món universitari, aquesta campanya també es va portar a terme i en alguns casos va comportar la institucionalització de les activitats de cooperació des de la universitat.

Aquesta conscienciació social que es va viure als anys noranta vers la solidaritat amb països del Sud es va traduir en l'àmbit de les universitats en la creació de programes i d'estructures per promoure i gestionar accions de cooperació al desenvolupament. Aquestes estructures es van crear per fomentar la solidaritat en les comunitats universitàries, i emparar i impulsar accions de cooperació per al desenvolupament. Cal esmentar que les universitats catalanes havien estat pioneres en aquest camp gràcies al treball que, des de feia

y América Latina. Una de las expresiones de esta concienciación fue reclamar a los gobiernos la aportación del 0,7% del PIB o de sus presupuestos a acciones de cooperación para el desarrollo. En el mundo universitario, esta campaña también se llevó a cabo, y en algunos casos comportó la institucionalización de las actividades de cooperación desde la universidad.

Esta concienciación social que se vivió en los años noventa en relación con la solidaridad con los países del Sur se tradujo en el ámbito de las universidades en la creación de programas y estructuras para promover y gestionar acciones de cooperación para el desarrollo. Estas estructuras se crearon para fomentar la solidaridad en las comunidades universitarias, y amparar e impulsar acciones de cooperación para el desarrollo. Cabe destacar que las universidades catalanas habían sido pioneras en este campo gracias al trabajo que, desde hacía tiempo, llevaban a cabo departamentos, centros de

awareness-raising campaign was the call for governments to dedicate 0.7% of their GDP or their budgets to development cooperation. In academia, this campaign was also conducted and in some cases led to the institutionalisation of university cooperation activities.

This awareness-raising campaign of the 1990s of solidarity with developing countries led to universities creating programmes and structures for promoting and managing development cooperation activities. These structures were created to promote solidarity in the university communities, and to promote development cooperation activities. It should be highlighted that Catalan universities were pioneers in this field for the work that had been carried out for some time by departments, research centres and researchers in areas

temps, duïen a terme departaments, centres de recerca i investigadors i investigadores en àmbits com l'economia del desenvolupament, la cultura de la pau, la defensa dels drets humans o el que llavors s'anomenava medicina tropical.

Des d'aquestes primeres reivindicacions i des del naixement de les universitats com un actor amb un pressupost específic per desenvolupar projectes de cooperació, i fruit de molts anys de treball en què les universitats s'han anat introduint al món de la cooperació, ha canviat la percepció del rol de la universitat, i cada vegada és més reconeguda en el món de la cooperació al desenvolupament. Cal esmentar en aquest sentit l'esforç de les universitats per arribar

investigación, investigadores e investigadoras en ámbitos como la economía del desarrollo, la cultura de la paz, la defensa de los derechos humanos o lo que entonces se conocía como medicina tropical.

Desde estas primeras reivindicaciones y desde el nacimiento de las universidades como actores con un presupuesto específico para desarrollar proyectos de cooperación, y fruto de muchos años de trabajo en que las universidades se han ido introduciendo en el mundo de la cooperación, ha cambiado la percepción del rol de la universidad, y cada vez es más reconocida en el mundo de la cooperación para el desarrollo. En este sentido, cabe resaltar el esfuerzo de las universidades para llegar a dedicar el 0,7% de sus presupuestos a la cooperación universitaria para el desarrollo, teniendo en cuenta que ni el Gobierno español ni muchas otras instituciones públicas han alcanzado este porcentaje. Uno de los resultados más visibles que demuestra el rol de las universidades como actores de cooperación

such as development economics, the peace culture, human rights or what was previously called tropical medicine.

The perception of the university's role has changed and its recognition has increased in the world of development cooperation since those initial social demands, and also since universities began to act as players with a specific budget for development cooperation projects. All of this is the result of many years of universities working in the world of development cooperation. The efforts that universities have made to reach the goal of dedicating 0.7% of the revenue of their activities to university development cooperation is also worth mentioning, especially since neither the Spanish government nor many other administrations have met this goal. One of the most visible results

a dedicar el 0,7% dels ingressos de les seves activitats a la cooperació universitària per al desenvolupament, tenint en compte que ni el Govern espanyol ni moltes altres administracions públiques han arribat a aquest percentatge. Un dels resultats més visibles que demostra el rol de les universitats com a actors de cooperació per al desenvolupament ha estat el reconeixement que els diferents plans directores de la cooperació espanyola i catalana han fet sobre el paper de la universitat com a agent de desenvolupament.

Polítiques i instruments per a la CUD a Espanya

Al Pla Director de la Cooperació Espanyola 2005-2008 per primera vegada s'estableix la universitat com a actor de cooperació:

para el desarrollo ha sido el reconocimiento que los diferentes planes directores de la cooperación española y catalana han otorgado al papel de la universidad como agente de desarrollo.

Políticas e instrumentos para la CUD en España

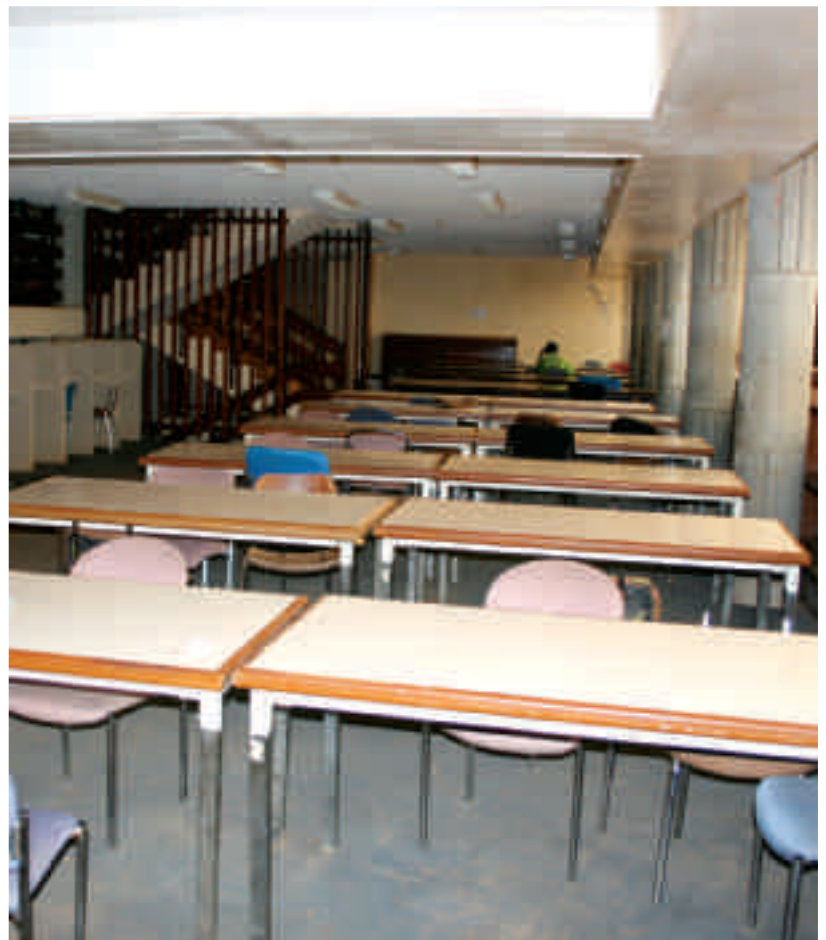
En el Plan Director de la Cooperación Española 2005-2008, se establece por primera vez la universidad como actor de cooperación:

demonstrating the role of universities as players in development cooperation has been the recognition that the various Spanish and Catalan cooperation plans have given to the role of the university as a development agent.

Policies and instruments for UDC in Spain

The Master Plan for Spanish Cooperation 2005-2008 established the university for the first time as a cooperation agent:

**A Espanya i a Catalunya
es pot observar una importància
creixent de la recerca,
la innovació i l'educació superior
en les polítiques de cooperació**

“La Universitat constitueix un àmbit privilegiat per a la cooperació per al desenvolupament des de dues perspectives fonamentals: en primer lloc, com a institució dotada de recursos tècnics i humans altament qualificats, que abasten tots els camps de coneixement, la projecció dels quals vers els processos de desenvolupament dels països i societats destinataris de l’ajuda espanyola pot ser molt important; en segon lloc, perquè constitueix un espai d’un interès molt elevat per la sensibilització i l’educació d’un segment significatiu de la població, i per a la difusió de valors solidaris i universalistes en un sector de la joventut cridat a tenir un paper rellevant en el futur” (AECID, 2005).

Al mateix temps, es defineixen la recerca per al desenvolupament, la recerca aplicada i la transferència de tecnologia adaptada a les condicions locals, l’enfortiment institucional de les universitats,

”La Universidad constituye un ámbito privilegiado para la cooperación para el desarrollo desde dos perspectivas fundamentales: en primer lugar, como institución dotada de recursos técnicos y humanos altamente cualificados, que abarcan todos los campos de conocimiento, cuya proyección hacia los procesos de desarrollo de los países y sociedades destinatarios de la ayuda española puede ser muy importante; y en segundo lugar, porque constituye un espacio de enorme interés para la sensibilización y la educación de un segmento significativo de la población, y para la difusión de valores solidarios y universalistas en un sector de la juventud llamado a tener un papel relevante en el futuro” (AECID, 2005).

Al mismo tiempo, se definen la investigación para el desarrollo, la investigación aplicada y la transferencia de tecnología adaptada a las condiciones locales, el fortalecimiento institucional de las universidades, la educación para el desarrollo y la sensibilización,

”The University represents a privileged area for development cooperation from two fundamental perspectives: firstly, as an institution endowed with highly skilled technical and human resources, covering all fields of knowledge, whose application towards the processes of development in countries and societies that benefit from Spanish aid may be very significant; secondly, because it is an area of high interest for the awareness and education of a significant segment of the population, and for the dissemination of solidarity and universal values in the sector of youth called on to play an important role in the future” (AECID, 2005).

At the same time, the following areas are being defined as main areas of university development cooperation: research for development, applied research and technology transfer adapted to local conditions,

l'educació per al desenvolupament, l'assessoria tècnica, la formació de professionals en els àmbits de la cooperació i el desenvolupament, i el foment del voluntariat i de la formació inicial dels estudiants com a àmbits principals de la cooperació universitària al desenvolupament. Així mateix, el nou Pla Director de la Cooperació Espanyola 2009-2012 reconeix en un dels seus àmbits estratègics d'actuació^{vi} que els esforços que han fet fins ara les universitats espanyoles en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament requereixen estructures més sòlides i consolidades en aquest terreny. S'identifica la necessitat de crear una comunitat científica reconeguda internacionalment, articulada a través de diferents models organitzatius, associada amb els centres dels països del Sud, que desenvolupi investigació bàsica en matèria de cooperació i que tingui una associació permanent i fluida amb l'administració pública en els àmbits de la política de desenvolupament.

la asesoría técnica, la formación de profesionales en los ámbitos de la cooperación y el desarrollo, y el fomento del voluntariado y de la formación inicial de los estudiantes como ámbitos principales de la cooperación universitaria para el desarrollo.

Asimismo, el nuevo Plan Director de la Cooperación Española 2009-2012 reconoce en uno de sus ámbitos estratégicos de actuación^{vi} que los esfuerzos que han hecho hasta ahora las universidades españolas en el ámbito de la cooperación para el desarrollo requieren estructuras más sólidas y consolidadas en este terreno. Se identifica la necesidad de crear una comunidad científica reconocida internacionalmente, articulada a través de diferentes modelos organizativos, asociada con los centros de los países del Sur, que desarrolle investigación básica en materia de cooperación y que tenga una asociación permanente y fluida con la administración pública en los ámbitos de la política de desarrollo.

institutional strengthening of universities, education for development, technical consultation, training of professionals in the areas of cooperation and development, promotion of volunteerism and training of students.

Likewise, the new Master Plan for Spanish Cooperation 2009-2012 recognises in one of its strategic areas of action^{vi} that the efforts made so far in Spanish universities in the field of development cooperation requires more robust and consolidated structures in this area. The need to create an internationally recognised scientific community is identified, one that would be articulated through different organisational models, associated with centres in southern countries, to develop cooperation in basic research and that has had an on-going and fluid association with the government in areas of development policy.

Es pot constatar, per tant, que en l'àmbit espanyol les universitats són reconegudes com a actors de cooperació per al desenvolupament en tots els àmbits del pla director, excepte en l'àmbit de l'educació per al desenvolupament. Cal destacar que aquest reconeixement no és fruit de la casualitat, sinó gràcies a l'esforç de participació de les universitats en l'elaboració d'aquest pla i a la pressió que s'ha exercit^{vii}.

L'instrument més destacat a escala estatal per finançar projectes de cooperació universitària és el Programa de cooperació interuniversitària i investigació científica (PCI). El PCI facilita ajudes econòmiques per a la realització de projectes conjunts d'investigació i formació, o per a les denominades accions integrades, que tenen com a objectiu l'enfortiment de les universitats dels països socis. Va adreçat als països iberoamericans i mediterranis, i des de l'any 2009

Se puede constatar, por tanto, que en el ámbito español las universidades son reconocidas como actores de cooperación para el desarrollo en todos los ámbitos del plan director, excepto en el ámbito de la educación para el desarrollo. Cabe destacar que este reconocimiento no es fruto de la casualidad, sino que se debe al esfuerzo de participación de las universidades en la elaboración de este plan, y a la presión que se ha ejercido^{vii}.

El instrumento más destacado a nivel estatal para financiar proyectos de cooperación universitaria es el Programa de cooperación interuniversitaria e investigación científica (PCI). El PCI facilita ayudas económicas para la realización de proyectos conjuntos de investigación y formación, o para las denominadas acciones integradas, que tienen como objetivo el fortalecimiento de las universidades de los países socios. Va dirigido a los países iberoamericanos y mediterráneos, y desde el año 2009 también a varios países de África subsahariana.

It can be observed, therefore, that Spanish universities are recognised as players in development cooperation in all areas of the Master Plan, except in the field of education for development. It should be noted that this recognition is not mere coincidence, but is due to the efforts of universities to participate in developing this plan and the pressure that has been exerted^{vii}.

The most important instrument for funding university cooperation projects at the Spanish level is the Programme for Inter-university Cooperation and Scientific Research (*Programa de Cooperación Interuniversitaria y Investigación Científica - PCI*). The PCI programme provides financial assistance for the realisation of joint research and training projects, and for integrated actions, which aim at strengthening partner countries' universities. It is directed towards Latin American

també a diversos països de l'Àfrica subsahariana. La finalitat principal del programa és fomentar l'establiment de vincles estables de col·laboració entre grups d'investigació i docència d'universitats i organismes científics d'aquestes regions geogràfiques i Espanya. Cal destacar, també, els ajuts de la Convocatòria Oberta i Permanent (CAP), instrument mitjançant el qual es financen activitats de col·laboració universitària, encara que no representa un instrument específic per fomentar la cooperació universitària per al desenvolupament.

A més del PCI, l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (AECID) i el Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació (MAEC) ofereixen una convocatòria anual conjunta de beques destinades a llicenciats espanyols i estrangers que vulguin ampliar la seva formació fent estudis de postgrau, doctorat, investigació, etc., en universitats i centres superiors espanyols en el

La finalidad principal del programa es fomentar el establecimiento de vínculos estables de investigación y docencia entre grupos de investigación y docencia de universidades y organismos científicos de estas regiones geográficas y de España. Cabe destacar también, las ayudas de la Convocatoria Abierta y Permanente (CAP), instrumento mediante el cual se financian actividades de colaboración universitaria, aunque no representa un instrumento específico para fomentar la cooperación universitaria para el desarrollo.

Además del PCI, la Agencia Española de Cooperación Internacional para el Desarrollo (AECID) y el Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación (MAEC) ofrecen una convocatoria anual conjunta de becas destinadas a licenciados españoles y extranjeros que quieran ampliar su formación realizando estudios de posgrado, doctorado, investigación, etc., en universidades y centros superiores españoles,

and Mediterranean countries, and since 2009, it has also been directed towards several countries in sub-Saharan Africa. The main purpose of the programme is to encourage the establishment of stable links of cooperation between research and teaching groups at universities and scientific bodies in these geographic regions and in Spain. Mention should also be made of the aid of the Open and On-going Call (*Convocatoria Abierta y Permanente, CAP*), an instrument through which university cooperation activities are funded, even though it is not an instrument designed to specifically promote university development cooperation.

In addition to the PCI, the Spanish Agency for International Development Cooperation (AECID) and the Spanish Ministry of Foreign Affairs and Cooperation (MAEC) offer joint annual scholarships to Spanish-born and foreign graduates wishing to broaden their education through postgraduate or doctoral studies, research, etc. Foreign graduates are offered grants to study at Spanish universities and centres of higher

cas dels titulats estrangers, i estrangers en el cas dels titulats espanyols. Aquesta convocatòria inclou diferents programes, alguns dels quals són específics per a titulats llatinoamericans. Cal destacar, però, que no es tracta d'un instrument específic per a becaris de països del Sud. A part de les beques del MAEC, hi ha beques específiques per a estudiants de l'Amèrica Llatina finançades a través de la Fundació Carolina.

Polítiques i instruments per a la CUD a Catalunya

Tant els anteriors plans directores de la cooperació catalana (2003-2006 i 2007-2010) com l'actual pla director (2011-2014) es fan ressò de la riquesa i la pluralitat dels actors involucrats en la cooperació per al desenvolupament i destaquen, entre d'altres, el valor afegit de les universitats. Els anys 2005 i 2006 es va introduir un nou instrument

en el caso de los titulados extranjeros, y extranjeros, en el caso de los titulados españoles. Esta convocatoria incluye diferentes programas, algunos de ellos específicos para titulados latinoamericanos. Cabe destacar, sin embargo, que no se trata de un instrumento específico para becarios de países del Sur. Aparte de las becas del MAEC, existen becas específicas para estudiantes de América Latina, financiadas a través de la Fundación Carolina.

Políticas e instrumentos para la CUD en Cataluña

Tanto los anteriores planes directores de la cooperación catalana (2003-2006 y 2007-2010) como el actual plan director (2011-2014) se hacen eco de la riqueza y la pluralidad de los actores involucrados en la cooperación para el desarrollo y destacan, entre otros, el valor añadido de las universidades. En los años 2005 y 2006 se introdujo un nuevo instrumento por medio de una convocatoria de subvenciones

education while Spanish-born graduates are offered grants to study in foreign universities. This call includes various programmes, some of which are specific to Latin American graduates. It is worth mentioned though, that this is not a specific instrument for students from southern countries. Apart from the MAEC scholarships, there are specific grants for students from Latin America funded by the Carolina Foundation.

Polícies and instruments for UDC in Catalonia

Both the previous Master Plans for Catalan cooperation (2003-2006 and 2007-2010) as well as the current Master Plan (2011-2014) echo the richness and plurality of the players involved in development cooperation and highlight, among others, the added value of universities. In 2005 and 2006 a new instrument was introduced through a call for subsidies aimed at Catalan universities in order to coordinate and promote actions to develop education, training, and research in universities in the area of development cooperation.

per mitjà d'una convocatòria de subvencions adreçada a les universitats catalanes amb l'objectiu de coordinar i impulsar les accions d'educació pel desenvolupament, formació, investigació i recerca de les universitats en matèria de cooperació al desenvolupament.

Un segon instrument de la cooperació universitària catalana representava el programa de beques DEBEQ, adreçat a estudiants procedents de països socis i a joves graduats en universitats catalanes, que va existir fins a l'any 2009. L'objectiu d'aquest programa era facilitar la formació de postgrau i màster a estudiants que, en retornar al seu país, es convertissin en facilitadors actius del desenvolupament socioeconòmic del seu territori o, en el cas dels graduats catalans, facilitar la seva formació professional fora de Catalunya.

dirigida a las universidades catalanas con el objetivo de coordinar e impulsar las acciones de sensibilización, formación e investigación de las universidades, en materia de cooperación al desarrollo.

Un segundo instrumento de la cooperación universitaria catalana representaba el programa de becas DEBEQ, dirigido a estudiantes procedentes de países socios y a jóvenes graduados en universidades catalanas, que estuvo vigente hasta el año 2009. El objetivo de este programa era facilitar la formación de posgrado y máster a estudiantes para que, al regresar a su país, se convirtieran en facilitadores activos del desarrollo socioeconómico de su territorio o, en el caso de los graduados catalanes, para facilitar su formación profesional fuera de Cataluña.

Aunque el nuevo plan director establezca la educación como uno de los sectores prioritarios de la cooperación catalana, sólo se centra en la educación primaria y secundaria, pero no recoge la importancia de la educación superior para poder garantizar el objetivo de educación para todos (*Education for All*).

A second instrument of Catalan university cooperation is the DEBEQ scholarship programme aimed at students from developing countries and young graduates from Catalan universities, which existed until 2009. The objective of this programme was to facilitate the training of graduate and masters students who, upon returning to their countries of origin, become active facilitators of the economic development of their territory or, in the case of Catalan graduates, undertake their professional training outside Catalonia.

Although the new Master Plan establishes education as a priority sector of Catalan cooperation, it only focuses on primary and secondary education, without considering the importance of higher education to ensure the goal of Education for All.

Encara que el nou pla director estableixi l'educació com un dels sectors prioritaris de la cooperació catalana, només se centra en l'educació primària i secundària, sense recollir la importància de l'educació superior per poder garantir l'objectiu d'educació per a tothom (*Education for All*).

Eines i documents de les institucions i associacions universitàries

D'altra banda, les institucions i associacions universitàries també s'han dotat de tota una sèrie de documents per regir la seva actuació en l'àmbit de la cooperació internacional al desenvolupament. En aquest sentit, la Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles (CRUE), màxim òrgan representatiu de les universitats de l'Estat

espanyol, ha elaborat diferents documents a través de la Comissió d'Internacionalització i Cooperació de les Universitats Espanyoles (CICUE) -antigament Comissió Espanyola Universitària de Relacions Internacionals (CEURI)- que tracten del paper de les universitats en matèria de cooperació al desenvolupament.

El primer d'aquests documents és l'Estratègia de cooperació universitària al desenvolupament (ESCUDE), aprovada per la CEURI l'any 2000. L'ESCUDE pretén emmarcar les activitats de les universitats en matèria de cooperació al desenvolupament. El document justifica l'acció de la universitat en el terreny de la cooperació i fixa una sèrie de fites i objectius generals, amb una descripció de les accions que caldria portar a terme i dels agents amb els quals caldria treballar per aconseguir-los.

Herramientas y documentos de las instituciones y asociaciones universitarias

Por otra parte, las instituciones y asociaciones universitarias se han dotado de toda una serie de documentos para regir su actuación en el ámbito de la cooperación internacional para el desarrollo. En este sentido, la Conferencia de Rectores de las Universidades Españolas (CRUE), máximo órgano representativo de las universidades del Estado español, ha elaborado diferentes documentos a través de la Comisión de Internacionalización y Cooperación de las Universidades Españolas (CICUE), antiguamente conocida como Comisión Española Universitaria de Relaciones Internacionales (CEURI), acerca del papel de las universidades en materia de cooperación para el desarrollo.

El primero de estos documentos es la Estrategia de Cooperación Universitaria al Desarrollo (ESCUDE), aprobada por la CEURI el año 2000. La ESCUDE pretende enmarcar las actividades de las

universidades en materia de cooperación para el desarrollo. El documento justifica la acción de la universidad en el ámbito de la cooperación y fija una serie de metas y objetivos generales, con una descripción de las acciones que habría que llevar a cabo y de los agentes con los que habría que trabajar para conseguirlos.

Un segundo documento que cabe destacar es el Código de conducta de las universidades en materia de cooperación al desarrollo^{viii}, propuesto por la Comisión de Cooperación al Desarrollo de la CEURI en el año 2006 y aprobado hasta ahora por un total de 46 universidades españolas, entre ellas todas las universidades públicas catalanas.

Este documento va dirigido a las universidades para orientar sus actividades de cooperación para el desarrollo, después de ver la necesidad de definir con mayor precisión el campo específico de la CUD. En este sentido, el artículo 8 del Código de conducta establece lo siguiente:

Tools and documents of university institutions and associations

Academic institutions and associations have also provided themselves with a series of documents to govern their actions in the field of international development cooperation. In this regard, the Conference of Rectors of Spanish Universities (CRUE), the highest representative body of the universities of Spain, has produced various documents through the Commission of Cooperation and Internationalisation of Spanish Universities (CICUE) - formerly the Spanish University Commission on International Relations (CEURI) - which deals with the role of universities in the field of development cooperation.

The first of these documents is the Strategy for University Development Cooperation (ESCUDE), adopted by the CEURI in 2000. The ESCUDE aims to structure the activities of universities

in terms of development cooperation. The document justifies the action of the university in the field of cooperation and sets a series of general goals and objectives, with a description of the actions that should be carried out and the agents to work with to achieve them.

A second document worth mentioning is the Code of Conduct for Universities in Development Cooperation^{viii}, proposed in 2006 by the CEURI Committee on Development Cooperation and so far approved by a total of 46 Spanish universities, including all Catalan public universities.

This document is geared toward universities to guide their development cooperation activities, after seeing the need to define more precisely the specific field of UDC. In this regard, Article 8 of the Code of Conduct states the following:

Un segon document que cal destacar és el Codi de conducta de les universitats en matèria de cooperació al desenvolupament^{VIII}, proposat per la Comissió de Cooperació al Desenvolupament del CEURI l'any 2006 i aprovat fins ara per un total de 46 universitats espanyoles, entre les quals hi ha totes les universitats públiques catalanes. Aquest document va adreçat a les universitats per tal d'orientar les seves activitats de cooperació al desenvolupament, després de veure la necessitat de definir amb més precisió el camp específic de la CUD. En aquest sentit, l'article 8 del Codi de conducta estableix el següent:

“La cooperació universitària per al desenvolupament constitueix una activitat diferenciada d'altres que s'orienten de manera general a la internacionalització de la universitat o a la cooperació internacional entre universitats, i fonamenta la seva identitat en els valors solidaris

“La cooperación universitaria para el desarrollo constituye una actividad diferenciada de otras que se orientan de manera general a la internacionalización de la universidad o a la cooperación internacional entre universidades, y fundamenta su identidad en los valores solidarios que la caracterizan. La cooperación universitaria para el desarrollo enriquece humanamente y académicamente a las personas que participan y a las universidades a las que pertenecen, con su afán de colaboración desinteresada y el compromiso solidario de la comunidad universitaria”.

Un tercer documento común es el Protocolo de actuación de las universidades ante situaciones de crisis humanitarias, aprobado por la CRUE en 2006 con la voluntad de coordinar las acciones de las universidades españolas en el ámbito de la ayuda de emergencia.

Más recientemente, en 2008 se creó el Observatorio de la Cooperación Universitaria al Desarrollo (OCUD), una iniciativa de la CRUE en coordinación con la AECID y la Secretaría de Estado

“University development cooperation is an activity distinct from others that target a general internationalisation of the university or the international cooperation between universities, and establishes their identity based on common values that characterise them. University development cooperation enriches the people involved and the universities to which they belong on a human and academic level, with their desire for selfless cooperation and commitment to the solidarity of the university community”.

A third common document is the Protocol of Action of Universities in Situations of Humanitarian Crisis, approved by the CRUE in 2006 with the aim of coordinating the actions of Spanish universities in the field of emergency assistance.

More recently, in 2008, the Observatory of the University Development Cooperation (OCUD) was created. It is an initiative of the CRUE in coordination with the AECID and the MAEC Secretary of State for International Cooperation. The OCUD aims to be a reference for UDC in Spain, for other universities and of development cooperation

que la caracteritzen. La cooperació universitària per al desenvolupament enriqueix humanament i acadèmicament les persones que hi participen i les universitats a les quals pertanyen, amb el seu afany de col·laboració desinteressada i el compromís solidari de la comunitat universitària”.

Un tercer document comú és el Protocol d'actuació de les universitats davant de situacions de crisis humanitàries, aprovat per la CRUE el 2006 amb la voluntat de coordinar les accions de les universitats espanyoles en l'àmbit de l'ajuda d'emergència.

Més recentment, l'any 2008 es va crear l'Observatori de la Cooperació Universitària al Desenvolupament (OCUD), una iniciativa de la CRUE en coordinació amb l'AECID i la Secretaria d'Estat de Cooperació Internacional del MAEC. L'OCUD pretén ser el punt de referència de la CUD a Espanya, tant per a les universitats com per a altres agents

de Cooperación Internacional del MAEC. El objetivo principal del OCUD es convertirse en un centro neurálgico en la red de estructuras de cooperación al desarrollo de todas las universidades españolas. También se ha creado un sistema integrado de información, con el objetivo de mejorar el conocimiento de la CUD, homologar acciones y elaborar estrategias conjuntas. El OCUD pretende ser el punto de referencia de la CUD en España, tanto para las universidades como para otros agentes de la cooperación al desarrollo, y también un centro de información e intercambio de experiencias entre universidades.

Igualmente, cabe mencionar los diferentes congresos que desde hace algunos años se organizan sobre la CUD. Desde el año 2002, cada dos años se organiza el congreso Universidad y Cooperación al Desarrollo^{xl}, que pretende ser un encuentro de reflexión e intercambio de experiencias entre los y las profesionales y responsables del sector. A parte de este encuentro genérico sobre la CUD, en los

agents, as well as a centre of information and exchange of experiences between universities. An integrated information system has also been created with the aim of improving awareness of UDC, thus harmonising actions and developing joint strategies.

Mention must also be made of the various conferences organised in recent years on UDC. Since 2002, the University Cooperation and Development Conference^{xl} has been organised every two years. The conference aims to be a meeting for reflection and exchange of experiences among the professionals and managers within the sector. Apart from this general meeting on UDC, over the past years meetings have been organised under the heading of International Meeting of Universities with Africa, the last in October 2010 at the University of Las Palmas de Gran Canaria^x.

de la cooperació al desenvolupament, i també un centre d'informació i d'intercanvi d'experiències entre universitats. També s'ha creat un sistema integrat d'informació amb l'objectiu de millorar el coneixement de la CUD, homologar accions i elaborar estratègies conjuntes.

Igualment, cal esmentar els diferents congressos que des de fa alguns anys s'organitzen sobre la CUD. Des de l'any 2002, cada dos anys s'organitza el congrés Universitat i Cooperació al Desenvolupament^X, que pretén ser una trobada de reflexió i d'intercanvi d'experiències entre els i les professionals i els responsables del sector. A part d'aquesta trobada genèrica sobre la CUD, al llarg dels darrers anys s'han organitzat trobades amb el títol Trobada Internacional d'Universitats amb l'Àfrica, la darrera l'octubre de l'any 2010 a la Universitat de Las Palmas de Gran Canaria^X.

últimos años se han organizado encuentros con el título Encuentro Internacional de Universidades con África, el último en octubre del año 2010 en la Universidad de Las Palmas de Gran Canaria^X.

Además de la organización conjunta de conferencias y congresos, cabe destacar que las universidades catalanas tienen una larga tradición de llevar a cabo actividades conjuntas en el ámbito de la cooperación universitaria para el desarrollo, como por ejemplo los programas de cooperación con las universidades de Bosnia y Herzegovina y con la Universidad de Pristina, el Programa Argelia

Apart from the joint organisation of conferences and congresses, it is noteworthy that Catalan universities have extensive experience in carrying out joint activities in the field of university development cooperation. For example, there are the programmes of cooperation with the universities of Bosnia and Herzegovina and the University of Pristina, the Algerian Universities Programme (PAU), promoted by the Vives Network of Universities, the university network *Yo,*

A banda de l'organització conjunta de conferències i congressos, cal destacar que les universitats catalanes tenen una dilatada trajectòria en portar a terme activitats conjuntes en l'àmbit de la cooperació universitària per al desenvolupament, com, per exemple, els programes de cooperació amb les universitats de Bòsnia i Hercegovina i amb la Universitat de Pristina, el Programa Algèria Universitats (PAU), promogut per la Xarxa Vives d'Universitats, la xarxa universitària "Yo, sí puedo" o el programa de voluntariat de les Nacions Unides. Finalment, cal esmentar que Catalunya és la regió del món que concentra més càtedres UNESCO, que per mitjà de la formació i la recerca, fan una important contribució al desenvolupament humà sostenible.

Universidades (PAU), promovido por la Red Vives de Universidades, la red universitaria "Yo, sí puedo", o el programa de voluntariado de las Naciones Unidas. Finalmente, mencionar que Cataluña es la región del mundo que concentra más cátedras UNESCO, las cuales realizan una importante contribución al desarrollo humano sostenible mediante la formación y la investigación.

sí puedo (Yes, I can) or the volunteer programme of the United Nations. Lastly, it should also be mentioned that Catalonia is the region of the world with the greatest number of UNESCO centres, which, through training and research make an important contribution to sustainable human development.

Reptes actuals de la cooperació universitària per al desenvolupament a Catalunya i Espanya

Tal com s'ha anat explicant, es pot constatar que les universitats s'han anat consolidant com a actors de cooperació al desenvolupament al llarg dels darrers anys, contribuint de manera significativa a fomentar el desenvolupament als països socis. No obstant això, i tal com mostren les conclusions de la Trobada de contraparts^{xl}, així com els informes elaborats en el marc de preparació del *Pla CUD* sobre la situació actual de la CUD a les universitats catalanes, hi ha una sèrie de dificultats, tant dins de les universitats, com relatives a les polítiques i als instruments de cooperació per al desenvolupament dels governs català i espanyol. El *Pla CUD* vol contribuir a superar aquests reptes amb

Retos actuales de la cooperación universitaria para el desarrollo en Cataluña y España

Tal como se ha ido explicando, se puede constatar que las universidades se han ido consolidando como actores de desarrollo en los últimos años, contribuyendo de manera significativa a fomentar el desarrollo en los países socios. Sin embargo, y tal como muestran las conclusiones del Encuentro de contrapartes^{xl} y los informes elaborados en el marco de preparación del *Plan CUD* sobre la situación actual de la CUD en las universidades catalanas, existen una serie de dificultades, tanto dentro de las universidades como en lo relativo a las políticas y a los instrumentos de cooperación para el desarrollo de los gobiernos catalán y español respectivamente. El *Plan CUD* quiere contribuir a superar estos retos con el objetivo

Current challenges facing university development cooperation in Catalonia and Spain

As has been explained, it can be seen that universities have been consolidating their positions as actors in development cooperation in recent years, contributing significantly to promote development in partner countries. Nevertheless, as shown by the conclusions reached by the Counterparts Conference^{xl}, as well as reports prepared within the framework of the preparation of the *UDC Plan* on the current situation regarding UDC in Catalan universities, there are a number of difficulties, both within the universities and with regard to the policies and instruments of development cooperation applied

D

Aunque se empieza a reconocer a las universidades como agentes de cooperación, no hay instrumentos adecuados ni financiación suficiente y estable

l'objectiu de portar a terme una CUD que tingui encara un impacte sostenible més gran als països socis.

Tot seguit s'analitzen els principals reptes als quals es vol fer front.

Establir la CUD com a element central de responsabilitat social a les universitats

Avui en dia, hi ha, en totes les universitats catalanes, centres o unitats encarregats de la gestió de la cooperació universitària per al desenvolupament. En alguns casos fins i tot s'han creat vicerectorats o s'han nomenat delegats del rector o rectora.

de llevar a cabo una CUD que todavía tenga un mayor impacto sostenible en los países socios.

A continuación se analizan los principales retos a los que se pretende hacer frente.

Establecer la CUD como elemento central de responsabilidad social en las universidades

Hoy en día existen, en todas las universidades catalanas, centros o unidades encargados de la gestión de la cooperación universitaria para el desarrollo. En algunos casos, incluso se han creado vicerrectorados o se han nombrado delegados del rector o rectora.

by the governments in Catalonia and Spain. The *UDC Plan* aims to contribute to overcoming these challenges with the objective of executing UDC which has a greater sustainable impact on partner countries.

Below is an analysis of the main challenges which we aim to tackle.

Establish UDC as a central element of social responsibility in universities

Currently there are centres or units dedicated to the management of university development cooperation at all Catalan universities. In some cases, vice-chancellorships have even been created or delegates have been nominated by the chancellor.

No obstant això, la temàtica de la cooperació amb països socis encara no ocupa el lloc que li correspon com a element central en l'exercici de la responsabilitat social de la institució universitària, ni tampoc com a dimensió transversal de tota l'activitat de les universitats. A més, es pot constatar una manca d'incentius, sobretot per part dels investigadors i les investigadores i del professorat, de dedicar-se a temes de cooperació per al desenvolupament, vinculada a les dificultats existents en el reconeixement d'aquestes activitats.

Sin embargo, la temática de la cooperación con países socios no ocupa todavía el lugar que le corresponde como elemento central en el ejercicio de la responsabilidad social de la institución universitaria, ni tampoco como dimensión transversal de toda la actividad de las universidades. Además, se puede constatar una falta de incentivos, sobre todo por parte de los investigadores, las investigadoras y el profesorado, de dedicarse a temas de cooperación para el desarrollo, vinculada a las dificultades que existen en el reconocimiento de estas actividades.

Nevertheless, the issue of cooperation with partner countries still does not command the necessary weight either as a central element in the exercise of social responsibility by the university sector, or as a mainstream element of the total activity undertaken by universities. Furthermore, it can be seen that there is a lack of incentives, above all for researchers and teaching staff, to apply themselves to issues of development cooperation, which is linked to existing difficulties in receiving recognition for these activities.

Reforçar el valor afegit de la CUD

Tot i que s'han organitzat diverses conferències per debatre la CUD, a més d'haver elaborat diversos documents com l'ESCUDE o el Codi de conducta, la discussió sobre la CUD encara és genèrica i extensa, cosa que facilita que sota el seu paraigua es prenguin en consideració activitats molt variades. Les universitats actuen a vegades com a organitzacions no governamentals de desenvolupament (ONGD) o, a través de les seves convocatòries, com a donants a petita escala. Com a conseqüència, en ocasions és difícil trobar el valor afegit de la CUD en les activitats que es porten a terme. Què és el que aporta la CUD que cap altre actor de cooperació aporta? Per tal d'augmentar el reconeixement de les universitats com a actors de cooperació per al desenvolupament cal, per tant, continuar treballant per donar resposta a aquesta pregunta i destacar, encara més, el paper específic i únic de les universitats.

Reforzar el valor añadido de la CUD

Aunque se han organizado varias conferencias para debatir la CUD, además de haber elaborado varios documentos como la ESCUDE o el Código de conducta, la discusión sobre la CUD todavía es genérica y extensa, lo que facilita que bajo su paraguas se tomen en consideración actividades muy variadas. Las universidades actúan a veces como organizaciones no gubernamentales de desarrollo (ONGD) o, a través de sus convocatorias, como donantes a pequeña escala. Como consecuencia, en ocasiones es difícil encontrar el valor añadido de la CUD en las actividades que se llevan a cabo. ¿Qué es lo que aporta la CUD que ningún otro actor de cooperación aporta? Con el fin de aumentar el reconocimiento de las universidades como actores de cooperación para el desarrollo, hay que continuar trabajando para dar respuesta a esta pregunta y destacar todavía más el papel específico y único de las universidades.

Reinforce the added value of UDC

Even though a number of conferences have been organised to discuss UDC, on top of the preparation of various documents such as the ESCUDE or the Code of Conduct, the debate on UDC is still generic and broad-ranging, meaning that some extremely varied activities have been considered under this umbrella. Universities often act as non-governmental development organisation (NGDOs) or, through their invitations to tender, as small-scale donors. As a result, occasionally it is difficult to find the added value of UDC in the activities which are being carried out. What does UDC contribute that is not contributed by any other cooperation actors? In order to enhance the recognition of universities as actors in development cooperation, it is thus important to keep working to provide an answer to this question and to further highlight the specific and unique role played by universities.

Fomentar vincles estratègics i estables

Generalment, es pot observar que les activitats de CUD de les universitats s'han caracteritzats per ser a curt termini. Temàticament hi ha una gran diversificació de les actuacions en els països del Sud. Hi ha projectes en àmbits tant diversos com la construcció d'infraestructures, la protecció del medi ambient, la seguretat alimentària, etc. Finalment, pel que fa a les contraparts, hi ha una gran diversificació d'actors, i les institucions d'educació superior i de recerca no són necessàriament les contraparts amb les quals treballen més les universitats catalanes. Aquesta dispersió i aquesta curta durada de les activitats es deu, en gran part, a la manca d'un pla global i d'un finançament estable dels governs espanyols i catalans, que s'analitzarà a continuació.

Fomentar vínculos estratégicos y estables

Generalmente, se puede observar que las actividades de CUD de las universidades se han caracterizado por ser a corto plazo. Temáticamente, existe una gran diversificación de las actuaciones en los países del Sur. Hay proyectos en ámbitos tan diversos como la construcción de infraestructuras, la protección del medio ambiente, la seguridad alimentaria, etc. Finalmente, en cuanto a las contrapartes, hay una gran diversificación de actores, y las instituciones de educación superior y de investigación no son necesariamente las contrapartes con las que más trabajan las universidades catalanas. Esta dispersión y esta corta duración de las actividades se deben, en gran medida, a la falta de un plan global y de una financiación estable de los gobiernos españoles y catalanes, que se analizará a continuación.

Promote stable strategic links

Generally, it can be observed that UDC activities by universities have been characterised by their short-term nature. In thematic terms, there is a broad diversification of activities in countries of the South. There are projects in areas as varied as infrastructure building, environmental protection, food security etc. Lastly, with regard to counterparts, there is a broad diversification among actors, and higher education and research institutions are not necessarily the counterparts with whom Catalan universities work the most. This dispersal and the reduced timespan of the activities are mainly due to the lack of both a global plan and of funding from the governments of Catalonia and Spain, which will be analysed below.

Promoure polítiques i instruments nacionals i estatals suficients per a la CUD

A les dificultats internes que té la CUD, s'hi afegeix el fet que, encara que les polítiques de cooperació per al desenvolupament dels governs de Catalunya i Espanya reconeixin, en menor o major mesura, i l'incorporin als diferents plans directores de cooperació, el paper que tenen l'educació superior i la recerca per al desenvolupament, no hi ha instruments adequats que l'acompanyin.

Actualment, una gran part del finançament de les activitats de CUD encara prové de recursos propis de les universitats i de donacions de la comunitat universitària. Encara que les universitats intentin mobilitzar internament fons per dur a terme projectes de cooperació mitjançant, per exemple, les ja esmentades campanyes per al 0,7%

Promover políticas e instrumentos nacionales y estatales suficientes para la CUD

A las dificultades internas que experimenta la CUD, se añade el hecho de que, aunque las políticas de cooperación para el desarrollo de los gobiernos de Cataluña y España lo reconozcan en menor o mayor medida y lo incorporen a los diferentes planes directores de cooperación, no existen instrumentos adecuados que acompañen el papel que tienen la educación superior y la investigación en el desarrollo.

Actualmente, una gran parte de la financiación de las actividades de la CUD todavía proviene de recursos propios de las universidades y de donaciones de la comunidad universitaria. Aunque las universidades intenten movilizar internamente fondos para llevar a cabo proyectos de cooperación mediante, por ejemplo, las ya

Promote policies and instruments in Catalonia and Spain which are appropriate for UDC

Besides the internal difficulties faced by UDC, there is also the fact that, although the development cooperation policies adopted by the governments of Catalonia and Spain to a lesser or greater extent recognise and incorporate the role played by higher education and research within the different cooperation Master Plans, there are no appropriate instruments to accompany this role.

Currently, a large portion of the financing for UDC activities still comes from the resources of the universities themselves and from donations made by the university community. Despite universities' attempts to raise funds internally for the execution of development

del PIB, és clar que, amb aquests recursos, difícilment es podran portar a terme projectes i programes de cooperació a llarg termini amb un impacte sostingut en el desenvolupament. Calen, doncs, fonts de finançament i instruments estables i a llarg termini per part de les administracions públiques.

Avui en dia, es pot constatar que encara que les universitats es comencin a reconèixer com a agents de cooperació per al desenvolupament i que en el nou pla director de la cooperació espanyola la investigació, la innovació i els estudis per al desenvolupament representin un dels eixos prioritaris de la cooperació, no hi ha instruments adequats ni finançament suficient i estable per poder portar a terme aquesta política de cooperació conjuntament amb les universitats. Pel que fa als instruments per

mencionadas campañas para el 0,7% del PIB, está claro que, con estos recursos, difícilmente se podrán llevar a cabo proyectos y programas de cooperación a largo plazo que tengan un impacto sostenido en el desarrollo. Hacen falta, pues, fuentes de financiación e instrumentos estables y a largo plazo por parte de las administraciones públicas.

Hoy en día, se puede constatar que, aunque se empiece a reconocer a las universidades como agentes de cooperación para el desarrollo, y que en el nuevo plan director de la cooperación española la investigación, la innovación y los estudios para el desarrollo representen uno de los ejes prioritarios de la cooperación, no hay instrumentos adecuados ni financiación suficiente y estable para poder llevar a cabo esta política de cooperación conjuntamente con las universidades. En cuanto a los instrumentos para facilitar

projects through, for example, the abovementioned campaigns for 0.7% of GDP, it is clear that with these resources it will be difficult to carry out long-term cooperation projects and programmes which have a sustained impact on development. As a result, stable long-term instruments and sources of finance are needed from public administrations.

These days, it can be seen that despite the fact that universities are beginning to be recognised as development cooperation agents and that in the new Master Plan for Spanish Cooperation, research, innovation and development studies represent one of the goals of cooperation, there is a lack of suitable instruments or stable adequate funding in order to be able to carry out this cooperation policy jointly with the universities. With regard to instruments that facilitate the

facilitar la mobilitat i l'intercanvi d'estudiants, únicament existeixen les ja esmentades beques MAEC-AECID en l'àmbit espanyol, que van adreçades a persones de forma individual sense establir cap mena de vincle amb les institucions de les quals provenen els estudiants. No asseguren l'impacte sobre el desenvolupament institucional de les universitats als països socis i, en alguns casos, poden causar fins i tot efectes contraris per a les institucions locals, ja que no es garanteix el retorn de les persones becades als seus països d'origen.

la movilidad y el intercambio de estudiantes, únicamente existen las ya citadas becas MAEC-AECID en el ámbito español, que van dirigidas a personas individuales sin establecer ninguna relación con las instituciones de las que provienen los estudiantes. No aseguran el impacto sobre el desarrollo institucional de las universidades en los países socios y, en algunos casos, pueden causar incluso efectos contrarios para las instituciones locales, ya que no se garantiza el retorno de las personas becadas a sus países de origen.

En cuanto a los instrumentos dirigidos a los investigadores, las investigadoras y a las universidades como instituciones, en el ámbito español sólo hay un instrumento específico para la cooperación

mobility and exchange of students, currently only the abovementioned MAEC-AECID scholarships exist in Spain, which are aimed at individual students without establishing any links to the institutions from which they have come. They do not guarantee an impact on the institutional development of universities in partner countries and, in some cases, can even have adverse effects for local institutions, since they do not guarantee the return of the scholarship holders to their countries of origin.

With regard to the instruments aimed at researchers and universities as institutions, in Spain there is only one specific instrument for

Pel que fa als instruments adreçats als investigadors i les investigadores i a les universitats com a institucions, en l'àmbit espanyol només hi ha un instrument específic per a la cooperació universitària (PCI), que disposa d'un finançament reduït. En l'àmbit català hi ha una convocatòria específica per a les universitats, però aquesta convocatòria té una dotació insuficient de recursos (en comparació de la convocatòria d'ONGD o dels sindicats, per exemple), dóna un finançament màxim de 90.000 euros per projecte i finança projectes amb una duració de màxim 23 mesos, encara que es publica cada dos (o tres) anys. No hi ha programes específics amb finançament suficient i a llarg termini com en altres països, com Noruega, els Països Baixos o Alemanya.

universitaria (PCI), que dispone de una financiación reducida. En el ámbito catalán hay una convocatoria específica para las universidades, pero tiene una dotación de recursos insuficiente (en comparación con la convocatoria de ONGD o de los sindicatos, por ejemplo), otorga una financiación máxima de 90.000 euros por proyecto y financia proyectos con una duración máxima de 23 meses, aunque se publica cada dos (o tres) años. No hay programas específicos con financiación suficiente y a largo plazo como en otros países, como por ejemplo, Noruega, Países Bajos o Alemania.

university cooperation (PCI), which receives a low level of funding. In Catalonia, there is a specific call for aid for universities, but this process is insufficiently funded (compared, for example, with the bid process of NGOs or unions), providing a maximum funding of EUR 90,000 per project and only financing projects lasting up to 23 months, even though it is published every two (or three) years. There are no specific programmes with sufficient long-term financing, unlike in other countries, such as those in Norway, the Netherlands or Germany.

Altres tendències globals de l'educació superior que impacten en la CUD

A banda de les tendències institucionals i estatals analitzades als paràgrafs anteriors, s'evidencien actualment algunes tendències globals al sector de l'educació superior que tenen un fort impacte sobre la CUD que no es poden menystenir a l'hora de definir aquest pla.

Primer de tot, cal esmentar la necessitat amb la qual es veuen confrontades les universitats arreu del món d'especialitzar-se i de desenvolupar perfils distintius i singulars per fer front a les expectatives globals d'excel·lència i a la creixent competència internacional per obtenir recursos de finançament per a la recerca. Per esdevenir un

Otras tendencias globales de la educación superior que impactan en la CUD

Además de las tendencias institucionales y estatales analizadas en los párrafos anteriores, se evidencian actualmente algunas tendencias globales en el sector de la educación superior, que tienen un fuerte impacto sobre la CUD, y que no se pueden menospreciar a la hora de definir este plan.

En primer lugar, aludir a la necesidad que deben afrontar las universidades de todo el mundo de especializarse y desarrollar perfiles distintivos y singulares para hacer frente a las expectativas globales de excelencia y a la creciente competencia internacional para obtener

Other global trends in higher education which have an impact on UDC

Alongside the institutional and national trends analysed in the foregoing paragraphs, currently some global trends can be seen in the higher education sector which have a major impact on UDC and which should not be underestimated in the preparation of this Plan.

First of all, we should mention the need facing universities around the world to specialise and develop distinctive and singular profiles in order to fulfil global expectations of excellence and handle growing international competition for research funds. In order to become

actor competitiu a escala global cal garantir el màxim nivell de qualitat de la producció científica, amb els Estats Units i els països europeus com a regions de referència, i queda, per consegüent, poc espai per cooperar amb països socis.

A més, les universitats es troben amb una pressió creixent per figurar entre les primeres universitats als rànquings més coneguts internacionalment, la qual cosa afavoreix que molts temes que no es tenen en compte a l'hora d'elaborar aquests rànquings rebin cada vegada menys importància^{xii}. Es pot constatar en aquest sentit que falta un marc ètic a l'hora d'analitzar les dimensions de qualitat de les universitats.

recursos de financiació para la investigació. Para convertirse en un actor competitivo a escala mundial hay que garantizar el máximo nivel de calidad de la producción científica con los Estados Unidos y los países europeos como regiones de referencia, lo que deja poco espacio para cooperar con países socios.

Además, las universidades se encuentran con una presión creciente para figurar entre las primeras universidades en los rankings más conocidos internacionalmente. La consecuencia es que muchos temas que no se tienen en cuenta a la hora de elaborar estos rankings, reciben cada vez menos importancia^{xii}. En este sentido se puede observar la carencia de un marco ético a la hora de analizar los parámetros de calidad de las universidades.

a competitive player on a global scale it is important to guarantee the highest level of quality in scientific output, with the United States and European countries serving as the benchmark regions, consequently leaving very little space for cooperation with partner countries.

Furthermore, universities are facing increasing pressure to be placed high on the best-known international rankings lists, which means that many issues which are not taken into account when compiling these rankings are seen as less and less important^{xii}. In this regard, it can be seen that there is a need for an ethical framework when analysing the level of quality at universities.

A aquest fet se sumen dificultats de finançament de les universitats en els darrers anys. També cal esmentar que la part de finançament de les universitats basada en objectius és cada vegada més gran. Això significa que són els òrgans polítics respectius els que valoren la importància del compromís de les institucions d'educació superior amb els països socis.

Tot això té com a conseqüència que les universitats han de prioritzar (i *posterioritzar*) d'una manera molt més exigent a l'hora de decidir sobre la utilització dels seus recursos financers i humans. Aquesta prioritització a vegades provoca la renúncia a activitats rellevants per al desenvolupament.

A este hecho se suman las dificultades de financiación de las universidades en los últimos años. También cabe mencionar que la parte de financiación de las universidades basada en objetivos es cada vez mayor. Esto significa que son los respectivos órganos políticos los que valoran la importancia del compromiso de las instituciones de educación superior con los países socios.

Todo ello tiene como consecuencia que las universidades deben priorizar (y *posteriorizar*) de una manera mucho más exigente a la hora de decidir sobre la utilización de sus recursos financieros y humanos. Esta priorización a veces provoca la renuncia a actividades relevantes para el desarrollo.

Added to this need are the difficulties that universities have faced in receiving financing during recent years. It should also be pointed out that the portion of university financing based on objectives is growing more and more. This means that it is the respective political bodies who in fact evaluate the importance of the social commitment of higher education institutions towards partner countries.

As a result of all this, it is the universities who need to prioritise (and *posterioritise*) in a much stricter manner when deciding how to use their human and financial resources. This prioritisation can sometimes lead to the withdrawal of activities which are important for development.

En resum, es pot dir que, tal com es recull a les conclusions del segon taller de treball del projecte *Access to Success* de l'EUA i de l'AAU, que es va dur a terme el mes de febrer del 2010 a Oslo, "actualment, fomentar un compromís amb la cooperació per al desenvolupament no es veu com a prioritat estratègica a la majoria de les universitats". A més, encara queda un llarg camí per recórrer fins que l'educació superior sigui plenament reconeguda com a àmbit imprescindible per al desenvolupament dels països socis, i les universitats siguin reconegudes com a actors cabdals en aquest sentit.

En resumen, se puede decir que, tal y como se recoge en las conclusiones del segundo taller de trabajo del proyecto *Access to Success* de la EUA y de la AAU, que se llevó a cabo en el mes de febrero de 2010 en Oslo, "actualmente, fomentar un compromiso con la cooperación para el desarrollo no se ve como prioridad estratégica en la mayoría de las universidades". Además, todavía queda un largo camino por recorrer hasta que la educación superior sea plenamente reconocida como ámbito imprescindible para el desarrollo de los países socios y las universidades sean reconocidas como actores fundamentales en este sentido.

In summary, it can be said that, as stated in the conclusions from the second workshop in the *Access to Success* project set up by the EUA and the AAU, held in February 2010 in Oslo, "currently, promoting a commitment to development cooperation is not seen as a strategic priority by the majority of universities." Furthermore, there is still a long road ahead before the higher education sector is fully recognised as an essential area for the development of partner countries, and before universities are recognised as leading actors in this matter.

Finalitat, eixos i estratègies

El *Pla CUD* representa una aposta clara per part de les universitats catalanes pel desenvolupament humà i sostenible global. Les universitats públiques catalanes que formen l'ACUP expressen amb aquest pla la seva voluntat de concebre l'educació i la recerca des d'una perspectiva global, tenint en compte les desigualtats existents en el món, i de fomentar unes universitats internacionals i al mateix temps compromeses.

El *Pla CUD*, resultat d'un procés de reflexió extens i enriquidor, sorgeix de la voluntat de les universitats públiques catalanes de dotar-se d'un instrument que els permeti fer front de manera conjunta als desafiaments actuals de la CUD. Basat en la importància de l'educació superior i de la recerca per al desenvolupament humà, i en el potencial

Finalidad, ejes y estrategias

El *Plan CUD* representa una apuesta clara de las universidades catalanas por el desarrollo humano y sostenible a nivel mundial. Las universidades públicas catalanas que forman la ACUP expresan con este plan su voluntad de concebir la educación y la investigación desde una perspectiva global, teniendo en cuenta las desigualdades existentes en el mundo, así como de fomentar unas universidades internacionales a la vez que comprometidas.

El *Plan CUD*, resultado de un extenso y enriquecedor proceso de reflexión, surge de la voluntad de las universidades públicas catalanas de dotarse de un instrumento que les permita hacer frente de manera conjunta a los desafíos actuales de la CUD. Basado en la importancia

Aims, action lines and strategies

The *UDC Plan* represents a clear commitment by Catalan universities to sustainable global human development. Catalan public universities which comprise the ACUP have, with this plan, expressed their intention to view education and research from a global perspective, taking into account the existing inequalities in the world, and to promote universities which are international and at the same time socially committed.

The *UDC Plan*, which is the result of an extensive and rewarding process of reflection, has arisen from the desire of Catalan public universities to provide themselves with an instrument which enables them to jointly tackle the current challenges faced by UDC. Based on the importance of higher education and research for human

L'objectiu principal del *Pla CUD* és augmentar l'eficàcia, l'impacte i la qualitat de la cooperació universitària per al desenvolupament

i les possibilitats de les universitats com a actors de desenvolupament, el *Pla CUD* representa una resposta proactiva i conjunta per part de les universitats públiques catalanes per al futur de la cooperació universitària per al desenvolupament.

L'objectiu principal que es pretén assolir amb el *Pla CUD* és contribuir a augmentar l'eficàcia, l'impacte i la qualitat de la cooperació universitària per al desenvolupament que es duu a terme des de les universitats públiques catalanes.

Per tal d'assolir aquest objectiu s'han definit tres objectius específics.

Objectiu Específic 1. Fomentar la contribució de la CUD en tres àmbits prioritaris.

- 1 L'enfortiment dels sistemes d'educació superior i de recerca als països socis perquè contribueixin al desenvolupament humà sostenible de les societats en les quals s'insereixen.
- 2 La millora dels processos de desenvolupament i de cooperació per al desenvolupament des dels àmbits d'actuació que són propis de la universitat.
- 3 La formació d'una ciutadania responsable.

de la educación superior y de la investigación para el desarrollo humano, y en el potencial y las posibilidades de las universidades como actores de desarrollo, el *Plan CUD* representa una respuesta proactiva y conjunta por parte de las universidades públicas catalanas para el futuro de la cooperación universitaria para el desarrollo.

El objetivo principal que se pretende alcanzar con el *Plan CUD* es contribuir a aumentar la eficacia, el impacto y la calidad de la cooperación universitaria para el desarrollo que se lleva a cabo desde las universidades públicas catalanas.

Para alcanzar este objetivo se han definido tres objetivos específicos.

Objetivo Específico 1. Fomentar la contribución de la CUD en tres ámbitos prioritarios.

- 1 El fortalecimiento de los sistemas de educación superior y de investigación en los países socios para que contribuyan al desarrollo humano sostenible de las sociedades en las que se insertan.
- 2 La mejora de los procesos de desarrollo y de cooperación para el desarrollo desde los ámbitos de la actuación que són propios de la universidad.
- 3 La formación de una ciudadanía responsable.

development, and the potential and possibilities offered by universities as development actors, the *UDC Plan* represents a proactive and joint response by Catalan public universities to the future of university development cooperation.

The main objective which is sought by the *UDC Plan* is to contribute to enhancing the effectiveness, impact and quality of university development cooperation which is carried out by Catalan public universities.

In order to achieve this goal, three specific objectives have been defined.

Specific Objective 1. Promote the contribution of UDC in three priority areas.

- 1 The strengthening of higher education and research systems in partner countries so they can contribute to sustainable human development in the societies of which they form a part.
- 2 The improvement of development processes and development cooperation in the areas of action in which the university is involved.
- 3 The promotion of a responsible society.

Objectiu Específic 2. Incrementar el reconeixement del rol de l'educació superior i la recerca en el desenvolupament, i consolidar el rol de les universitats com a actors de cooperació per al desenvolupament.

Objectiu Específic 3. Posicionar el conjunt de les universitats públiques catalanes com a actor de referència pel que fa a la seva contribució al desenvolupament.

Per tal d'assolir aquests objectius s'estableixen sis eixos prioritaris, que alhora es concreten en diverses línies estratègiques d'actuació:

- **Eix 1. Una CUD de qualitat basada en el valor afegit de les universitats com a actors de desenvolupament.** Alinear la CUD amb els principis imperants actualment en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament i consolidar-ne el reconeixement i l'especialització.
- **Eix 2. Les universitats com a centres de creació i transferència de coneixement per al desenvolupament.** Incidir en l'augment del suport a la recerca en aspectes vinculats al desenvolupament i en l'enfortiment dels vincles entre la universitat i la societat.
- **Eix 3. Les universitats com a institucions de formació de professionals de la cooperació per al desenvolupament.** Proporcionar una oferta formativa de qualitat que permeti capacitar els i les professionals de la cooperació al desenvolupament.

Objetivo Específico 2. Incrementar el reconocimiento del rol de la educación superior y la investigación en el desarrollo, y consolidar el rol de las universidades como actores de cooperación para el desarrollo.

Objetivo Específico 3. Posicionar el conjunto de las universidades públicas catalanas como actor de referencia en cuanto a su contribución al desarrollo.

Para alcanzar estos objetivos se establecen seis ejes prioritarios, que a su vez se concretan en varias líneas estratégicas de actuación:

- **Eje 1. Una CUD de calidad basada en el valor añadido de las universidades como actores de desarrollo.** Alinear la CUD con los principios que imperan actualmente en el ámbito de la cooperación para el desarrollo, y consolidar su reconocimiento y especialización.
- **Eje 2. Las universidades como centros de creación y transferencia de conocimiento para el desarrollo.** Incidir en el aumento del apoyo a la investigación en aspectos vinculados al desarrollo, así como en el fortalecimiento de los vínculos entre la universidad y la sociedad.
- **Eje 3. Las universidades como instituciones de formación de profesionales de la cooperación para el desarrollo.** Proporcionar una oferta formativa de calidad que permita capacitar a los profesionales de la cooperación para el desarrollo.

Specific Objective 2. Improve the recognition of the role played by higher education and research in development and to consolidate the role of universities as actors in development cooperation.

Specific Objective 3. Position the network of Catalan public universities as benchmark actors in terms of their contribution to development.

In order to achieve these objectives six priority action lines have been established, which at the same time have been divided into different strategies of action:

- **Line 1. High-quality UDC based on the added value provided by universities as development actors.** Align the UDC with the current driving principles in the area of development cooperation and consolidate its recognition and specialisation.
- **Line 2. Universities as centres of creation and transfer of knowledge for development.** Stress the increase in support for research on issues concerning development and the strengthening of relationships between universities and society.
- **Line 3. Universities as institutions for training professionals in development cooperation.** Provide high-quality educational programmes which allow the training of professionals in development cooperation.

- **Eix 4. Les universitats com a institucions que fomentin una ciutadania responsable.** Assumir un paper destacat en la formació d'una ciutadania responsable.
- **Eix 5. Una CUD plenament institucionalitzada en el si de les universitats.** Consolidar el compromís institucional de les universitats amb relació a la CUD establint-la com un element distintiu i transversal.
- **Eix 6. La Universitat de Catalunya.** Consolidar la col·laboració interuniversitària per al reforçament de cada universitat i del conjunt del sistema.

El *Pla CUD* s'estableix com una eina de treball molt valuosa per aconseguir aquests objectius. Plantejant un seguit de propostes de futur ambicioses, pretén millorar la qualitat de la CUD i posicionar-la, des de l'òptica de la complementarietat, en el marc del sistema d'actors de cooperació al desenvolupament. En aquest sentit, és imprescindible la implicació i el suport de la resta d'actors de la cooperació al desenvolupament, motiu pel qual el *Pla CUD* pretén fomentar la coordinació entre les institucions d'educació superior de Catalunya en l'àmbit de la CUD, i també establir sinergies entre aquestes i la resta d'actors de cooperació al desenvolupament.

- **Eje 4. Las universidades como instituciones que fomenten una ciudadanía responsable.** Asumir un papel destacado en la formación de una ciudadanía responsable.
- **Eje 5. Una CUD plenamente institucionalizada en el seno de las universidades.** Consolidar el compromiso institucional de las universidades con relación a la CUD, estableciéndola como un elemento distintivo y transversal.
- **Eje 6. La Universidad de Cataluña.** Consolidar la colaboración interuniversitaria para el refuerzo de cada universidad y del conjunto del sistema.

El *Plan CUD* se establece como una herramienta de trabajo muy valiosa para conseguir estos objetivos. Planteando una serie de propuestas de futuro atrevidas, pretende mejorar la calidad de la CUD y posicionarla, desde la óptica de la complementariedad, en el marco del sistema de actores de cooperación al desarrollo. En este sentido, es imprescindible la implicación y el apoyo del resto de actores de la cooperación para el desarrollo, por lo que el *Plan CUD* pretende fomentar la coordinación entre las instituciones de educación superior de Cataluña en el ámbito de la CUD, así como establecer sinergias entre éstas y el resto de actores de cooperación para el desarrollo.

- **Line 4. Universities as institutions which promote a responsible society.** To assume a major role in the education of a responsible society.
- **Line 5. A fully institutionalised UDC established within the universities.** Consolidate the institutional commitment of universities with regard to UDC, establishing it as a distinctive and mainstream element.
- **Line 6. The University of Catalonia.** Consolidate inter-university cooperation for the benefit of each university and the system as a whole.

The *UDC Plan* has been established as a valuable working tool for the achievement of these objectives. Setting out a series of ambitious proposals for the future, the aim is to improve UDC quality and to position it, from a complementarity perspective, within the framework of the system of development cooperation actors. In this regard, involvement and support from other development cooperation actors is essential, for which reason the *UDC Plan* aims to promote coordination between higher education institutions in Catalonia in the area of UDC, as well as establishing synergies between these bodies and the other actors in development cooperation.

Eixos

Ejes **Lines**

1

Una CUD de qualitat basada en el valor afegit de les universitats com a actors de desenvolupament

Una CUD de qualitat basada en el valor afegit de les universitats com a actors de desenvolupament

High-quality UDC based on added value from universities as development actors

2

Les universitats com a centres de creació i transferència de coneixement per al desenvolupament

Las universidades como centros de creación y transferencia de conocimiento para el desarrollo

Universities as centres of creation and transfer of knowledge for development

Estratègies

Estrategias **Strategies**

1. Contribuir al desenvolupament dels països socis mitjançant l'enfortiment dels sistemes d'educació superior i de recerca

Contribuir al desarrollo de los países socios mediante el fortalecimiento de los sistemas de educación superior y de investigación

Contribute to the development of partner countries via the strengthening of higher education and research systems

2. Fomentar l'establiment d'aliances estratègiques amb les universitats i centres de recerca dels països socis

Fomentar el establecimiento de alianzas estratégicas con las universidades y centros de investigación de los países socios

Promote the establishment of strategic alliances with universities and research centres in partner countries

3. Vetllar per la qualitat de la CUD d'acord amb els principis d'eficàcia de l'ajuda

Vetllar per la qualitat de la CUD de acuerdo con los principios de eficacia de la ayuda

Ensure the quality of UDC in accordance with the principles of aid effectiveness

4. Incorporar eines d'avaluació d'impacte i de resultats als projectes i programes de cooperació per al desenvolupament

Incorporar herramientas de evaluación de impacto y resultados a los proyectos y programas de cooperación para el desarrollo

Incorporate tools for evaluation of the impact and results into the development cooperation projects and programmes

5. Assolir el reconeixement del paper de les universitats en el desenvolupament

Alcanzar el reconocimiento del papel de las universidades en el desarrollo

Achieve recognition of the role of universities in development

6. Fomentar la recerca de qualitat en desenvolupament i cooperació al desenvolupament

Fomentar la investigación de calidad en desarrollo y cooperación al desarrollo

Promote high-quality research for development and development cooperation

7. Ampliar la col·laboració entre grups de recerca de les universitats públiques catalanes i els països socis

Ampliar la colaboración entre grupos de investigación de las universidades públicas catalanas y los países socios

Expand the collaboration between research groups at Catalan public universities and in the partner countries

8. Incidir en la definició de línies específiques de recerca per al desenvolupament

Incidir en la definición de líneas específicas de investigación para el desarrollo

Influence the definition of specific lines of research for development

9. Incidir en el finançament de beques de postgrau encaminades a la recerca per al desenvolupament

Incidir en la financiación de becas de posgrado encaminadas a la investigación para el desarrollo

Influence the financing of postgraduate scholarships aimed at research for development

10. Fomentar la reflexió crítica sobre el desenvolupament des de les universitats

Fomentar la reflexión crítica sobre el desarrollo desde las universidades

Promote critical reflection on development from universities

11. Treballar amb les universitats dels països socis perquè esdevinguin motors de desenvolupament

Trabajar con las universidades de los países socios para que se conviertan en motores de desarrollo

Work with universities in partner countries so that they can become engines of development

3

Les universitats com a institucions de formació de professionals de la cooperació per al desenvolupament

Las universidades como instituciones de formación de profesionales de la cooperación para el desarrollo

Universities as institutions for the training of development cooperation professionals

12. Fomentar itineraris formatius de cooperació per al desenvolupament en els estudis de grau

Fomentar itinerarios formativos de cooperación para el desarrollo en los estudios de grado

Promote educational streams for development cooperation in degree courses

13. Proporcionar una oferta de formació de postgrau de referència internacional adreçada a professionals de la cooperació que tingui en compte les necessitats del sector

Proporcionar una oferta de formación de posgrado de referencia dirigida a profesionales de la cooperación que tenga en cuenta las necesidades del sector

Provide an international benchmark postgraduate programme aimed at cooperation professionals which takes the needs of the sector into account

14. Augmentar les capacitats dels diferents actors de la cooperació per al desenvolupament, inclosos els universitaris, en temes de desenvolupament i de cooperació per al desenvolupament

Aumentar las capacidades de los diferentes actores de la cooperación para el desarrollo, incluidos los actores universitarios, en temas de desarrollo y de cooperación para el desarrollo

Enhance the skills of the different actors in development cooperation, including university actors, in issues of development and development cooperation

4

Les universitats com a institucions que fomentin una ciutadania responsable

Las universidades como instituciones que fomenten una ciudadanía responsable

Universities as institutions which promote a responsible society

15. Impulsar la introducció de manera transversal de la formació en desenvolupament i cooperació per al desenvolupament als plans d'estudis

Impulsar la introducción de manera transversal de la formación en desarrollo y cooperación para el desarrollo en los planes de estudios

Promote the mainstream introduction of training in development and development cooperation to curricula

16. Promoure la incorporació d'activitats de solidaritat i cooperació i el seu reconeixement amb crèdits europeus

Promover la incorporación de actividades de solidaridad y cooperación y su reconocimiento con créditos europeos

Promote the incorporation of social awareness and cooperation activities and their recognition with European credits

17. Fomentar la col·laboració entre universitats i altres actors en programes conjunts d'educació per al desenvolupament

Fomentar la colaboración entre universidades y otros actores en programas conjuntos de educación para el desarrollo

Promote collaboration between universities and other actors in joint programmes of education for development

Eixos

Ejes Lines

5

Una CUD plenament institucionalitzada en el si de les universitats

Una CUD plenament institucionalitzada en el seno de las universidades

A fully institutionalised UDC established at the heart of the universities

Estratègies

Estrategias Strategies

18. Transversalitzar i normalitzar la CUD i consolidar-la entre les prioritats institucionals

Transversalizar y normalizar la CUD y consolidarla entre las prioridades institucionales

Mainstream and standardise UDC and consolidate it among the institutional priorities

19. Adequar les unitats responsables de la CUD als nous reptes i a la rellevància de la CUD

Adecuar las unidades responsables de la CUD a los nuevos retos y a la relevancia de la CUD

Adapt the units responsible for UDC to the new challenges and to the importance of the UDC

20. Impulsar el reconeixement acadèmic i professional de les persones activament implicades en tasques de cooperació per al desenvolupament

Impulsar el reconocimiento académico y profesional de las personas activamente implicadas en tareas de cooperación para el desarrollo

Promote academic and professional recognition of the people who are actively involved in tasks of development cooperation

21. Fomentar que la CUD sigui reconeguda com a element distintiu i d'excel·lència de les universitats catalanes

Fomentar que la CUD sea reconocida como elemento distintivo y de excelencia de las universidades catalanas

Promote the recognition of UDC as a distinctive element of excellence in Catalan universities

6

La Universitat de Catalunya

La Universidad de Cataluña

The University of Catalonia

22. Consolidar la Comissió de Cooperació Universitària per al Desenvolupament de l'ACUP

Consolidar la Comisión de Cooperación Universitaria para el Desarrollo de la ACUP

Consolidate the ACUP's Commission for University Development Cooperation

23. Establir espais de diàleg amb les administracions públiques

Establecer espacios de diálogo con las administraciones públicas

Set up spaces for dialogue with public administrations

24. Potenciar el treball en xarxa i crear fòrums de diàleg amb altres actors de la cooperació per al desenvolupament de la societat catalana

Potenciar el trabajo en red y crear foros de diálogo con otros actores de la cooperación para el desarrollo

Strengthen networking and create forums for dialogue with other development cooperation actors in Catalan society

25. Contribuir de manera activa a crear, difondre i compartir nous coneixements sobre la cooperació universitària per al desenvolupament

Contribuir de manera activa a crear, difundir y compartir nuevos conocimientos sobre la cooperación universitaria para el desarrollo

Actively contribute to the creation, dissemination and sharing of new knowledge on university development cooperation

26. Diversificar i ampliar les vies de finançament

Diversificar y ampliar las vías de financiación

Diversify and extend financing sources

Eix 1 Eje Line

Una CUD de qualitat basada en el valor afegit de les universitats com a actors de desenvolupament

El sistema internacional de cooperació al desenvolupament ha incorporat a l'última dècada una sèrie de compromisos encaminats a millorar els resultats aconseguits per part de la cooperació al desenvolupament en la reducció de la pobresa. En aquest sentit, els Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni definien l'any 2000 diverses fites que calia assolir en el marc de vuit àmbits prioritaris d'actuació -la reducció de la pobresa extrema i la fam, la lluita contra la sida i la protecció del medi ambient, entre d'altres-, per tal d'aconseguir una reducció substancial de la pobresa abans del 2015. Poc després, a la cimera de Monterrey sobre finançament de l'ajuda de l'any 2002, la comunitat internacional de donants es comprometia a augmentar les seves aportacions en ajuda al desenvolupament per tal d'assolir aquests objectius. Aquests dos esdeveniments definien un nou rumb en la cooperació al desenvolupament.

Una CUD de calidad basada en el valor añadido de las universidades como actores de desarrollo

El sistema internacional de cooperación para el desarrollo ha incorporado en la última década una serie de compromisos encaminados a mejorar los resultados obtenidos por parte de la cooperación para el desarrollo en relación con la reducción de la pobreza. En este sentido, los Objetivos de Desarrollo del Milenio definían el año 2000 varias metas que había que alcanzar en el marco de ocho ámbitos prioritarios de actuación -la reducción de la pobreza extrema y el hambre, la lucha contra el sida y la protección del medio ambiente, entre otros-, para conseguir un descenso sustancial de la pobreza antes de 2015. Poco después, en la cumbre de Monterrey sobre la financiación de la ayuda del año 2002, la comunidad internacional de donantes se comprometía a aumentar sus

High-quality UDC based on added value from universities as development actors

The international system of development cooperation has, in the last decade, incorporated a series of commitments aimed at improving the results being achieved by development cooperation in reducing poverty levels. To this end, the Millennium Development Goals in 2000 defined milestones which needed to be achieved in eight priority action areas -the reduction of extreme poverty and hunger, the fight against AIDS and environmental protection, among others- in order to achieve a substantial reduction in poverty by 2015. Shortly afterwards, at the Monterrey aid summit in 2002, the international donor community committed itself to increasing its contributions in development aid in order to achieve these goals. These two events defined a new route for development cooperation.

D'altra banda, però, es constata que no tan sols calia redefinir les prioritats i augmentar el volum de l'ajuda, sinó que també era necessari millorar-ne la qualitat. D'aquesta manera es definien en el marc de la *Declaració de París*, l'any 2005, cinc principis orientats a aconseguir una eficàcia més gran de l'ajuda: l'apropiació, l'alineació, l'harmonització, la gestió orientada a resultats i la responsabilitat mútua. Els principis, reiterats i ampliat el 2008 en l'*Agenda d'Acció d'Accra*, estableixen, fonamentalment, una nova manera d'entendre i de fer cooperació al desenvolupament.

Aquesta nova visió posa en relleu el paper dels països socis en la definició del seu propi camí de desenvolupament (apropiació, alineament, responsabilitat mútua), i també la necessitat de millorar

les dinàmiques existents entre els donants pel que fa a aspectes com l'avaluació de les accions que es duen a terme i la coordinació o la redistribució de tasques entre els donants (gestió orientada a resultats, harmonització).

La CUD catalana s'ha d'adaptar a aquest nou escenari reforçant, en primer lloc, la seva focalització en els àmbits en què aporta un valor afegit diferenciat de la resta d'actors de cooperació al desenvolupament; i, en segon lloc, incorporant elements que permetin avançar en la qualitat de la CUD en la línia dels principis d'eficàcia de l'ajuda.

aportaciones en ayuda al desarrollo con el fin de alcanzar estos objetivos. Estos dos eventos definirían un nuevo rumbo en la cooperación para el desarrollo.

Por otra parte, sin embargo, se confirmaba que no sólo había que redefinir las prioridades y aumentar el volumen de la ayuda, sino que también era necesario mejorar su calidad. De esta manera se definían en el marco de la *Declaración de París*, en 2005, cinco principios orientados a conseguir una mayor eficacia de la ayuda: la apropiación, la alineación, la armonización, la gestión orientada a resultados y la responsabilidad mutua. Los principios, reiterados y ampliados en 2008 en la *Agenda de Acción de Accra*, establecían, fundamentalmente, una nueva manera de entender y de llevar a cabo la cooperación para el desarrollo.

Esta nueva visión resalta el papel de los países socios en la definición de su propio camino de desarrollo (apropiación, alineación, responsabilidad mutua), así como la necesidad de mejorar las dinámicas existentes entre los donantes en cuanto a aspectos tales como la evaluación de las acciones que se llevan a cabo y la coordinación o la redistribución de tareas entre los donantes (gestión orientada a resultados, armonización).

La CUD catalana debe adaptarse a este nuevo escenario, reforzando en primer lugar su focalización en los ámbitos en los que aporta un valor añadido diferenciado del resto de actores de cooperación para el desarrollo y, en segundo lugar, incorporando elementos que permitan avanzar en la calidad de la CUD en la línea de los principios de eficacia de la ayuda.

However, it was also clear that it was not only important to redefine priorities and increase the volume of aid, but that it was necessary to improve its quality. Consequently, as part of the *Paris Declaration* of 2005, five principles aimed at achieving greater aid effectiveness were defined: ownership, alignment, harmonisation, managing for results and mutual responsibility. These principles, reiterated and expanded in 2008 in the *Accra Agenda for Action*, fundamentally established a new way of understanding and carrying out development cooperation.

This new vision highlights the role of partner countries in the definition of their own route to development (ownership, alignment, mutual responsibility) and also the need to improve the existing dynamic between donors with regard to issues such as the evaluation of actions being carried out and the coordination or redistribution of tasks among donors (managing for results, harmonisation).

Catalonia's UDC needs to be adapted to this new scenario, firstly by reinforcing its focus on the areas in which it contributes added value which differentiates from other actors in development cooperation, and secondly by incorporating elements which allow advances in the quality of UDC in terms of the principles of aid effectiveness.

Estratègia 1 Estrategia Strategy

Contribuir al desenvolupament dels països socis mitjançant l'enfortiment dels sistemes d'educació superior i de recerca

Contribuir al desarrollo de los países socios mediante el fortalecimiento de los sistemas de educación superior y de investigación

Contribute to the development of partner countries via the strengthening of higher education and research systems

Per tal que les universitats puguin contribuir al desenvolupament dels països socis com a veritables actors de cooperació per al desenvolupament, les accions que aquestes duen a terme en l'àmbit de la CUD han de ser pertinents tenint en compte els àmbits d'actuació en què poden aportar més valor afegit. Les universitats són actors específics de cooperació per al desenvolupament que, per contribuir a construir una societat més justa i fomentar una globalització més humana, s'han de centrar en els camps d'actuació que corresponen a les seves tres missions principals: la formació, la recerca i la transferència de coneixement.

Para poder contribuir al desarrollo de los países socios como verdaderos actores de cooperación para el desarrollo, las acciones que las universidades llevan a cabo en el ámbito de la CUD deben ser pertinentes, teniendo en cuenta los ámbitos de actuación en que pueden aportar más valor añadido. Las universidades son actores específicos de cooperación para el desarrollo que, para contribuir a construir una sociedad más justa y fomentar una globalización más humana, deben centrarse en los campos de actuación que corresponden a sus tres misiones principales: la formación, la investigación y la transferencia de conocimiento.

In order to be able to contribute to development in partner countries as true actors in development cooperation, the actions the universities need to carry out in the area of UDC must be appropriate, taking into account the areas of action in which they are able to provide the greatest added value. Universities are specific actors in development cooperation which, in order to contribute to the building of a fairer society and to promote a more humane form of globalisation, need to be focused on fields of action which correspond to their three main missions: training, research and knowledge transfer.

Amb aquest pla s'aposta perquè hi hagi una clara diferenciació entre les accions de cooperació per al desenvolupament de les universitats i les accions que porten a terme altres actors, com ara les ONGD o les administracions públiques. Les universitats públiques catalanes es comprometen a cercar en cada acció el paper específic de les universitats, i a realitzar accions de cooperació al desenvolupament que s'adeqüin a les seves àrees d'actuació prioritàries. En resum, fomentaran una cooperació universitària per al desenvolupament pertinent al món universitari que contribueixi al desenvolupament dels països socis enfortint els sistemes d'educació superior i de recerca mitjançant la generació de capacitats docents, de recerca, d'innovació i de transferència de coneixement.

Con este plan se apuesta para que haya una clara diferenciación entre las acciones de cooperación para el desarrollo de las universidades y las acciones que llevan a cabo otros actores, como las ONGD o las administraciones públicas. Las universidades públicas catalanas se comprometen a buscar en cada acción el papel específico de las universidades, y a realizar acciones de cooperación para el desarrollo que se adecuen a sus áreas de actuación prioritarias. En resumen, fomentarán una cooperación universitaria para el desarrollo pertinente al mundo universitario que contribuya al desarrollo de los países socios fortaleciendo, a su vez, los sistemas de educación superior y de investigación mediante la generación de capacidades docentes, investigación, innovación y transferencia de conocimiento.

With this plan, a commitment is being made to creating a clear differentiation between actions in development cooperation carried out by universities and actions which are carried out by other actors, such as NGOs or public administrations. Catalan public universities have made a commitment to seek out the specific role of universities in each action and to carry out development cooperation actions which are properly aligned to their priority areas of action. In summary, they will promote university development cooperation which is pertinent to the university sector and which contributes to the development of partner countries by strengthening systems of higher education and research through the generation of teaching skills, research, innovation and knowledge transfer.

Estratègia 2 Estrategia Strategy

Fomentar l'establiment d'aliances estratègiques amb les universitats i centres de recerca dels països socis

Fomentar el establecimiento de alianzas estratégicas con las universidades y centros de investigación de los países socios

Promote the establishment of strategic alliances with universities and research centres in partner countries

Els resultats de les accions de cooperació al desenvolupament solen no ser immediats, sinó que, per contra, normalment es fa necessari esperar un cert període de temps per tal de valorar-ne l'impacte. Tenint en compte les característiques específiques de la cooperació universitària, els resultats que se'n poden obtenir són encara menys immediats.

Aquest fet fa que, per garantir l'èxit i la sostenibilitat dels projectes i programes de CUD, sigui imprescindible que les relacions que s'estableixin entre les institucions d'educació superior de Catalunya i les dels països socis siguin estables, amb una perspectiva a mitjà i llarg termini.

Los resultados de las acciones de cooperación para el desarrollo no suelen ser inmediatos, sino que, por el contrario, normalmente requieren cierto período de espera para valorar su impacto. Teniendo en cuenta las características específicas de la cooperación universitaria, los resultados que se pueden obtener de ésta son aún menos inmediatos.

Este hecho contribuye a que, para garantizar el éxito y la sostenibilidad de los proyectos y programas de la CUD, sea imprescindible que las relaciones que se establezcan entre las instituciones de educación superior de Cataluña y las de los países socios sean estables, con una perspectiva a medio y largo plazo.

The results from development cooperation actions are not usually immediate; on the contrary, it is normally necessary to wait a certain amount of time in order to evaluate their impact. When considering the specific characteristics of university cooperation, the results that can be obtained are even less immediate.

This means that, in order to guarantee the success and sustainability of UDC projects and programmes, it is essential that the relations established between higher education institutions in Catalonia and those of partner countries are stable, with a medium- and long-term perspective.

Per garantir una col·laboració estable i fructífera, amb un horitzó temporal ampli, cal que aquesta sigui d'interès i de benefici mutus. En aquest sentit, cal construir relacions d'igual a igual amb les universitats del Sud amb l'objectiu d'avançar conjuntament establint vincles de veritable partenariat

És per aquests motius que es reforçarà l'establiment de relacions a mitjà i llarg termini i de benefici mutu amb les universitats i centres de recerca dels països socis, així com amb altres actors internacionals vinculats a l'àmbit de l'educació superior i la recerca, per garantir l'impacte i la sostenibilitat de les activitats de CUD.

Para garantizar una colaboración estable y fructífera, con un horizonte temporal amplio, es necesario que ésta sea de interés y beneficio mutuos. En este sentido, hay que construir relaciones de igual a igual con las universidades del Sur, con el objetivo de avanzar conjuntamente estableciendo vínculos de verdadero partenariat.

Por estos motivos se reforzará el establecimiento de relaciones a medio y largo plazo y de beneficio mutuo con las universidades y centros de investigación de los países socios, así como con otros actores internacionales vinculados al ámbito de la educación superior y la investigación, para garantizar el impacto y la sostenibilidad de las actividades de la CUD.

In order to guarantee a stable and fruitful collaboration, with a broad horizon, it is important that it is attractive and mutually beneficial. Along these lines, it is important to build relations as equals with universities in the South with the aim of moving forward jointly in establishing connections of true partnership.

It is for these reasons that there will be a strengthening of medium- and long-term relations that are mutually beneficial with universities and research centres in partner countries, as well as with other international actors connected with the field of higher education and research, in order to guarantee the impact and sustainability of UDC activities.

Estratègia 3 Estrategia Strategy

Vetllar per la qualitat de la CUD d'acord amb els principis d'eficàcia de l'ajuda

Velar por la calidad de la CUD de acuerdo con los principios de eficacia de la ayuda

Ensure the quality of UDC in accordance with the principles of aid effectiveness

La CUD s'insereix en el sistema internacional de cooperació al desenvolupament en el qual s'han produït canvis significatius en l'última dècada. En aquest sentit, la CUD no pot quedar al marge d'aquesta redefinició de la cooperació al desenvolupament, de manera que ha d'incorporar els principis i els compromisos imperants actualment en aquest àmbit.

És per aquest motiu que les universitats públiques catalanes duren a terme accions encaminades a la incorporació dels principis d'eficàcia de l'ajuda recollits en la *Declaració de París* i l'*Agenda d'Acció d'Accra*, a més d'iniciatives orientades a la consecució dels Objectius de

Desenvolupament del Mil·lenni. En aquest sentit, és imprescindible que les accions que es duguin a terme en l'àmbit de la CUD s'alineïn amb les prioritats establertes pels socis del Sud a través dels seus plans estratègics de desenvolupament.

La CUD se inserta en el sistema internacional de cooperació al desenvolupament en el que se han produït canvis significatius en la última dècada. En este sentido, la CUD no puede quedar al margen de esta redefinición de la cooperación para el desarrollo y debe incorporar los principios y los compromisos que actualmente imperan en este ámbito.

Por ello, las universidades públicas catalanas llevarán a cabo acciones encaminadas a la incorporación de los principios de eficacia de la ayuda recogidos en la *Declaración de París* y la *Agenda de Acción*

de Accra, además de iniciativas orientadas a la consecución de los Objetivos de Desarrollo del Milenio. En este sentido, es imprescindible que las acciones que se lleven a cabo en el ámbito de la CUD se alineen con las prioridades establecidas por los socios del Sur a través de sus planes estratégicos de desarrollo.

UDC is part of the international system of development cooperation in which significant changes have taken place over the last decade. As such, UDC cannot remain on the fringes of this redefinition of development cooperation; it needs to incorporate the principles and commitments currently prevailing in this area.

It is for this reason that Catalan public universities are carrying out actions aimed at the incorporation of the principles of aid effectiveness laid down in the *Paris Declaration* and the *Accra Agenda for Action*,

as well as initiatives aimed at achieving the Millennium Development Goals. Accordingly, it is essential that the actions in the area of UDC aligne with the priorities established by partners from the South in their strategic development plans.

Estratègia 4 Estrategia Strategy

Incorporar eines d'avaluació d'impacte i de resultats als projectes i programes de cooperació per al desenvolupament

Incorporar herramientas de evaluación de impacto y resultados a los proyectos y programas de cooperación para el desarrollo

Incorporate tools for evaluation of the impact and results into the development cooperation projects and programmes

Amb l'objectiu d'augmentar de manera contínua la qualitat de les accions que es duen a terme en l'àmbit de la CUD, cal fomentar la cultura d'avaluació. Amb una clara vocació d'aprenentatge per a la millora, cal dur a terme avaluacions genèriques que permetin observar l'evolució de la CUD que es duu a terme a Catalunya, i també avaluacions ex-post dels programes i projectes concrets que s'impulsin per tal de poder-ne valorar l'impacte a llarg termini.

Per tant, es proposa incorporar eines d'avaluació d'impacte i avaluacions ex-post en la valoració dels resultats aconseguits per mitjà dels projectes i programes en l'àmbit de la CUD. Aquests instruments, entesos com a elements d'aprenentatge, estaran orientats a facilitar la millora constant de la qualitat de la CUD.

Con el objetivo de aumentar de manera continua la calidad de las acciones que se llevan a cabo en el ámbito de la CUD, hay que fomentar la cultura de evaluación. Con una clara vocación de aprendizaje para la mejora, deben llevarse a cabo evaluaciones genéricas que permitan observar la evolución de la CUD en Cataluña, así como evaluaciones ex-post de los programas y proyectos concretos que impulsen para poder valorar el impacto a largo plazo.

Por lo tanto, se propone incorporar herramientas de evaluación de impacto y evaluaciones ex-post en la valoración de los resultados conseguidos por medio de los proyectos y programas en el ámbito de la CUD. Estos instrumentos, entendidos como elementos de aprendizaje, estarán orientados a facilitar la mejora constante de la calidad de la CUD.

With the aim of continuous improvement of the quality of the actions being carried out in the UDC area, it is important to promote a culture of evaluation. To follow a clear desire for learning and improvement, it is necessary to carry out standardised evaluations which allow observation of the evolution of the UDC being carried out in Catalonia, as well as ex-post evaluations of specific programmes and projects with the aim of being able to evaluate their impact in the long term.

As a result, it is proposed that impact evaluation tools and ex-post evaluations are incorporated within the evaluation of results achieved through UDC-related projects and programmes. These instruments, considered to be elements of learning, will be aimed at facilitating the continuous improvement of quality in UDC.

Estratègia 5 Estrategia Strategy

Assolir el reconeixement del paper de les universitats en el desenvolupament

Alcanzar el reconocimiento del papel de las universidades en el desarrollo

Achieve recognition of the role of universities in development

Per tal d'aconseguir els objectius que s'estableixen en aquest pla, cal assolir el reconeixement de les administracions públiques, de les agències de cooperació al desenvolupament i d'altres donants pel que fa a la rellevància del rol de l'educació superior i la recerca en l'assoliment dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni.

Aquest reconeixement s'ha de traduir en la incorporació de l'educació superior i la recerca com a part essencial en una visió holística del foment de sistemes d'educació, i en la definició d'instruments i fonts de finançament específics que tinguin en compte les característiques pròpies de la CUD, com ara la reiterada necessitat d'establir lligams a llarg termini per tal d'aconseguir un impacte sostenible en el desenvolupament.

Para lograr los objetivos que se establecen en este plan, es necesario obtener el reconocimiento de las administraciones públicas, las agencias de cooperación para el desarrollo y otros donantes en cuanto a la relevancia del papel de la educación superior y la investigación en el logro de los Objetivos de Desarrollo del Milenio.

Este reconocimiento debe traducirse en la incorporación de la educación superior y la investigación como parte esencial en una visión holística del fomento de sistemas de educación, y en la definición de instrumentos y fuentes de financiación específicos que tengan en cuenta las características propias de la CUD, como la reiterada necesidad de establecer vínculos a largo plazo para conseguir un impacto sostenible en el desarrollo.

In order to achieve the objectives which are established in this plan, it is necessary to achieve recognition from public administrations, development cooperation agencies and other donors with regard to the importance of the role played by higher education and research in the achievement of the Millennium Development Goals.

This recognition needs to entail the incorporation of higher education and research as an essential part of a holistic vision of the promotion of education systems, as well as in the definition of dedicated instruments and financing sources which take into account the specific characteristics of UDC, such as the need to establish long-term ties in order to achieve a sustainable impact on development.

E

Eix 2

Eje Line

Les universitats com a centres de creació i transferència de coneixement per al desenvolupament

En l'actual context internacional de globalització creixent, les universitats esdevenen actors clau en la definició de respostes als reptes que planteja una realitat constantment canviant. La inserció de la universitat a la societat de la qual forma part passa per l'adaptació del procés de creació de coneixement als desafiaments i a les necessitats que s'hi observen. En aquest sentit, la universitat ha de potenciar el seu rol en la creació de coneixement orientat al progrés en el desenvolupament humà.

Las universidades como centros de creación y transferencia de conocimiento para el desarrollo

En el actual contexto internacional de creciente globalización, las universidades se convierten en actores fundamentales en la definición de respuestas a los retos que plantea una realidad constantemente cambiante. La inserción de la universidad en la sociedad de la que forma parte pasa por la adaptación del proceso de creación de conocimiento a los desafíos y a las necesidades que se observan. En este sentido, la universidad debe potenciar su función en la creación de conocimiento orientado al progreso en el desarrollo humano.

Universities as centres of creation and transfer of knowledge for development

In the current international context of growing globalisation, universities have become key players in the definition of responses to the challenges laid down by a constantly changing reality. The positioning of universities within the societies of which they form part involves the adaptation of the knowledge creation process to the challenges and needs which are identified. As such, universities need to develop their role in the creation of knowledge that is clearly orientated towards progress in human development.

Per tal que aquest coneixement esdevingui veritablement un motor per al desenvolupament, cal treballar en la transferència d'aquest construint ponts entre la universitat i la societat.

En aquest sentit, esdevé determinant establir vincles bidireccionals de manera que la universitat no només doni resposta als reptes i les necessitats socials, sinó que aquesta resposta es posi efectivament a disposició de la societat.

Cal fomentar la creació de condicions facilitadores per tal que es dugui a terme una recerca de qualitat en l'àmbit del desenvolupament. En aquest sentit, cal incidir en el reconeixement i el suport envers la recerca en desenvolupament al Nord, i també treballar per enfortir les institucions d'educació superior i recerca al Sud, perquè puguin portar a terme tasques d'investigació adaptades a les necessitats dels països socis.

Para que este conocimiento se convierta verdaderamente en un motor para el desarrollo, hay que trabajar en la transferencia de éste, construyendo puentes entre la universidad y la sociedad. En este sentido, es determinante establecer vínculos bidireccionales de modo que la universidad no sólo dé respuesta a los retos y las necesidades sociales, sino que esta respuesta se ponga efectivamente a disposición de la sociedad.

Hay que fomentar la creación de condiciones facilitadoras para que se lleve a cabo una investigación de calidad en el ámbito del desarrollo. En este sentido, hay que incidir en el reconocimiento y el apoyo hacia la investigación en desarrollo en el Norte, y también trabajar para fortalecer las instituciones de educación superior e investigación en el Sur, para que puedan llevar a cabo tareas de investigación adaptadas a las necesidades de los países socios.

In order for this knowledge to truly become an engine of development, it is necessary to facilitate its transfer by building bridges between universities and society at large. It is therefore vital to establish two-way connections so that universities do not only provide responses to social challenges and needs, but that these responses are effectively made available to society.

It is necessary to create favourable conditions for the execution of high-quality research in the field of development. To this end, it is necessary to focus on recognition and support for development research in the North, as well as working to strengthen higher education and research institutions in the South, so that they are able to carry out research projects which are adapted to the needs of partner countries.

Estratègia 6 Estrategia Strategy**Fomentar la recerca de qualitat en desenvolupament i cooperació al desenvolupament**

Fomentar la investigación de calidad en desarrollo y cooperación al desarrollo

Promote high-quality research for development and development cooperation

Per tal que les universitats contribueixin a la creació de coneixement per al desenvolupament global, cal promoure la creació i la consolidació de grups de recerca a les universitats públiques catalanes en aspectes vinculats amb el desenvolupament i la cooperació al desenvolupament, així com promoure que aquells que no tinguin aquest perfil específic també duguin a terme accions de recerca en aquesta línia. Així mateix, i amb l'objectiu d'aprofitar les complementarietats existents, cal fomentar l'establiment de programes de recerca conjunts en desenvolupament i cooperació al desenvolupament entre les diferents universitats públiques catalanes.

Para que las universidades contribuyan a la creación de conocimiento para el desarrollo global, es necesario promover la creación y consolidación de grupos de investigación en las universidades públicas catalanas en lo relativo a aspectos vinculados con el desarrollo y la cooperación para el desarrollo. Asimismo, y con el objetivo de aprovechar las complementariedades existentes, hay que fomentar el establecimiento de programas de investigación conjuntos en desarrollo y cooperación para el desarrollo entre las diferentes universidades públicas catalanas.

In order for universities to contribute to knowledge creation for global development, it is necessary to promote the creation and consolidation of research groups at Catalan public universities to work on issues linked to development and development cooperation, as well as encouraging those groups which do not have this specific profile to also carry out research activities along these lines. In order to take advantage of existing cross-relations, it is also necessary to promote the establishment of joint research programmes regarding development and development cooperation within the different Catalan public universities.

Amb aquest objectiu, es proposa dur a terme una diagnosi de la recerca actualment existent a Catalunya en aquest àmbit que permeti visualitzar la recerca que s'ha portat a terme, a més de les necessitats que hi ha per tal d'augmentar-la. A més a més, aquesta diagnosi hauria de servir per establir sinergies entre els diferents grups de recerca i projectar-los externament.

Con este objetivo, se propone llevar a cabo un diagnóstico de la investigación que existe actualmente en Cataluña en este ámbito, que permita visualizar la investigación que se ha llevado a cabo, además de las necesidades existentes, con el fin de aumentarla. Además, este diagnóstico debería servir para establecer sinergias entre los diferentes grupos de investigación y proyectarlos externamente.

With this aim, it is proposed to carry out a diagnosis of existing research in Catalonia in this area which will allow us to visualise the research which has been carried out, as well as what is needed to expand upon it. Furthermore, this diagnosis will help us set up synergies among the different research groups and project them externally.

Estratègia 7 Estrategia Strategy

Ampliar la col·laboració entre grups de recerca de les universitats públiques catalanes i els països socis

Ampliar la colaboración entre grupos de investigación de las universidades públicas catalanas y los países socios

Expand the collaboration between research groups at Catalan public universities and in the partner countries

Amb l'objectiu d'enfortir la recerca en desenvolupament i cooperació al desenvolupament es proposa ampliar els vincles de col·laboració entre els grups de recerca de les universitats dels països socis i els grups de les universitats públiques catalanes.

Com a objectiu a mitjà i llarg termini, es proposa trobar vies de col·laboració amb les administracions públiques per tal de desenvolupar, de manera conjunta, un programa que fomenti la recerca d'excel·lència entre universitats catalanes i universitats dels països socis i que tingui per objectiu contribuir, d'una manera innovadora i directa, a la realització dels ODM i altres objectius de desenvolupament.

En aquest sentit es proposa crear plataformes de referència que, mitjançant una recerca de qualitat, serveixin com a grups d'experts (*think tanks*) per a la cooperació per al desenvolupament que

investiguin respostes per als reptes globals. Així, s'identificaran dos o tres àmbits de recerca d'interès mutu per a les universitats catalanes i els seus socis que seran la base per a la creació de les plataformes de referència. Les àrees seleccionades representaran àmbits estratègics i prioritaris per a les universitats dels països socis amb un alt impacte sobre el desenvolupament humà sostenible als seus països i les seves regions. Igualment, seran àmbits en els quals les universitats i els centres de recerca catalans tinguin una expertesa destacada. Preferentment haurien de ser àmbits transversals i interdisciplinaris. Les plataformes s'haurien de crear amb un horitzó de planificació d'almenys 5 anys i haurien de tenir el compromís de les administracions públiques de facilitar recursos financers suficients per posar-les en marxa i desenvolupar-les.

Con el objetivo de fortalecer la investigación en desarrollo y cooperación para el desarrollo, se propone ampliar los vínculos de colaboración entre los grupos de investigación de las universidades de los países socios y los grupos de las universidades públicas catalanas.

Como objetivo a medio y largo plazo, se propone encontrar vías de colaboración con las administraciones públicas para desarrollar, de forma conjunta, un programa que fomente una investigación de excelencia entre universidades catalanas y universidades de los países socios, y que tenga por objetivo contribuir, de una manera innovadora y directa, a la consecución de los ODM y otros objetivos de desarrollo.

En este sentido se propone crear plataformas de referencia que, mediante una investigación de calidad, sirvan como instituciones de expertos (*think tanks*) para la cooperación para el desarrollo que

investiguen respuestas para los retos globales. Así, se identificarán dos o tres ámbitos de investigación de interés mutuo para las universidades catalanas y sus socios, que serán la base para la creación de las plataformas de referencia. Las áreas seleccionadas representarán ámbitos estratégicos y prioritarios para las universidades de los países socios con un alto impacto sobre el desarrollo humano sostenible en sus países y regiones. De igual manera, serán ámbitos en los que las universidades y los centros de investigación catalanes sean destacados expertos. Preferentemente, deberían ser ámbitos transversales e interdisciplinarios. Las plataformas se deberían crear con un horizonte de planificación de al menos 5 años, y deberían tener el compromiso de las administraciones públicas de facilitar recursos financieros suficientes para ponerlas en marcha y desarrollarlas.

In order to strengthen research for development and development cooperation, we propose the expansion of the collaborative ties between research groups at universities in partner countries and those at Catalan public universities.

We also propose, as a mid- and long-term objective, to find ways of collaborating with public administrations in order to jointly develop a programme which promotes research of excellence between Catalan universities and universities in partner countries, with the aim of contributing directly and innovatively to the achievement of the Millennium Development Goals and other development-based objectives.

In this regard, we propose to create reference platforms which, through high-quality research, serve as expert think tanks on development

cooperation, researching responses to global challenges. Two or three areas of research with mutual interest for Catalan universities and their partners will be identified, serving as a basis for the creation of these reference platforms. The areas selected will represent strategic and priority areas for universities in partner countries, with a high impact on sustainable human development in their countries and regions. These will be areas in which Catalan universities and research centres have proven expertise. They would preferably need to be mainstream and interdisciplinary areas. The platforms would need to be created with a planning horizon of at least 5 years and would need to attract a commitment from public administrations to provide sufficient financial resources to set them up and develop them.

Estratègia 8 Estrategia Strategy**Incidir en la definició de línies específiques de recerca per al desenvolupament**

Incidir en la definición de líneas específicas de investigación para el desarrollo

Influence the definition of specific lines of research for development

La recerca que es duu a terme en desenvolupament i en cooperació al desenvolupament no pot quedar al marge de la resta de línies de recerca, ni supeditada a cap de les línies existents. Per tal de maximitzar els resultats, i també per reforçar el reconeixement de la recerca en aquest àmbit i augmentar-ne el finançament, cal fomentar la creació de línies de recerca específiques en desenvolupament i cooperació al desenvolupament en el marc dels programes de suport a la recerca i la innovació.

La investigación que se lleva a cabo en desarrollo y cooperación para el desarrollo no puede quedar al margen del resto de líneas de investigación, ni supeditada a ninguna de las líneas existentes. Para maximizar los resultados, y también para reforzar el reconocimiento de la investigación en este ámbito y aumentar su financiación, hay que fomentar la creación de líneas de investigación específicas en desarrollo y cooperación para el desarrollo en el marco de los programas de apoyo a la investigación y la innovación.

The research which is carried out on development and development cooperation cannot remain separate from other lines of research or be subordinate to any of the existing lines. In order to maximise results, as well as reinforcing recognition of research in this area and increasing its financing, it is necessary to promote the creation of specific research lines for development within the framework of programmes supporting research and innovation.

Estratègia 9 Estrategia Strategy**Incidir en el finançament de beques de postgrau encaminades a la recerca per al desenvolupament**

Incidir en la financiación de becas de posgrado encaminadas a la investigación para el desarrollo

Influence the financing of postgraduate scholarships aimed at research for development

De la mateixa manera, es treballarà per tal que, des de les administracions públiques, es financin programes de beques de postgrau encaminades a la recerca i vinculades al desenvolupament i la cooperació al desenvolupament.

De la misma manera, se trabajará para que, desde las administraciones públicas, se financien programas de becas de posgrado encaminadas a la investigación y vinculadas al desarrollo y la cooperación para el desarrollo.

Along these lines, work will be done to encourage public administrations to fund postgraduate scholarship programmes aimed at research connected with development and development cooperation.

Estratègia 10 Estrategia Strategy

Fomentar la reflexió crítica sobre el desenvolupament des de les universitats

Fomentar la reflexión crítica sobre el desarrollo desde las universidades Promote critical reflection on development at the universities

Sobre la base de l'autonomia acadèmica, les universitats representen els espais idonis per fomentar una reflexió crítica sobre el desenvolupament i la cooperació per al desenvolupament. Les universitats poden aportar idees i reflexions importants respecte a les activitats i polítiques de cooperació per al desenvolupament que porten a terme els diferents actors de cooperació. Avaluant els enfocaments i els programes de cooperació, les universitats poden contribuir a identificar els que siguin eficaços i eficients, i tinguin un veritable impacte sobre el desenvolupament.

Les universitats poden oferir espais per discutir i tractar temes des d'una perspectiva diferent. Poden ser més innovadores i experimentals que altres actors, aportant visions i idees noves. En aquest sentit, es promourà un debat acadèmic sobre les qüestions més destacades relacionades amb el desenvolupament per tal de millorar els processos de cooperació per al desenvolupament, i també el coneixement sobre el desenvolupament.

Sobre la base de la autonomía académica, las universidades representan los espacios idóneos para fomentar una reflexión crítica sobre el desarrollo y la cooperación para el desarrollo. Las universidades pueden aportar ideas y reflexiones importantes respecto a las actividades y políticas de cooperación para el desarrollo que llevan a cabo los diferentes actores de cooperación. Evaluando los enfoques y los programas de cooperación, las universidades pueden contribuir a identificar los que sean eficaces y eficientes y tengan un verdadero impacto sobre el desarrollo.

Las universidades pueden ofrecer espacios para discutir y tratar temas desde una perspectiva diferente. Pueden ser más innovadoras y experimentales que otros actores, aportando visiones e ideas nuevas. En este sentido, se promoverá un debate académico sobre las cuestiones más destacadas relacionadas con el desarrollo, para mejorar los procesos de cooperación para el desarrollo y el conocimiento sobre el mismo.

Being based on the concept of academic autonomy, universities represent ideal venues for promoting critical reviews of development and development cooperation. Universities can contribute important ideas and reflections regarding the activities and policies of development cooperation carried out by different cooperation actors. Assessing approaches and cooperation programmes, universities can contribute to identifying those which are effective and efficient and which have an actual impact on development.

Universities offer a space in which issues can be discussed and debated from a different perspective. They can be more innovative and experimental than other actors, contributing new visions and ideas. Along these lines, an academic debate will be promoted on the most prominent issues relating to development in order to improve the processes of development cooperation as well as the understanding of development as a whole.

Estratègia 11 Estrategia Strategy

Treballar amb les universitats dels països socis perquè esdevinguin motors de desenvolupament

Trabajar con las universidades de los países socios para que se conviertan en motores de desarrollo Work with universities in partner countries so that they can become engines of development

A banda de fomentar les capacitats en l'àmbit de la recerca a les universitats dels països socis en general, cal millorar els processos de transferència de coneixement d'aquestes cap a la societat. Per tant, es treballarà d'una manera especial amb les universitats dels països socis perquè esdevinguin motors de desenvolupament als seus països per mitjà de la transferència de coneixement i l'enfortiment dels vincles entre les universitats i la societat.

Además de fomentar las capacidades en el ámbito de la investigación en las universidades de los países socios en general, deben mejorarse los procesos de transferencia de conocimiento de éstas hacia la sociedad. Por lo tanto, se trabajará de una manera especial con las universidades de los países socios para que se conviertan en motores de desarrollo en sus países, mediante la transferencia de conocimiento y el fortalecimiento de los vínculos entre las universidades y la sociedad.

Apart from promoting general research skills at universities in partner countries, it is necessary to improve the processes of knowledge transfer between these universities and society. For that reason, specialised work will be done with universities in partner countries so that they can become engines of development in their countries through knowledge transfer and the strengthening of ties between the universities and society at large.

Eix 3

Eje Line

Les universitats com a institucions de formació de professionals de la cooperació per al desenvolupament

Un element clau en l'acció en CUD a l'àmbit català és la implicació de les universitats a donar resposta a la demanda creixent de professionalització d'aquest sector mitjançant una oferta de formació de qualitat, tant de grau i de postgrau com de formació contínua, adreçada als i a les professionals de la cooperació. En aquest sentit, les universitats han d'oferir una oferta formativa que respongui a la demanda de formació dels diversos sectors de població vinculats a l'àmbit de la cooperació al desenvolupament.

Las universidades como instituciones de formación de profesionales de la cooperación para el desarrollo

Un elemento imprescindible en la acción de la CUD en el ámbito catalán es la implicación de las universidades para dar respuesta a la demanda creciente de profesionalización en este sector, mediante una oferta de formación de calidad, tanto de grado y de posgrado como de formación continua, dirigida a los profesionales de la cooperación. En este sentido, las universidades deben ofrecer una oferta formativa que responda a la demanda de formación de los diversos sectores de población vinculados al ámbito de la cooperación para el desarrollo.

Universities as institutions for the training of development cooperation professionals

One key element of UDC action in Catalonia is the involvement of universities in responding to the growing demand for professionalization of this sector through high-quality training aimed at cooperation professionals at degree and postgraduate degree level, as well as lifelong learning activities. As such, universities need to provide training which responds to the demand for training from different sectors of the population which are involved with development cooperation.

Estratègia 12 Estrategia Strategy**Fomentar itineraris formatius de cooperació per al desenvolupament en els estudis de grau**

Fomentar itinerarios formativos de cooperación para el desarrollo en los estudios de grado Promote educational streams for development cooperation in degree courses

Les universitats catalanes ofereixen un gran nombre de titulacions de grau, moltes de les quals no inclouen, actualment, aspectes de la cooperació al desenvolupament. Malgrat aquesta realitat, moltes de les titulacions tenen vincles intrínsecs amb el desenvolupament, a més d'alumnes interessats a adquirir competències en aquest àmbit.

En aquest sentit, es proposa que les universitats ofereixin, en l'àmbit de la formació de grau, itineraris formatius específics en cooperació al desenvolupament, inclosos els que impliquin la mobilitat vinculada a projectes de cooperació, que quedin recollits al suplement europeu del títol.

Las universidades catalanas ofrecen un gran número de titulaciones de grado, muchas de las cuales no incluyen, actualmente, aspectos de la cooperación para el desarrollo. A pesar de esta realidad, muchas de las titulaciones tienen vínculos intrínsecos con el desarrollo, además de alumnos interesados en adquirir competencias en este campo.

En este sentido se propone que las universidades ofrezcan, en el ámbito de la formación de grado, itinerarios formativos específicos en cooperación para el desarrollo, incluidos los que impliquen la movilidad vinculada a proyectos de cooperación, que queden reconocidos como suplemento europeo del título en cooperación para el desarrollo.

Catalan universities offer a large number of degree courses, many of which do not currently include aspects of development cooperation. Despite this situation, many of the degrees do in fact have an intrinsic connection with development, as well as students who are keen to acquire skills in this field.

Accordingly, we propose that universities should offer, as part of their degree courses, specific training streams regarding development cooperation, including those which involve the mobility linked to cooperation projects, so they are included in the European Diploma Supplement.

Estratègia 13 Estrategia Strategy**Proporcionar una oferta de formació de postgrau de referència internacional adreçada a professionals de la cooperació que tingui en compte les necessitats del sector**

Proporcionar una oferta de formació de posgrado de referencia dirigida a profesionales de la cooperación que tenga en cuenta las necesidades del sector Provide an international benchmark postgraduate programme aimed at cooperation professionals which takes the needs of the sector into account

Per tal de millorar la qualitat de les accions en cooperació al desenvolupament que es duen a terme des de Catalunya, cal incrementar les capacitats dels actors de desenvolupament catalans. Cal que aquests tinguin les eines necessàries per poder planificar, desenvolupar i avaluar les seves accions per tal d'augmentar-ne l'impacte en el desenvolupament.

És per aquest motiu que es vol proporcionar, des de les universitats catalanes, una formació de postgrau de referència que doni resposta a les necessitats del sector. En aquest sentit, es pretén identificar

Para mejorar la calidad de las acciones en cooperación al desarrollo que se llevan a cabo desde Cataluña, es necesario incrementar las capacidades de los actores de desarrollo catalanes. Es imprescindible que éstos tengan las herramientas necesarias para poder planificar, desarrollar y evaluar sus acciones para así aumentar su impacto en el desarrollo.

Es por este motivo que, desde las universidades catalanas, se quiere proporcionar una formación de posgrado de referencia que dé respuesta a las necesidades del sector. En este sentido, se pretende

In order to improve the quality of development cooperation activities being carried out in Catalonia, it is necessary to improve the skills of Catalan development actors. It is important that they have the necessary tools to be able to plan, develop and evaluate their actions in order to increase their impact on development.

For this reason, Catalan universities aim to provide internationally recognized postgraduate programs which respond to the needs of the sector. In this regard, the aim is to identify the Masters and

Estratègia 14 Estrategia Strategy

Augmentar les capacitats dels diferents actors de la cooperació per al desenvolupament, inclosos els universitaris, en temes de desenvolupament i de cooperació per al desenvolupament

Aumentar las capacidades de los diferentes actores de la cooperación para el desarrollo, incluidos los actores universitarios, en temas de desarrollo y de cooperación para el desarrollo

Enhance the skills of the different actors in development cooperation, including university actors, in issues of development and development cooperation

els cursos de màster i programes de doctorat relacionats amb el desenvolupament i la cooperació al desenvolupament que actualment es duen a terme a Catalunya i contrastar-los amb les necessitats del sector.

D'aquesta manera, s'identificaran les necessitats formatives que actualment no queden cobertes per tal de donar-hi una resposta formativa. En aquest exercici, es pretén fomentar, a més, l'establiment de sinergies entre les universitats catalanes.

Per tal d'incorporar les successives transformacions que es produeixen en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament, encaminades a la millora de l'eficàcia i de l'impacte d'aquesta, cal facilitar als i a les professionals d'aquest sector eines que els facilitin formar-se de manera contínua. En aquest sentit, es planteja oferir activitats de formació al llarg de la vida que permetin augmentar les capacitats dels i de les professionals de la cooperació al desenvolupament, tant pel que fa als que estan vinculats directament amb la CUD, com pel que fa a altres actors de cooperació al desenvolupament, siguin administracions públiques o ONGD.

identificar los cursos de máster y programas de doctorado relacionados con el desarrollo y la cooperación para el desarrollo que actualmente se llevan a cabo en Cataluña y contrastarlos con las necesidades del sector.

De esta manera se identificarán las necesidades formativas que actualmente no quedan cubiertas, con el fin de dar una respuesta formativa. En este ejercicio, se pretenden fomentar, además, el establecimiento de sinergias entre las universidades catalanas.

Para incorporar las sucesivas transformaciones que se producen en el ámbito de la cooperación para el desarrollo, encaminadas a la mejora de la eficacia y del impacto de ésta, es preciso facilitar a los profesionales de este sector herramientas que les faciliten formarse de manera continua. En este sentido, se plantea ofrecer actividades de formación a lo largo de la vida que permitan aumentar las capacidades de los profesionales de la cooperación al desarrollo, tanto los que están vinculados directamente con la CUD, como con respecto a otros actores de cooperación para el desarrollo, ya sean administraciones públicas u ONGD.

PhD courses relating to development and development cooperation which are currently being offered in Catalonia and compare them with the needs of the sector.

Any training needs which are not covered will thus be identified in order to provide an academic response. At the same time, the objective is to promote the establishment of synergies between Catalan universities in this respect.

In order to incorporate the on-going changes taking place in the area of development cooperation, which are aimed at improving its effectiveness and impact, it is necessary to provide professionals in this sector with tools which allow them to continue their on-going training. Along these lines, it is proposed to offer lifelong training activities which enhance the skills of professionals working for development cooperation, including those who are directly connected with UDC as well as other development cooperation actors, whether they are public administrations or NGOs.

Eix 4 Eje Line

Les universitats com a institucions que fomentin una ciutadania responsable

Recau sobre les institucions d'educació superior una responsabilitat important de contribuir a formar una ciutadania responsable. A més de formar professionals en les competències que són pròpies de la seva titulació, les universitats han d'estar en disposició de formar ciutadans i ciutadanes compromesos amb les desigualtats entre el nord i el sud, que comprenguin les interrelacions entre la seva acció diària i el seu impacte sobre aquesta realitat. Han de tenir la capacitat de reflexionar i d'actuar de manera crítica i conscient, contribuint al desenvolupament humà sostenible global. Han de saber exercir els seus drets i responsabilitats com a ciutadans i ciutadanes d'un món interdependent, contribuint a fer-lo més just i sostenible.

Per tant, la formació professional i científica que ofereixen les universitats ha d'anar acompanyada d'una formació en habilitats, actituds i valors

Las universidades como instituciones que fomenten una ciudadanía responsable

Recae sobre las instituciones de educación superior una responsabilidad importante de contribuir a formar una ciudadanía responsable. Además de formar profesionales en las competencias que son propias de su titulación, las universidades deben estar en disposición de formar ciudadanos y ciudadanas comprometidos con las desigualdades entre el Norte y el Sur, que comprendan las interrelaciones entre su acción diaria y su impacto sobre esta realidad. Deben tener la capacidad de reflexionar y actuar de manera crítica y consciente, contribuyendo al desarrollo humano sostenible global. Deben saber ejercer sus derechos y responsabilidades como ciudadanos y ciudadanas de un mundo interdependiente, contribuyendo a hacerlo más justo y sostenible.

Por tanto, la formación profesional y científica que ofrecen las universidades debe ir acompañada de una formación en habilidades,

Universities as institutions which promote a responsible society

A major responsibility falls upon higher education institutions with regard to their contribution to providing training for a responsible society. As well as training professionals in the skills which relate to their degrees, universities need to be prepared to provide training for a society which is socially committed to redressing inequalities between North and South, and which understands the relationship between daily actions and their impact on this reality. The citizens need to have the capacity to reflect and act critically and conscientiously, contributing to sustainable global human development. They need to know how to exercise their rights and responsibilities as citizens of an independent world, contributing to make it fairer and more sustainable.

que permetin als i a les estudiants entendre i actuar tenint en compte tots els aspectes de l'activitat humana, a més de participar de manera activa en la societat. S'ha de convertir en una formació integral de les persones orientada al compromís i l'acció per prendre consciència de les desigualtats existents i de les seves causes, i també del seu rol en la construcció d'unes estructures més justes. En definitiva, cal contribuir a una implicació decidida de les universitats a formar una ciutadania global, respectuosa amb els drets humans i compromesa amb el desenvolupament sostenible.

Una oportunitat en aquest sentit que s'hauria d'aprofitar al màxim és el procés de canvi que s'està produint a les universitats catalanes en el marc de la construcció de l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES).

actitudes y valores que permitan a los y las estudiantes entender y actuar teniendo en cuenta todos los aspectos de la actividad humana, además de participar de forma activa en la sociedad. Se debe convertir en una formación integral de las personas, orientada al compromiso y la acción, para tomar conciencia de las desigualdades existentes y de sus causas, así como de su función en la construcción de unas estructuras más justas. En definitiva, hay que contribuir a una implicación decidida de las universidades a formar una ciudadanía global, respetuosa con los derechos humanos y comprometida con el desarrollo sostenible.

Una oportunidad en este sentido que se debería aprovechar al máximo es el proceso de cambio que se está produciendo en las universidades catalanas en el marco de la construcción del Espacio Europeo de Educación Superior (EEES). En este sentido, hay que tener en cuenta

As a result, the professional and scientific training offered by universities needs to be accompanied by training in skills, attitudes and values which allow students to understand and act in accordance with all aspects of human activity, as well as actively participating in society. The training needs to become comprehensively orientated towards social commitment and consciousness-raising action regarding existing inequalities and their causes, as well as our role in the construction of fairer structures. In short, it is necessary to contribute to a decisive commitment by universities to create a global society which is respectful with human rights and committed to sustainable development.

One opportunity along these lines which should be fully exploited is the process of change which is now taking place in Catalan universities

En aquest sentit, cal tenir en compte que un dels aspectes claus de l'EEES és la nova orientació dels estudis superiors vers l'adquisició de competències com a resultat de l'aprenentatge, enteses aquestes com una combinació dinàmica de coneixements, habilitats, actituds i responsabilitats que han d'assolir els estudiants com a futurs professionals.

Les competències transversals que els estudiants han d'adquirir inclouen el compromís ètic, el reconeixement de la diversitat i de la pluralitat d'idees, de persones i de situacions, i també el raonament crític, el treball en equip de caràcter interdisciplinari, l'adaptació a noves situacions, la iniciativa i l'esperit emprenedor, i la sensibilitat envers temes mediambientals. L'EEES reconeix la formació ètica i l'educació per a la ciutadania dels estudiants universitaris com a part de la seva formació,

que uno de los aspectos claves del EEES es la nueva orientación de los estudios superiores hacia la adquisición de competencias como resultado del aprendizaje, entendidas como una combinación dinámica de conocimientos, habilidades, actitudes y responsabilidades que deben alcanzar los estudiantes como futuros profesionales.

Las competencias transversales que los estudiantes deben adquirir incluyen el compromiso ético y el reconocimiento de la diversidad y la pluralidad de ideas, personas y situaciones, así como el razonamiento crítico, el trabajo en equipo de carácter interdisciplinario, la adaptación a nuevas situaciones, la iniciativa y el espíritu emprendedor, y la sensibilidad hacia temas medioambientales. El EEES reconoce la formación ética y la educación para la ciudadanía de los estudiantes universitarios como parte de su formación, y ofrece la oportunidad de incorporar nuevas formas de aprendizaje en valores a los currícula

as part of the construction of the European Higher Education Area (EHEA). It should be taken into account that one of the key aspects of the EHEA is the new orientation of higher studies towards the acquisition of skills as a result of learning, which are viewed as a dynamic combination of knowledge, skills, attitudes and responsibilities which need to be acquired by students along the way to becoming future professionals.

The mainstream skills which the students need to acquire include ethical commitment, recognition of the diversity and plurality of ideas, people and situations, as well as critical reasoning, interdisciplinary teamwork, adaptation to new situations, initiative and entrepreneurial spirit and awareness of environmental issues. The EHEA recognises the ethical training of students for society as a fundamental part of

Estratègia 15 Estrategia Strategy

Impulsar la introducció de manera transversal de la formació en desenvolupament i cooperació per al desenvolupament als plans d'estudis

Impulsar la introducció de manera transversal de la formació en desenvolupament i cooperació per al desenvolupament en els plans de estudis

Promote the mainstream introduction of training in development and development cooperation to curricula

i ofereix una oportunitat per incorporar noves formes d'aprenentatge en valors en els curricula acadèmics mitjançant l'obtenció de crèdits per la participació en activitats de solidaritat i cooperació. És evident que aquest context de canvi significa una oportunitat per introduir qüestions vinculades a l'educació per al desenvolupament en la formació dels estudiants universitaris^{XIII}.

Davant d'aquests reptes i oportunitats, es proposa que les universitats públiques catalanes impulsin la introducció de forma transversal de la formació en desenvolupament i cooperació per al desenvolupament als plans d'estudis de totes les carreres universitàries.

D'altra banda, es vol apostar per oferir activitats universitàries de cooperació basades en les metodologies d'aprenentatge servei: aprenentatge en valors basat en una experiència vivencial de prestació de servei sobre la qual es reflexiona.

académicos mediante la obtención de créditos por la participación en actividades de solidaridad y cooperación. Es evidente que este contexto de cambio significa una oportunidad para introducir cuestiones vinculadas a la educación para el desarrollo en la formación de los estudiantes universitarios^{XIII}.

Ante estos retos y oportunidades, se propone que las universidades públicas catalanas introduzcan la vertiente de la cooperación para el desarrollo en los planes de estudios de todas las carreras universitarias que ofrecen.

Por otro lado, se quiere apostar por ofrecer actividades universitarias de cooperación basadas en las metodologías de aprendizaje-servicio: aprendizaje en valores basado en una experiencia vivencial de prestación de servicio sobre la que se reflexiona.

their education and offers an opportunity to incorporate new forms of education in values into the academic curriculum through the recognition of credits for participation in social awareness and cooperation activities. It is clear that this context of change offers an opportunity to introduce issues which are connected to education for development into the training and education of university students^{XIII}.

In view of these challenges and opportunities, we propose that Catalan public universities should promote the mainstream introduction of training in development and development cooperation to curricula in all university degree courses.

It is also proposed that a commitment should be made to offering university cooperation activities based on the methodologies of service learning: education in values, based on real-life experiences of service provision, on which reflections are made.

Es fomentarà la introducció de la vessant del desenvolupament i de la cooperació per al desenvolupament com a tema transversal que es tingui en compte en tots els plans d'estudis de totes les titulacions que ofereixen les universitats. L'objectiu principal que es vol assolir és que quan els i les estudiants universitaris finalitzin els seus estudis s'apreciï una millora en el seu coneixement i la seva capacitat d'anàlisi crític sobre les interrelacions existents al món, així com de la seva responsabilitat i capacitat de contribuir al desenvolupament humà sostenible.

Se fomentará la introducción de la vertiente del desarrollo y de la cooperación para el desarrollo como tema transversal que se tenga en cuenta en todos los planes de estudios de todas las titulaciones que ofrecen las universidades. El objetivo principal que se quiere alcanzar es que cualquier estudiante universitario, cuando termine sus estudios, haya mejorado sus conocimientos y su capacidad de análisis crítica sobre las interrelaciones existentes en el mundo y de su responsabilidad y capacidad para contribuir al desarrollo humano sostenible.

The introduction to the field of development and development cooperation will be promoted as a mainstream subject that is taken into account in all curricula of all the degree courses that universities offer. The main objective to be achieved is that when university students finish their studies an improvement can be observed in their knowledge and ability for critical analysis of the existing interrelationships in the world, as well as their responsibility and ability to contribute to sustainable human development.

Estratègia 16 Estrategia Strategy

Promoure la incorporació d'activitats de solidaritat i cooperació i el seu reconeixement amb crèdits europeus

Promover la incorporación de actividades de solidaridad y cooperación y su reconocimiento con créditos europeos

Promote the incorporation of social awareness and cooperation activities and their recognition with European credits

Estratègia 17 Estrategia Strategy

Fomentar la col·laboració entre universitats i altres actors en programes conjunts d'educació per al desenvolupament

Fomentar la colaboración entre universidades y otros actores en programas conjuntos de educación para el desarrollo

Promote collaboration between universities and other actors in joint programmes of education for development

Es promourà la incorporació d'activitats de solidaritat i cooperació i el seu reconeixement amb crèdits europeus (sistema europeu de transferència de crèdits, ECTS) segons el que s'estableix a la Llei orgànica 6/2001. Aquestes activitats han de tenir com a objectius específics conèixer altres realitats socials, desenvolupar l'esperit crític i l'anàlisi reflexiva sobre aquesta realitat social concreta per fomentar canvis d'actitud, promoure el compromís amb la comunitat a través de la participació com a agents de canvi per contribuir al bé comú, conèixer el teixit associatiu i les xarxes socials, i contribuir a la formació d'una ciutadania responsable i la millora de la qualitat de vida i la igualtat d'oportunitats del col·lectiu beneficiari. En definitiva, fomentar l'educació d'una ciutadania responsable i conscient de les interrelacions internacionals i els impactes que les nostres decisions tenen sobre les vides d'altres persones^{XIV}.

Es treballarà per enfortir la relació entre la universitat i la resta d'agents públics i privats de la cooperació, i per afavorir instruments i marcs que permetin una col·laboració més estreta entre ells. A més, es fomentarà el reconeixement de la universitat com a actor fonamental de l'educació per al desenvolupament.

Se promoverá la incorporación de actividades de solidaridad y cooperación y su reconocimiento con créditos europeos (Sistema Europeo de Transferencia de Créditos, ECTS) según lo establecido en la Ley Orgánica 6/2001. Estas actividades deben tener como objetivos específicos conocer otras realidades sociales, desarrollar el espíritu crítico y el análisis reflexivo sobre esta realidad social concreta para fomentar cambios de actitud, promover el compromiso con la comunidad a través de la participación como agentes de cambio para contribuir al bien común, conocer el tejido asociativo y las redes sociales, y contribuir a la sensibilización y la mejora de la calidad de vida y la igualdad de oportunidades del colectivo beneficiario. En definitiva, fomentar la educación de ciudadanos responsables y conscientes de las interrelaciones internacionales y el impacto que nuestras decisiones tienen sobre las vidas de otras personas^{XIV}.

Se trabajará para fortalecer la relación entre la universidad y el resto de agentes públicos y privados de la cooperación, y para favorecer instrumentos y marcos que permitan una colaboración más estrecha entre ellos, con el fin de promover y dar más visibilidad a la educación para el desarrollo. Además, se fomentará el reconocimiento de la universidad como actor primordial de la educación para el desarrollo.

The incorporation of social awareness and cooperation activities will be promoted, as will their recognition with European credits (European Credit Transfer System, ECTS) in accordance with the provisions of Spanish Organic Law 6/2001. These activities need to have the following specific objectives: awareness of other social realities, the development of critical reasoning and thoughtful analysis regarding this particular social reality in order to achieve attitude changes, promote social commitment in the community through their participation as change agents to contribute to the common good, understand the associative fabric of social networks, contribute to training a responsible society, and achieving an improvement in the quality of life and equal opportunities for the beneficiaries. In short, to promote the education of a responsible society who is fully aware of international interrelations and the impact which its decisions have on the lives of other people^{XIV}.

An effort will be made not only to strengthen the relationship between the universities and other public and private cooperation agents, but also to support the instruments and frameworks which allow a closer collaboration between these agents. Universities will also foster recognition as fundamental players in education for development.

E

Eix 5 Eje Line

Una CUD plenament institucionalitzada en el si de les universitats

Per tal de poder augmentar la qualitat i l'impacte de la cooperació universitària per al desenvolupament, així com avançar en el compromís de les universitats catalanes amb el desenvolupament dels països socis i amb la formació de professionals i d'una ciutadania responsables, aquesta ha d'incidir en diverses esferes de l'activitat universitària, esdevenint un element diferenciat i alhora transversal en la seva vertebració. Més enllà del reconeixement de la importància del compromís universitari en la realització d'accions als països socis, també cal que es reconegui la tasca que la CUD duu a terme en el nostre entorn, tant pel que fa a la formació d'una ciutadania responsable, com a la formació de professionals de la cooperació al desenvolupament.

Una CUD plenamente institucionalizada en el seno de las universidades

Para poder aumentar la calidad y el impacto de la cooperación universitaria para el desarrollo que llevan a cabo las universidades, ésta ha de incidir en diversas esferas de la actividad universitaria, convirtiéndose en un elemento diferenciador y a la vez transversal en su vertebración. Más allá del reconocimiento de la importancia del compromiso universitario en la realización de acciones en los países socios, también es necesario que se reconozca la labor que la CUD lleva a cabo en nuestro entorno, tanto en la formación de una ciudadanía responsable como en la formación de profesionales de la cooperación para el desarrollo.

A fully institutionalised UDC established at the heart of the universities

In order to be able to increase the quality and impact of university development cooperation, as well as advancing the commitment of Catalan universities towards the development of partner countries and the training of professionals and responsible citizens, UDC needs to have an influence on different spheres of university activity, becoming a simultaneously differentiated and mainstream element in its structure. Beyond the recognition of the importance of university commitment to the execution of actions in partner countries, it is also necessary to acknowledge the work that UDC carries out in

Aquest ple reconeixement de la CUD passa necessàriament per la normalització d'aquesta en el si de les universitats, equiparant-la a les altres activitats que s'hi duen a terme. És per aquest motiu que resulta imprescindible que la CUD estigui plenament institucionalitzada en les universitats, visualitzant el compromís efectiu d'aquestes respecte a la CUD.

En aquest sentit, es proposa emprendre accions que incideixin en la consolidació plena de la CUD com un element més de les universitats públiques catalanes, tant pel que fa al reconeixement acadèmic i professional de la CUD, com de les unitats responsables d'aquesta a les universitats.

Este pleno reconocimiento de la CUD pasa necesariamente por su normalización en el seno de las universidades, equiparándola al resto de actividades que se llevan a cabo. Es por este motivo que resulta imprescindible que la CUD esté plenamente institucionalizada en el ámbito de las universidades, visualizando el compromiso efectivo de éstas respecto a la CUD.

En este sentido, se propone emprender acciones que pongan énfasis en la plena consolidación de la CUD como un elemento más de las universidades públicas catalanas, tanto en lo referente al reconocimiento académico y profesional de la CUD como de las

D'altra banda, es proposa anar un pas més enllà en aquest sentit i fomentar la comprensió de l'acció en CUD com un element propi de les universitats que ha de representar la consideració del seu compromís per al desenvolupament humà com un veritable fet distintiu d'excel·lència.

unidades responsables de ésta en las universidades. Por otra parte, se propone ir un paso más allá en este sentido y fomentar la comprensión de la acción en la CUD como un elemento propio de las universidades que debe representar la consideración de su compromiso para el desarrollo humano como un verdadero hecho distintivo de excelencia.

our society, both in terms of training of a responsible society and the training of professionals in development cooperation.

This full recognition of UDC necessarily involves its standardisation within universities, being placed on the same level as the other activities being carried out. For this reason, it is essential that UDC is fully institutionalised in the universities, showing their clear commitment with regard to UDC.

In this respect, it is proposed that actions be taken to influence the full consolidation of UDC as an element of Catalan public universities, both in terms of academic and professional recognition of UDC and the units who are responsible for it at the universities. It is also proposed to take a further step in this direction and promote the understanding of UDC action as a distinguishing element of the universities which represents their commitment to human development as a distinctive act of excellence.

Estratègia 18 Estrategia Strategy

Transversalitzar i normalitzar la CUD i consolidar-la entre les prioritats institucionals

Transversalizar y normalizar la CUD y consolidarla entre las prioridades institucionales

Mainstream and standardise UDC and consolidate it among the institutional priorities

Per tal d'assolir l'objectiu principal d'aquest *Pla CUD*, cal adoptar una visió estratègica i sistemàtica de la CUD que vagi més enllà del tractament ad hoc d'iniciatives puntuals. Així, la CUD s'ha d'integrar en el procés de planificació de l'activitat universitària, des del nivell més abstracte de l'organització, les polítiques i els objectius, fins al més concret de la transformació dels curricula, les metodologies d'ensenyament o el desenvolupament de competències socials.

Cal promoure un procés intern decidit i profund en les universitats públiques catalanes d'incorporació de la CUD com a element

Para alcanzar el objetivo principal de este *Plan CUD*, hay que adoptar una visión estratégica y sistemática de la CUD que vaya más allá del tratamiento ad hoc de iniciativas puntuales. Así, la CUD tiene que integrarse en el proceso de planificación de la actividad universitaria, desde el nivel más abstracto de la organización, las políticas y los objetivos, hasta el más concreto de la transformación de los curricula, las metodologías de enseñanza o el desarrollo de competencias sociales.

Hay que promover un proceso interno decidido y profundo en las universidades públicas catalanas de incorporación de la CUD como

In order to achieve the main principle of this *UDC Plan*, it is necessary to adopt a strategic and systematic vision of UDC which goes beyond the ad hoc treatment of one-off initiatives. UDC needs to be integrated into the planning process covering university activities, from the most abstract level of organisation, policy and objectives to the more concrete level of transformation of curricula, teaching methodologies and the development of social skills.

It is necessary to promote a decisive and deep-seated internal process within Catalan public universities regarding the incorporation of UDC as a strategic element in the determination of actions by

estratègic en la determinació de l'acció de les universitats del nostre país. En aquest sentit, la CUD ha d'adquirir una rellevància significativa en la definició d'estratègies, impregnant tant les instàncies administratives com les activitats docents i de recerca. Així doncs, es proposa fomentar la consolidació de la CUD en les línies estratègiques institucionals i d'actuació de les universitats públiques catalanes, és a dir, en els estatuts, els reglaments, els plans de govern i els plans estratègics d'aquestes.

elemento estratégico en la determinación de la acción de las universidades de nuestro país. En este sentido, la CUD debe adquirir una relevancia significativa en la definición de estrategias, impregnando tanto las instancias administrativas como las actividades docentes y de investigación. Así pues, se propone fomentar la consolidación de la CUD en las líneas estratégicas institucionales y de actuación de las universidades públicas catalanas, es decir, en los estatutos, los reglamentos, los planes de gobierno y los planes estratégicos de las mismas.

universities in Catalonia. In this regard, UDC needs to take on a significant importance in the definition of strategies, with access to both administrative bodies and teaching and research activities. Therefore, it is proposed to promote UDC within the lines of action and the strategic institutional lines of Catalan public universities, that is, within their statutes, regulations, master plans and strategic plans.

Estratègia 19 Estrategia Strategy

Adequar les unitats responsables de la CUD als nous reptes i a la rellevància de la CUD

Adequar las unidades responsables de la CUD a los nuevos retos y a la relevancia de la CUD Adapt the units responsible for UDC to the new challenges and to the importance of the UDC

En aquest procés de normalització i transversalització de la CUD a les universitats públiques catalanes, a les oficines i els centres de cooperació universitària per al desenvolupament els correspon un paper destacat, ja que hauran de liderar-ne la implementació i vetllar perquè es porti a terme.

És per aquest motiu que cal adequar les unitats responsables de la CUD als nous reptes que planteja aquest pla. En aquest sentit, cal assegurar que aquestes unitats siguin els punts focals de les accions que, des de diferents àmbits, les universitats públiques catalanes duguin a terme amb institucions d'educació superior dels països socis.

En este proceso de normalización y transversalización de la CUD en las universidades públicas catalanas, a las oficinas y los centros de cooperación universitaria para el desarrollo les corresponde un papel destacado, ya que tendrán que liderar su implementación y velar para que se lleve a cabo.

Es por este motivo que es necesario adecuar las unidades responsables de la CUD a los nuevos retos que plantea este plan. En este sentido, hay que asegurar que estas unidades sean los puntos focales de las acciones que, desde diferentes ámbitos, las universidades públicas catalanas lleven a cabo con instituciones de educación superior de los países socios.

The offices and centres of university development cooperation play a major role in this process of standardisation and mainstreaming of UDC in Catalan public universities, since they need to take the lead in its implementation and ensure that it is carried out effectively.

For this reason it is necessary to adapt the units responsible for UDC to the new challenges established by this plan. In this sense, it is important to assure that these units are the focal points for all activities which Catalan public universities carry out together with higher education institutions in the partner countries.

Estratègia 20 Estrategia Strategy

Impulsar el reconeixement acadèmic i professional de les persones activament implicades en tasques de cooperació per al desenvolupament

Impulsar el reconocimiento académico y profesional de las personas activamente implicadas en tareas de cooperación para el desarrollo

Promote academic and professional recognition of the people who are actively involved in tasks of development cooperation

Un altre aspecte clau a l'hora de fomentar la institucionalització de la CUD en totes les activitats universitàries, és el reconeixement acadèmic i professional de les persones activament implicades en tasques de cooperació per al desenvolupament. Cal impulsar que es reconeguin aquestes activitats per mitjà de crèdits i plans de desenvolupament professional, i que hi hagi un reconeixement més gran dels projectes de recerca per al desenvolupament finançats per fons de cooperació i avaluats per les agències de qualitat com a activitats de recerca.

Otro aspecto clave a la hora de fomentar la institucionalización de la CUD en todas las actividades universitarias es el reconocimiento académico y profesional de las personas activamente implicadas en tareas de cooperación para el desarrollo. Hay que impulsar que se reconozcan estas actividades mediante créditos y planes de desarrollo profesional, y que haya un mayor reconocimiento de los proyectos de investigación para el desarrollo financiados por fondos de cooperación y evaluados por las agencias de calidad como actividades de investigación.

Another key issue when promoting the institutionalisation of UDC in all university tasks is the academic and professional recognition of the people who are actively involved in development cooperation actions. It is important to ensure the recognition of these activities through credits and professional development plans. At the same time a greater recognition of research projects aimed at development, financed by cooperation funds and evaluated as research activities by high-quality agencies, has to be achieved.

Estratègia 21 Estrategia Strategy**Fomentar que la CUD sigui reconeguda com a element distintiu i d'excel·lència de les universitats catalanes**

Fomentar que la CUD sea reconocida como elemento distintivo y de excelencia de las universidades catalanas

Promote the recognition of UDC as a distinctive element of excellence in Catalan universities

La cooperació universitària per al desenvolupament ha de tenir un paper important en la tendència actual d'especialització i definició de perfils distintius en l'àmbit universitari. En aquest sentit, la CUD ha de ser reconeguda com a element d'excel·lència i de perfil diferencial de les universitats públiques catalanes.

D'aquesta manera, es proposa incidir en el fet que la CUD formi part de l'estratègia de priorització institucional que ajuda les universitats a definir les seves prioritats i a diferenciar-se de la resta. Les universitats públiques catalanes es comprometen amb aquest pla

La cooperación universitaria para el desarrollo debe tener un papel importante en la tendencia actual de especialización y definición de perfiles distintivos en el ámbito universitario. En este sentido, la CUD debe ser reconocida como elemento de excelencia y de perfil diferencial de las universidades públicas catalanas.

De esta manera, se propone hacer hincapié en que la CUD forme parte de la estrategia de priorización institucional que ayuda a las universidades a definir sus prioridades y diferenciarse del resto. Las universidades públicas catalanas se comprometen con este plan

University development cooperation needs to play an important role in the current trend towards specialisation and definition of distinctive profiles in the university sector. As such, UDC needs to be recognised as an element of excellence, with a differential profile, within Catalan public universities.

Therefore, we propose to stress the fact that UDC forms part of the strategy of institutional prioritisation that helps universities define their priorities and differentiate themselves from the others. Catalan public universities have committed themselves to this plan to give

a atorgar a la CUD un lloc destacat dins de l'estratègia universitària i a utilitzar-la com a element per desenvolupar un perfil distintiu centrat en la responsabilitat global de les universitats. Les relacions de les universitats públiques catalanes amb institucions d'educació superior i de recerca als països socis han de contribuir a fomentar el perfil de les universitats catalanes com a universitats amb una forta orientació internacional i al mateix temps compromeses amb el desenvolupament humà global.

a conferir a la CUD un puesto destacado dentro de la estrategia universitaria y a utilizarla como elemento para desarrollar un perfil distintivo centrado en la responsabilidad global de las universidades. Las relaciones de las universidades públicas catalanas con instituciones de educación superior y de investigación en los países socios deben contribuir a fomentar el perfil de las universidades catalanas como universidades con una fuerte orientación internacional, pero al mismo tiempo comprometidas con el desarrollo humano global.

UDC a major role in university strategy and to use it as an element to develop a distinctive profile focused on the global responsibility of universities. The relations between Catalan public universities and higher education and research institutions in partner countries need to contribute to promoting the profile of Catalan universities as highly internationally-orientated universities which are also committed to global human development.

Eix 6

Eje Line

La Universitat de Catalunya

Les universitats públiques catalanes han dut a terme els darrers anys, i duen a terme en l'actualitat, accions en matèria de CUD de manera individual. Reconeixent la importància cabdal d'aquestes activitats i iniciatives de cada universitat, el *Pla CUD* posa les bases per fomentar l'acció coordinada de les universitats públiques catalanes, amb l'objectiu d'aconseguir encara un impacte més gran de la CUD catalana, tant als països socis com a Catalunya. Impulsant la focalització de cada universitat en els àmbits en què hagi adquirit una major especialització, es proposa unir esforços per actuar

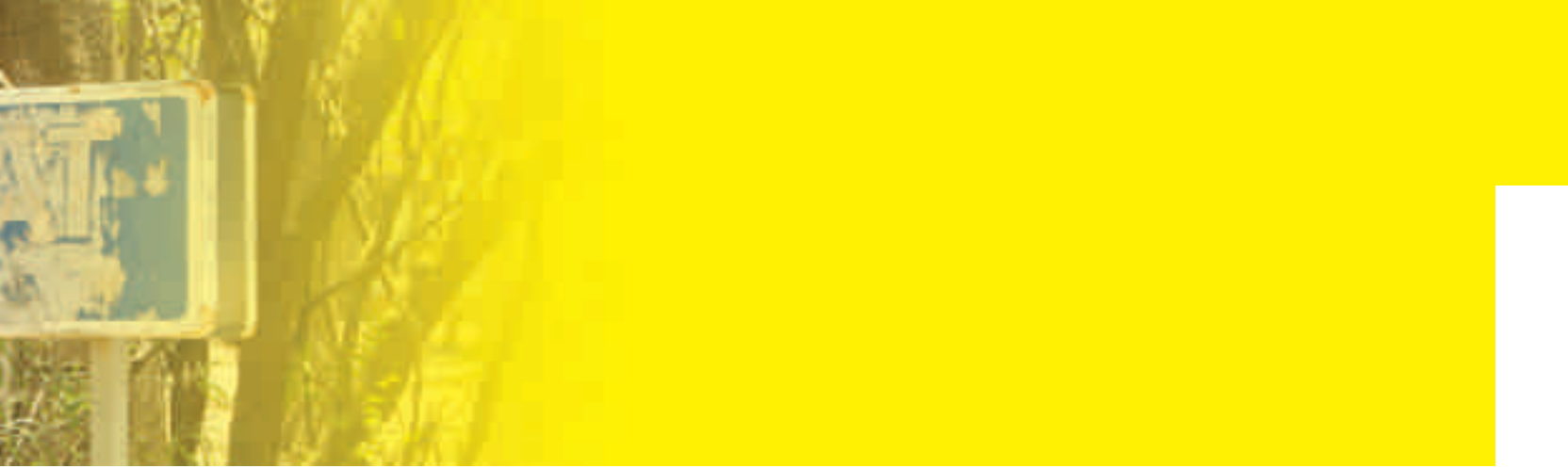
La Universidad de Cataluña

Las universidades públicas catalanas han llevado a cabo los últimos años, y llevan a cabo en la actualidad, acciones en materia de CUD de manera individual. Reconociendo la importancia capital de estas actividades e iniciativas de cada universidad, el *Plan CUD* sienta las bases para fomentar la acción coordinada de las universidades públicas catalanas, con el objetivo de conseguir aún un mayor impacto de la CUD catalana, tanto en los países socios como en Cataluña. Impulsando la focalización de cada universidad en los ámbitos en los que haya adquirido mayor especialización, se propone unir

The University of Catalonia

Over recent years, Catalan public universities have been carrying out UDC actions on an individual basis. Recognising the vital importance of these activities and initiatives by each university, the *UDC Plan* lays down the basis for coordinated action by Catalan public universities, with the aim of achieving a greater impact from Catalan UDC, both in partner countries and in Catalonia. Promoting the focus of each university in the areas in which they have greater expertise, we propose to join our forces to act together, thus promoting the

conjuntament, promovent la interdisciplinarietat i les complementarietats existents en el sistema universitari públic català.

També és indispensable establir ponts de diàleg entre les universitats i la resta d'actors de desenvolupament i les administracions públiques del nostre país. En definitiva, cal que es reconegui de manera efectiva el rol de la CUD en el desenvolupament dels països socis i que es prenguin en consideració les característiques i les necessitats pròpies d'aquesta.

L'objectiu principal d'aquest darrer eix és, per tant, consolidar la col·laboració interuniversitària per al benefici de cada universitat i del conjunt del sistema universitari públic català, a més de fomentar l'establiment de sinergies entre les universitats i la resta d'actors de desenvolupament del nostre país.

esfuerzos para actuar conjuntamente, promoviendo la interdisciplinariedad y las complementariedades existentes en el sistema universitario público catalán.

También es indispensable establecer puentes de diálogo entre las universidades y demás actores de desarrollo y las administraciones públicas de nuestro país. En definitiva, es necesario que se reconozca de manera efectiva el papel que la CUD juega en el desarrollo y que se tomen en consideración sus características y necesidades propias.

El objetivo principal de este último eje es, por tanto, consolidar la colaboración interuniversitaria para el beneficio de cada universidad y del conjunto del sistema universitario público catalán, además de fomentar el establecimiento de sinergias entre las universidades y demás actores de desarrollo de nuestro país.

interdisciplinary and complementary nature existing within Catalan public university system.

It is also essential to build bridges for dialogue between the universities and other development actors and public administrations in Catalonia. In short, it is important that the role of UDC in the development of partner countries is effectively recognised and that its characteristics and needs are taken into account.

The main objective of this last goal is, therefore, to consolidate inter-university cooperation for the benefit of each university and the entire Catalan public university system, as well as to promote synergies between universities and other development actors in Catalonia.

Estratègia 22 Estrategia Strategy**Consolidar la Comissió de Cooperació Universitària per al Desenvolupament de l'ACUP**

Consolidar la Comisión de Cooperación Universitaria para el Desarrollo de la ACUP

Consolidate the ACUP's Commission for University Development Cooperation

Com a espai de millora de la concertació i coordinació de les activitats de cooperació universitària per al desenvolupament de les vuit universitats públiques catalanes, es proposa potenciar i consolidar la Comissió de Cooperació Universitària per al Desenvolupament de l'ACUP (Comissió CUD), definint les seves funcions i els seus àmbits d'actuació, i també promovent programes conjunts i actuant com a plataforma per concertar i donar resposta a situacions que ho requereixin.

Como espacio de mejora de la concertación y coordinación de las actividades de cooperación universitaria para el desarrollo de las ocho universidades públicas catalanas, se propone potenciar y consolidar la Comisión de Cooperación Universitaria para el Desarrollo de la ACUP (Comisión CUD), definiendo sus funciones y ámbitos de actuación, así como promoviendo programas conjuntos y actuando como plataforma para concertar y dar respuesta a las situaciones que lo requieran.

As a space for improvement of the harmonisation and coordination of activities of university development cooperation activities by the eight Catalan public universities, we propose to strengthen and consolidate the ACUP's Commission for University Development Cooperation (UDC Commission), defining its functions and areas of action, as well as promoting joint programmes and acting as a platform to harmonise and provide responses to those situations that require them.

Estratègia 23 Estrategia Strategy**Establir espais de diàleg amb les administracions públiques**

Establecer espacios de diálogo con las administraciones públicas

Set up spaces for dialogue with public administrations

Per tal de fomentar la incorporació de l'educació superior a les polítiques de cooperació per al desenvolupament, i també per desenvolupar eines i instruments adequats per promoure les activitats de CUD, s'establiran espais de diàleg entre la Comissió CUD i les administracions públiques.

La institucionalització d'aquests espais de diàleg ha d'afavorir la definició d'una política pública de cooperació per al desenvolupament que reconegui el rol de l'educació superior en el desenvolupament, consolidant els aspectes vinculats a l'educació superior i la recerca com un element prioritari d'aquesta, i també com a element transversal a les activitats de cooperació per al desenvolupament.

Para fomentar la incorporación de la educación superior en las políticas de cooperación para el desarrollo, y también para desarrollar herramientas e instrumentos adecuados para promover las actividades de CUD, se establecerán espacios de diálogo entre la Comisión CUD y las administraciones públicas.

La institucionalización de estos espacios de diálogo debe permitir la definición de una política pública de cooperación para el desarrollo que reconozca el rol de la educación superior en el desarrollo, consolidando los aspectos vinculados a la educación superior y la investigación como un elemento prioritario de ésta, y también como elemento transversal de las actividades de cooperación para el desarrollo.

In order to promote the incorporation of higher education in the policies of development cooperation, as well as to develop tools and instruments which are adapted to promoting UDC activities, spaces for dialogue between the UDC Commission and public administrations will be set up.

The institutionalisation of these spaces for dialogue will assist in the definition of a public policy on development cooperation that recognises the role played by higher education in development, consolidating those aspects which are linked to higher education and research as a priority element of the policy, as well as being a mainstream element of development cooperation activities.

Estratègia 24 Estrategia Strategy

Potenciar el treball en xarxa i crear fòrums de diàleg amb altres actors de la cooperació per al desenvolupament de la societat catalana

Potenciar el trabajo en red y crear foros de diálogo con otros actores de la cooperación para el desarrollo

Strengthen networking and create forums for dialogue with other development cooperation actors in the Catalan society

D'altra banda, aquest reconeixement ha d'anar acompanyat de la definició d'instruments específics que permetin desplegar una CUD de qualitat. Igualment, aquests espais han de servir com a canal per reforçar el diàleg amb totes les instàncies públiques implicades, és a dir, no només el departament responsable de la cooperació per al desenvolupament, sinó també els departaments amb competències en l'àmbit de l'educació superior, la recerca i la innovació. D'aquesta manera, es pretén avançar cap a un grau més alt de coherència de polítiques per al desenvolupament. Finalment, i per garantir tot això, cal reforçar el pes i la capacitat d'incidència de les universitats en els espais de decisió i de concertació.

Por otra parte, este reconocimiento debe ir acompañado de la definición de instrumentos específicos que permitan desplegar una CUD de calidad. Igualmente, estos espacios deben permitir aumentar la coordinación y la implicación entre los diferentes departamentos involucrados, es decir, no sólo el departamento responsable de la cooperación para el desarrollo, sino también los departamentos con competencias en el ámbito de la educación superior, la investigación y la innovación. De esta manera se pretende avanzar hacia un mayor grado de coherencia de políticas para el desarrollo. Finalmente, y para garantizar todo esto, hay que reforzar el peso y la capacidad de incidencia de las universidades en los espacios de decisión y concertación.

This recognition also needs to be accompanied by the definition of specific instruments which allow the deployment of a high-quality UDC. Similarly, these spaces need to act as a channel to reinforce the dialogue with all the public bodies involved, that is, not only with the department responsible for development cooperation, but also with those departments which have competences in the field of higher education, research and innovation. The aim of this is to move towards a higher level of consistency with regard to policies on development. Lastly, in order to guarantee all of the above, it is important to reinforce the weight and capacity for influence of universities in the spaces set up for decision-making and coordination.

Les universitats creen coneixement de summa importància per al desenvolupament. Altres actors de cooperació el poden aprofitar i utilitzar en les accions de cooperació al desenvolupament que emprenguin. Igualment, els actors de desenvolupament tenen la necessitat de fomentar la creació de nous coneixements, procés en el qual les universitats els poden acompanyar i donar suport.

En aquest sentit, es proposa fomentar i potenciar el treball en xarxa entre els diversos actors de cooperació al desenvolupament de l'àmbit català, creant fòrums de diàleg permanent i institucionalitzat.

Las universidades crean conocimiento de suma importancia para el desarrollo. Otros actores de cooperación lo pueden aprovechar y utilizar en las acciones de cooperación para el desarrollo que emprendan. Igualmente, los actores de desarrollo tienen la necesidad de fomentar la creación de nuevos conocimientos, proceso en el que las universidades los pueden acompañar y apoyar.

En este sentido, se propone fomentar y potenciar el trabajo en red entre los diversos actores de cooperación para el desarrollo del ámbito catalán, creando foros de diálogo permanente e institucionalizado. Estos espacios deben permitir aumentar los flujos

Universities believe that knowledge is of the utmost importance to development. Other cooperation actors can take advantage of this knowledge and use it as part of the development cooperation actions that they carry out. Similarly, development actors have a need to promote the creation of new knowledge, a process in which universities can accompany them and provide them with support.

In this regard, we propose to promote and strengthen networking between the various development cooperation actors in the Catalan sphere of influence, to create permanent and institutionalised forums for dialogue. These spaces need to allow the increase in the flow

Estratègia 25 Estrategia Strategy**Contribuir de manera activa a crear, difondre i compartir nous coneixements sobre la cooperació universitària per al desenvolupament**

Contribuir de manera activa a crear, difundir y compartir nuevos conocimientos sobre la cooperación universitaria para el desarrollo

Actively contribute to the creation, dissemination and sharing of new knowledge on university development cooperation

Aquests espais han de permetre augmentar els fluxos d'informació i coneixement, cosa que revertirà en la millora dels processos i les accions de cooperació per al desenvolupament, i també fomentar el treball coordinat i conjunt entre les universitats públiques catalanes i altres actors de la cooperació per al desenvolupament.

Es fomenatarà de manera decidida la creació i la difusió de nous coneixements sobre la CUD que contribueixin, d'una banda, a fer-la més visible i, de l'altra, a fomentar-ne la reflexió crítica i la millora contínua.

de información y conocimiento, lo que revertirá en la mejora de los procesos y las acciones de cooperación para el desarrollo, así como fomentar el trabajo coordinado y conjunto entre las universidades públicas catalanas y otros actores de la cooperación para el desarrollo.

Se fomentará de manera decidida la creación y la difusión de nuevos conocimientos sobre la CUD que contribuyan, por un lado, a hacerla más visible y, por otro, a fomentar la reflexión crítica y su mejora continua.

of information and knowledge, which will lead to the improvement of processes and development cooperation actions, as well as the promotion of coordinated and joint tasks between Catalan public universities and other actors in development cooperation.

The creation and dissemination of new knowledge on UDC will be promoted decisively in order to contribute, on the one hand, to making it more visible and on the other, to promoting critical reflection and continuous improvement.

Estratègia 26 Estrategia Strategy

Diversificar i ampliar les vies de finançament

Diversificar y ampliar las vías de financiación Diversify and extend financing sources

Les universitats públiques catalanes s'han caracteritzat, al llarg dels anys i de manera progressiva, per posar a disposició de la CUD un volum de recursos financers gens menyspreable que ha permès que s'emprenguessin nombroses accions de CUD. Malgrat aquest esforç, però, es fa evident que les universitats no poden actuar soles. Per millorar l'impacte de la CUD segons els criteris desenvolupats en el *Pla CUD*, cal augmentar significativament els recursos destinats a les activitats de CUD.

Las universidades públicas catalanas se han caracterizado, a lo largo de los años y de manera progresiva, por poner a disposición de la CUD un volumen de recursos financieros nada despreciable que ha permitido que se emprendieran numerosas acciones de CUD. No obstante, a pesar de este esfuerzo, se hace evidente que las universidades no pueden actuar solas. Para mejorar el impacto de la CUD según los criterios desarrollados en el *Plan CUD*, hay que aumentar significativamente los recursos destinados a las actividades de CUD.

Over the years, Catalan public universities have become increasingly used to making not inconsiderable financial resources available to the UDC, which has permitted the execution of many UDC actions. Despite this effort, however, it is clear that universities cannot act alone. In order to improve the impact of the UDC in accordance with the criteria developed in the *UDC Plan*, it is important to significantly increase the resources aimed at UDC activities.

En aquests sentit, es fa necessària la col·laboració de les administracions públiques en el marc del compromís mutu en la contribució al desenvolupament humà i sostenible global. Cal treballar de manera conjunta per desenvolupar nous instruments i per posar a la disposició de les universitats formes de finançament que permetin dur a terme accions en matèria de CUD considerant les dinàmiques pròpies d'aquesta cooperació al desenvolupament. Ahora, cal explorar noves vies de finançament fins ara poc utilitzades, com les convocatòries de la UE i d'altres organismes internacionals.

En este sentido, se hace necesaria la colaboración de las administraciones públicas en el marco del compromiso mutuo en la contribución al desarrollo humano y sostenible global. Hay que trabajar de manera conjunta para desarrollar nuevos instrumentos y para poner a disposición de las universidades formas de financiación que permitan llevar a cabo acciones en materia de CUD considerando las dinámicas propias de esta cooperación al desarrollo. Asimismo, hay que explorar nuevas vías de financiación hasta ahora poco utilizadas, como las convocatorias de la UE y otros organismos internacionales.

In this regard, the collaboration of public administrations has become necessary within the framework of a mutual commitment to the contribution to sustainable global human development. It is important to work jointly to develop new instruments and to make forms of financing available to the universities which allow them to carry out UDC actions while taking into account the dynamics of this development cooperation. At the same time, it is necessary to explore new forms of financing which have been rarely used before now, such as the calls for proposals by the EU and other international organisations.

AAU. Associació Africana d'Universitats
Asociación Africana de Universidades
[Association of African Universities](#)

ACCD. Agència Catalana de Cooperació per al Desenvolupament
Agencia Catalana de Cooperación para el Desarrollo
[Catalan Agency for Development Cooperation](#)

ACUP. Associació Catalana d'Universitats Públiques
Asociación Catalana de Universidades Públicas
[Catalan Association of Public Universities](#)

AECID. Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament
Agencia Española de Cooperación Internacional para el Desarrollo
[Spanish Agency for International Development Cooperation](#)

CAP. Convocatòria Oberta i Permanent
Convocatoria Abierta y Permanente
[Open and On-going Call](#)

CICUE. Comissió d'Internacionalització i Cooperació de les Universitats Espanyoles (antigament CEURI, Comissió Espanyola Universitària de Relacions Internacionals)
Comisión de Internacionalización y Cooperación de las Universidades Españolas (antiguamente CEURI, Comisión Española Universitaria de Relaciones Internacionales)
[Commission of Cooperation and Internationalisation of Spanish Universities \(formerly CEURI, Spanish University Commission on International Relations\)](#)

CRESIB. Centre de Recerca en Salut Internacional de Barcelona
Centro de Investigación en Salud Internacional de Barcelona
[Barcelona Centre for International Health Research](#)

CRUE. Conferència de Rectors de les Universitats Espanyoles
Conferencia de Rectores de Universidades Españolas
[Spanish Rectors' Conference](#)

CRUMA. Conferència de Rectors de les Universitats Públiques de Madrid
Conferencia de Rectores de las Universidades Públicas de Madrid
[Conference of Rectors from Public Universities in Madrid](#)

CUD / UDC. Cooperació universitària per al desenvolupament
Cooperación universitaria para el desarrollo
[University development cooperation](#)

DAAD. Servei Alemany d'Intercanvi Acadèmic
Servicio Alemán de Intercambio Académico
[German Academic Exchange Service](#)

ECTS. Sistema europeu de transferència de crèdits
Sistema europeo de transferencia de créditos
[European credit transfer system](#)

EHEA / EEES. Espai Europeu d'Educació Superior
Espacio Europeo de Educación Superior
[European Higher Education Area](#)

ESCUDE. Estratègia de cooperació universitària al desenvolupament
Estrategia de Cooperación Universitaria al Desarrollo
[Strategy for University Development Cooperation](#)

GUNI. Xarxa Global d'Innovació Universitària
Red Global de Innovación Universitaria
[Global University Network for Innovation](#)

IAU. Associació Internacional d'Universitats
Asociación Internacional de Universidades
[International Association of Universities](#)

MAEC. Ministeri d'Afers Exteriors i de Cooperació
Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación
[Spanish Ministry of Foreign Affairs and Cooperation](#)

NORAD. Agència Noruega de Cooperació al Desenvolupament
Agencia Noruega de Cooperación al Desarrollo
[Norwegian Agency for Development Cooperation](#)

NU / UN. Nacions Unides
Naciones Unidas
[United Nations](#)

NUFFIC. Organització dels Països Baixos per a la Cooperació Internacional en Educació Superior
Organización de los Países Bajos para la Cooperación Internacional en Educación Superior
[Netherlands Organization for International Cooperation in Higher Education](#)

OCDE / OECD. Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic
Organización para la Cooperación y el Desarrollo Económico
Organization for Economic Cooperation and Development

OCUD. Observatori de la Cooperació Universitària per al Desenvolupament
Observatorio de la Cooperación Universitaria al Desarrollo
Observatory of University Development Cooperation

ODM / MGD. Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni
Objetivos de Desarrollo del Milenio
Millennium Development Goals

OMS / WHO. Organització Mundial de la Salut
Organización Mundial de la Salud
World Health Organisation

ONGD / NGDO. Organització no governamental per al desenvolupament
Organización no gubernamental para el desarrollo
Non-Governmental Development Organization

OST. Observatori de la Ciència i la Tecnologia
Observatorio de la Ciencia y la Tecnología
Observatory of Science and Technology

PAU. Programa Algèria Universitats
Programa Argelia Universidades
Algerian University Program

PCI. Programa de cooperació interuniversitària i investigació científica
Programa de Cooperación Interuniversitaria e Investigación Científica
Programme for Inter-university Cooperation and Scientific Research

PIB / GDP. Producte Interior Brut
Producto Interior Bruto
Gross Domestic Product

PNUD / UNDP. Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament
Programa de las Naciones Unidas para el Desarrollo
United Nations Development Programme

R+D / I+D. Recerca i desenvolupament
Investigación y Desarrollo
Research and Development

SIU. Centre Noruec per a la Cooperació Internacional en Educació Superior
Centro Noruego para la Cooperación Internacional en Educación Superior
Norwegian Center for International Cooperation in Higher Education

UAB. Universitat Autònoma de Barcelona

UB. Universitat de Barcelona

UdG. Universitat de Girona

UdL. Universitat de Lleida

UE / EU. Unió Europea
Unión Europea
European Union

UIS. Institut d'Estadística de la Unesco
Instituto de Estadística de la Unesco
Unesco Institute for Statistics

UNESCO. Organització de les Nacions Unides per l'Educació, la Ciència i la Cultura
Organización de las Naciones Unidas para la Educación, la Ciencia y la Cultura
United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation

UOC. Universitat Oberta de Catalunya

UPC. Universitat Politècnica de Catalunya

UPF. Universitat Pompeu Fabra

URV. Universitat Rovira i Virgili

ACCD (2006). *Pla director de cooperació al desenvolupament 2003-2006*. Barcelona.

ACCD (2007). *Pla director de cooperació al desenvolupament 2007-2010*. Barcelona.

ACUP (2008). *Llibre blanc de la Universitat de Catalunya*. Barcelona.

ACUP (2010). *Pla de projecció internacional de les universitats públiques catalanes 2010-2015*. Barcelona.

AECID (2005). *Plan director de la cooperació española 2005-2008*. Madrid.

AECID (2009). *Plan director de la cooperació española 2009-2012*. Madrid.

African Union/European Union (2007). *The Africa-EU Strategic Partnership*. Lisbon.

Sanyal, Bikas C.; Varghese, N. V. (2006). "Research Capacity of the Higher Education Sector in Developing countries". A: *UNESCO Forum on Higher Education, Research and Knowledge*. Paris.

Bloom, D.; Canning, D.; Chan, K. (2005). *Higher Education and Economic Development in Africa*. Cambridge.

Boeren, A. (2005). *A bird's eye view: Lessons from evaluations of international cooperation programmes in higher education, research and manpower development*. The Hague.

CEURI (2000). *Estrategia de cooperació universitària al desenvolupament (ESCUDE)*. Madrid.

CEURI (2006a). *Código de conducta de las Universidades en materia de cooperació al desenvolupament*. Madrid.

CEURI (2006b). *Protocolo de actuación de las universidades frente a situaciones de crisis humanitarias*. Madrid.

Comisión CUD de la CICUE (2010). *Propuestas sobre los instrumentos de la cooperació universitària al desenvolupament incluidos en el Plan director 2009-2012*. Madrid.

Commission for Africa (2005). *Our Common Interest. Report on the Commission for Africa*.

Direcció General de Cooperació al Desenvolupament i Acció Humanitària (2010). *Projecte de Pla director de cooperació al desenvolupament 2011-2014*. Barcelona.

Eduards, K. (2006). *Review of Sida's Research Cooperation*. Stockholm.

EUA (2010). "Towards a coordinated vision of Europe-Africa higher education partnerships: Supporting institutional capacity building in Africa". Second workshop of the Access to Success Project. Oslo.

EUA (2010). *Africa-Europe Higher Education Cooperation for Development: Meeting Regional and Global Challenges. White Paper. Outcomes and recommendations of the project "Access to Success: Fostering Trust and Exchange between Europe and Africa"*.

European Commission (2002). *Communication from the Commission of 6 March 2002 to the Council and the European Parliament on education and training in the context of poverty reduction in developing countries* [COM(2002) 116 final. Not published in the Official Journal].

European Commission (2007). *EU Report on Policy Coherence for Development*. Brussels.

European Commission (2010). *Europa 2020. Una estrategia para un crecimiento inteligente, sostenible e integrador*. Brussels.

European Parliament (2002). *European Parliament resolution on the Commission communication to the Council and the European Parliament on education and training in the context of poverty reduction in developing countries* [COM(2002) 116 - C5-0333/2002 - 2002/2177(COS)].

GUNI (2008). *Higher Education: New Challenges and Emerging Roles for Human and Social Developments*. Barcelona.

Hotland, G.; Boeren, A. (2006). *Achieving the Millennium Development Goals in sub-Saharan Africa: the role of international capacity building programmes for higher education and research.* The Hague.

NU (2000). *The Millennium Development Goals.* New York.

NU (2005). *Innovation: Applying Knowledge in Development.* London.

NU (2005). *UN Millennium Project, Investing in Development: A Practical Plan to Achieve the Millennium Development Goals.* New York.

NORAD (2005). *Making support to Higher Education and Research more Effective.* Oslo.

OECD (2005). *The Paris Declaration on Aid Effectiveness.* Paris.

OECD (2006). *The Challenge of Capacity Development: Working towards Good Practice, DAC Guidelines.* Paris.

OECD (2008). *The Accra Agenda for Action.* Paris.

OECD / World Bank (2008). *Cross-Border Higher Education and Development. Policy Brief.* Paris.

OST (2008). *Rapport Biennal. Édition 2008.* Paris.

Unceta, Koldo / Agencia Española de Cooperación Internacional para el Desarrollo. Dirección General de Relaciones Culturales y Científicas (2007). *La cooperación al desarrollo en las universidades españolas.* Madrid.

UNESCO (1998). *World Conference on Higher Education. Higher Education in the Twenty-first Century: Vision and Action.* Paris.

UNESCO (2000). *The Dakar Framework for Action: Education for All, Meeting our Collective Commitments.* Paris.

UNESCO (2009). *The 2009 World Conference on Higher Education: Reacting to New Dynamics.* Paris.

World Bank (2002). *Constructing Knowledge Societies: New Challenges for Tertiary Education.* Washington DC.

Oficines de CUD de les universitats públiques catalanes:

Oficinas de CUD de las universidades públicas catalanas:

UDC offices at Catalan public universities:

- Fundació Solidaritat, UB: www.solidaritat.ub.edu
- Fundació Autònoma Solidària, UAB: www.uab.cat/fas
- Centre de Cooperació per al Desenvolupament, UPC: www.upc.edu/ccd
- UPF Solidària: www.upf.edu/upfsolidaria
- Oficina de Cooperació, UdG: www.udg.edu/OficinaCooperacio
- Centre de Cooperació Internacional, UdL: www.udl.cat/serveis/OCiS.html
- Centre de Cooperació al Desenvolupament "URV Solidària": www.urv.cat/a_mes_estudiar/urv_solidaria
- Campus per la Pau, UOC: www.campusperlapau.uoc.edu

Pàgines d'interès en matèria de CUD:

Páginas de interés en materia de CUD:

Websites of interest on UDC matters:

- III Encuentro Internacional de Universidades con África: www.eua2010.ulpgc.es
- V Congreso Cooperación y Universidad: www.quintocongresocud.com
- Association for the Development of Education in Africa (ADEA) - Working Group on Higher Education: www.adeanet.org
- Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching: www.carnegiefoundation.org
- Education for All Fast Track Initiative: www.educationfasttrack.org
- European Mediterranean University (EMUNI): www.emuni.si
- European University Association - Access to Success project: www.eua.be/eua-work-and-policy-area/internationalisation-of-he-and-research/access-to-success
- Higher Education for Development (HED): www.hedprogram.org
- Institute of Development Studies (IDS) - The Eldis Education Resource Guide: www.eldis.org/education
- International Association of Universities - Higher Education and Education for All: www.iau-aiu.net/efa
- Network for Policy Research, Review and Advice on Education and Training (NORRAG): www.norrag.org
- Observatorio de la Cooperación Universitaria para el Desarrollo (OCUD): www.ocud.es
- UNESCO - Higher Education: www.unesco.org/new/en/education/themes/strengthening-education-systems/higher-education
- UNESCO - International Centre for Technical and Vocational Education and Training: www.unevoc.unesco.org
- UNESCO - International Institute for Education Planning: www.iiep.unesco.org
- United Nations University (UNU): www.unu.edu
- World Bank - Higher Education: www.worldbank.org/education/tertiary

Iniciatives de CUD a diferents països:

Iniciativas de CUD en diferentes países:

UDC initiatives in different countries:

- Agencia Española de Cooperación Internacional al Desarrollo (AECID) - Departamento de Cooperación Universitaria y Científica: www.aecid.es/web/es/cooperacion/coop_cultural
- Association of Universities and Colleges of Canada (AUCC) - Partnerships for development: www.aucc.ca/upcd-pucd
- Austrian Partnership Programme in Higher Education and Research for Development (APPEAR): www.appear.at
- Danske Universiteter - Building Stronger Universities in developing countries: www.dkuni.dk/internationalt/building_stronger_universities
- Flemish Interuniversity Council (VLIRUOS): www.vliruos.be
- German Academic Exchange Service (DAAD): www.daad.de/entwicklung/es
- German Academic Exchange Service (DAAD) - Higher Education Excellence in Development Cooperation (Exceed): www.daad.de/entwicklung/exceed
- Irish African Partnership for Research Capacity Building: www.irishafrikanpartnership.ie
- Netherlands Organization for International Cooperation in Higher Education (NUFFIC) - Netherlands Initiative for Capacity development in Higher Education (NICHE): www.nuffic.nl/international-organizations/services/capacity-building/niche
- Norwegian Centre for International Cooperation in Higher Education (SIU) - The Norwegian Programme for Development, Research and Education (NUFU): www.siu.no/en/Programme-overview/The-NUFU-programme
- Swedish Development Cooperation Agency (SIDA) - University collaboration: www.sida.se/English/Partners/Universities-and-research/From-funding-research-to-fighting-poverty/
- United Kingdom Department for International Development (DFID) - Research for Development (R4D): www.dfid.gov.uk/r4d

Xarxes d'universitats:

Redes de universidades:

University networks:

- Agence Universitaire de la Francophonie (AUF): www.auf.org
- Asociación de Universidades de América Latina y el Caribe para la Integración (AUALCPI): www.redaualcpi.org
- Associació Catalana d'Universitats Públiques (ACUP): www.acup.cat
- Association of African Universities (AAU): www.aau.org
- Association of Commonwealth Universities (ACU): www.acu.ac.uk
- Association of Universities of Asia and the Pacific: www.auap.sut.ac.th
- Coimbra Group: www.coimbra-group.eu
- Euromed Permanent University Forum (EPUF): www.epuf.org
- European University Association (EUA): www.eua.be
- Global University Network for Innovation: www.guni-rmies.net
- International Association of Universities (IAU): www.iau-aiu.net
- Xarxa Vives d'Universitats: www.vives.org

I Iniciativa del Govern britànic creada l'any 2004, liderada per Tony Blair i composta per disset membres, la majoria dels quals són líders africans. II Dades extretes de la presentació "A current picture of brain drain from Africa: scope and effect", realitzada per Abdeslam Marfouk en el tercer taller (<i>workshop</i>) del projecte <i>Access to Success</i>, que va tenir lloc a Ghana el maig del 2010. www.accesstosuccess-africa.eu III Per a més informació: www.iauconference.home.mruni.eu IV Més informació al Fòrum Global de Recerca per a la Salut: www.globalforumhealth.org/About/10-90-gap V Africa-Europe Higher Education Cooperation for Development: Meeting regional and global challenges - White Paper; Outcomes and recommendations of the Project: "Access to Success: Fostering Trust and Exchange between Europe and Africa."	VI Àmbit estratègic 6.5, "Investigació, innovació i estudis sobre el desenvolupament." VII Cal citar en aquest sentit el document <i>Propostes sobre els instruments de la cooperació universitària al desenvolupament, incloses en el Pla director 2009-2012</i>, aprovat per la Comissió CUD de la CICUE el gener del 2010. VIII El Codi de conducta conté la següent definició de CUD: "Article 9. D'acord amb el que s'ha exposat, s'entén la cooperació universitària al desenvolupament com el conjunt d'activitats dutes a terme per la comunitat universitària i orientades a la transformació social en els països més desfavorits, en pro de la pau, l'equitat, el desenvolupament humà i la sostenibilitat mediambiental en el món, transformació en la qual l'enfortiment institucional i acadèmic tenen un paper molt important." IX El Congrés Universitat i Cooperació al Desenvolupament es va organitzar a les ciutats següents des de l'any 2002: Valladolid (2002), Múrcia (2004), Madrid (2006) i Barcelona (2008).
I Iniciativa del Gobierno británico creada en el año 2004, liderada por Tony Blair y compuesta por diecisiete miembros, la mayoría de los cuales son líderes africanos. II Datos extraídos de la presentación "A current picture of brain drain from Africa: scope and effect", realizada por Abdeslam Marfouk en el tercer taller (<i>workshop</i>) del proyecto <i>Access to Success</i>, que tuvo lugar en Ghana en mayo de 2010. www.accesstosuccess-africa.eu III Para más información: www.iauconference.home.mruni.eu IV Más información en el Fórum Global de Investigación para la Salud: www.globalforumhealth.org/About/10-90-gap V Africa-Europe Higher Education Cooperation for Development: Meeting regional and global challenges - White Paper; Outcomes and recommendations of the Project: "Access to Success: Fostering Trust and Exchange between Europe and Africa." VI Ámbito estratégico 6.5, "Investigación, innovación y estudios sobre el desarrollo."	VII Cabe citar en este sentido el documento <i>Propuestas sobre los instrumentos de la cooperación universitaria al desarrollo, incluidas en el Plan Director 2009-2012</i>, aprobado por la Comisión CUD de la CICUE en enero de 2010. VIII El Código de conducta contiene la siguiente definición de la CUD: "Artículo 9. De acuerdo con lo expuesto, se entiende la cooperación universitaria al desarrollo como el conjunto de actividades llevadas a cabo por la comunidad universitaria y orientadas a la transformación social en los países más desfavorecidos, en pro de la paz, la equidad, el desarrollo humano y la sostenibilidad medioambiental en el mundo, transformación en la que el fortalecimiento institucional y académico tienen un papel muy importante." IX El Congreso "Universidad y Cooperación al Desarrollo" se organizó en las siguientes ciudades desde el año 2002: Valladolid (2002), Murcia (2004), Madrid (2006) y Barcelona (2008).
I Initiative of the British government created in 2004, led by Tony Blair and composed of seventeen members, most of whom are African leaders. II Data from the presentation, "A current picture of brain drain from Africa: scope and effect," created by Abdeslam Marfouk in the third workshop of the <i>Access to Success</i> project, that took place in Ghana in May 2010 www.accesstosuccess-africa.eu III For more information: www.iauconference.home.mruni.eu IV Further information on Global Forum for Health Reserach: www.globalforumhealth.org/About/10-90-gap V Africa-Europe Higher Education Development Cooperation: Meeting regional and global challenges - White Paper; Outcomes and recommendations of the Project: "Access to Success: Fostering Trust and Exchange between Europe and Africa." VI Strategic area 6.5, "Research, innovation and development studies."	VII It is worth mentioning in this regard the document <i>Proposals on the Instruments of University Development Cooperation, included in the Master Plan 2009-2012</i>, approved by the CICUE UDC Commission in January 2010. VIII The Code of Conduct contains the following definition of the UDC: "Article 9. In accordance with the foregoing, university development cooperation is understood as the set of activities undertaken by the university community and directed towards social transformation in underprivileged countries in the name of peace, equity, human development and environmental sustainability in the world. Academic and institutional strengthening have an important role in this transformation." IX The University and Development Cooperation Conference has been organised in the following cities since 2002: Valladolid (2002), Murcia (2004), Madrid (2006) and Barcelona (2008).

- X La iniciativa d'aquesta trobada va ser de la Conferència de Rectors de les Universitats Públiques de Madrid (CRUMA), que després de la trobada a Maputo en va cedir l'organització a la CICUE.
- XI Amb l'objectiu d'analitzar i avaluar les polítiques i les accions de cooperació universitària per al desenvolupament de Catalunya segons els principis d'alineació i harmonització amb les estratègies de desenvolupament del Sud i aplicant criteris de qualitat i d'impacte, les universitats catalanes van convidar representants de les universitats dels països socis a Catalunya i van debatre durant aquestes jornades sobre la cooperació que s'ha dut a terme al llarg dels darrers anys i les possibilitats de millora.
- XII Una excepció la representa l'*Alternative University Appraisal Model*, de la Universitat d'Hokkaido del Japó, una iniciativa creada per una xarxa d'institucions d'educació superior de l'Àsia-Pacífic amb l'objectiu de promoure la revisió i l'autocrítica dins les universitats en relació amb l'educació per a un desenvolupament sostenible, i de crear un instrument que avaluï les universitats depenent del seu comportament i les seves contribucions al desenvolupament sostenible. Per a més informació: www.sustain.hokudai.ac.jp/aua
- XIII Aquest és el plantejament que es recull en la proposta de la Fundació Autònoma Solidària de la UAB "Programa d'aprenentatge-servei - Crèdits universitaris per la participació en activitats universitàries de solidaritat i cooperació."
- XIV Ídem.
- X La iniciativa de este encuentro fue de la Conferencia de Rectores de las Universidades Públicas de Madrid (CRUMA), que tras el encuentro en Maputo cedió la organización a la CICUE.
- XI Con el objetivo de analizar y evaluar las políticas y las acciones de cooperación universitaria para el desarrollo catalanas según los principios de alineación y armonización con las estrategias de desarrollo del Sur y aplicando criterios de calidad y de impacto, las universidades catalanas invitaron a representantes de las universidades de los países socios a Cataluña y debatieron durante estas jornadas sobre la cooperación que han llevado a cabo en los últimos años y las posibilidades de mejora.
- XII Una excepción la representa el *Alternative University Appraisal Model*, de la Universidad de Hokkaido de Japón, una iniciativa creada por una red de instituciones de educación superior del Asia-Pacífico con el objetivo de promover la revisión autocrítica dentro de las universidades en cuanto a la educación para un desarrollo sostenible, así como de crear un instrumento que evalúe las universidades en función de su comportamiento y sus contribuciones al desarrollo sostenible. Para más información: www.sustain.hokudai.ac.jp/aua
- XIII Este es el planteamiento que se recoge en la propuesta de la Fundación Autónoma Solidaria de la UAB "Programa de aprendizaje-servicio - Créditos universitarios para la participación en actividades universitarias de solidaridad y cooperación."
- XIV Ídem.
- X The initiative for this meeting was made by the Conference of Rectors from Public Universities in Madrid (CRUMA), which after the meeting in Maputo gave way to the CICUE organisation.
- XI With the objective of analysing and evaluating the policies and actions of university development cooperation in Catalonia in accordance with the principles of alignment and standardisation with the strategies of development of the South and applying criteria on quality and impact, Catalan universities invited representatives from universities in partner countries to come to Catalonia and during these conferences discussed the cooperation which has been carried out over recent years and the opportunities for improvement.
- XII One exception is the *Alternative University Appraisal Model*, by the University of Hokkaido in Japan, an initiative created by a network of higher education institutions in the Asia-Pacific region, with the aim of promoting review and self-criticism among universities in terms of education for sustainable development, and to create an instrument which evaluates universities based on their activities and their contributions to sustainable development. For more information: www.sustain.hokudai.ac.jp/aua
- XIII This is the approach which is included in the proposal by the Foundation Autònoma Solidària at the UAB, entitled "Service learning programme - university credits for participation in university activities of social awareness and cooperation."
- XIV As per the previous footnote.

www.acup.cat